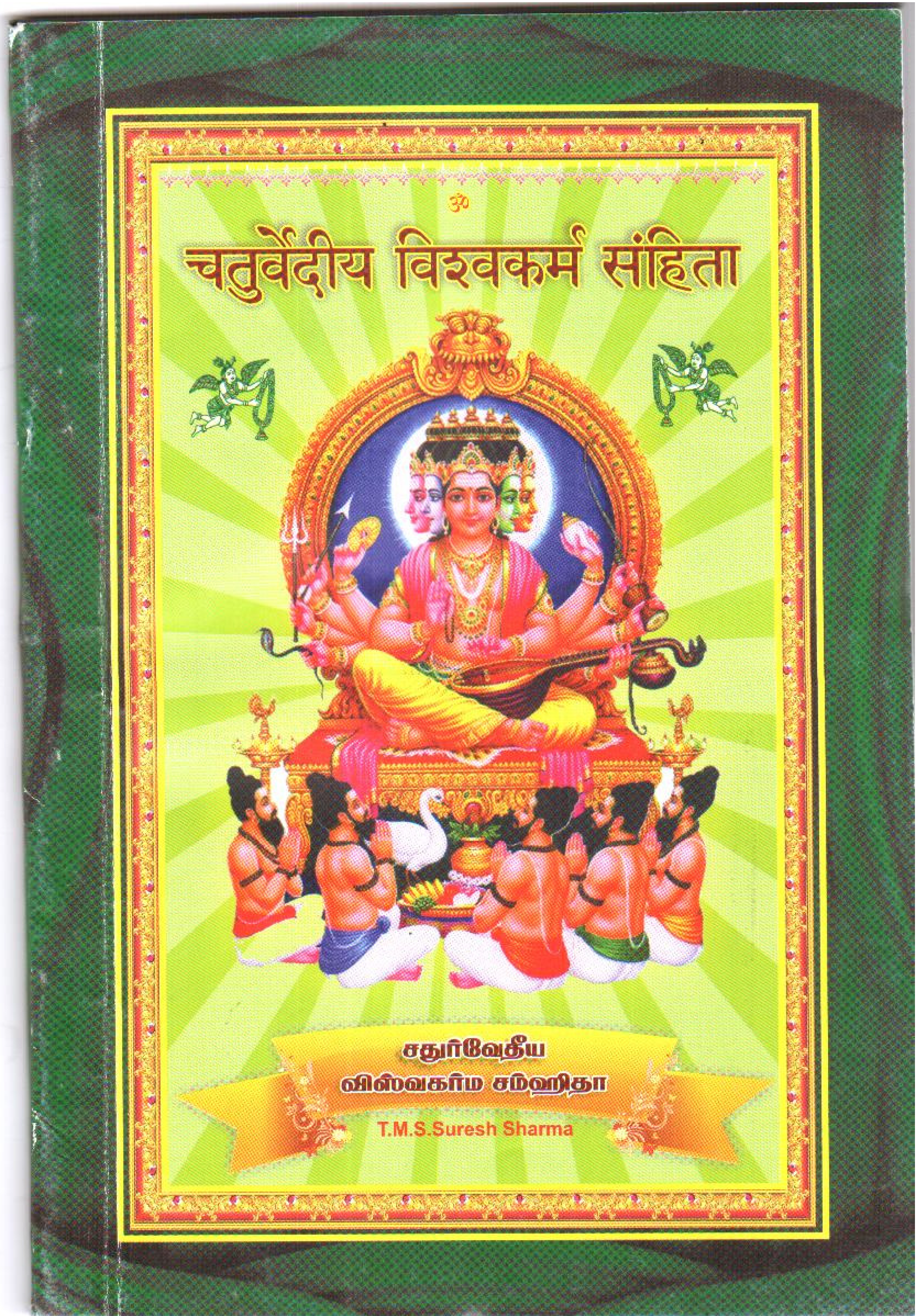

ॐ
चतुर्वेदीय विश्वकर्म संहिता
சதுர்வேதீய
விஸ்வகர்ம சம்ஹிதா
T.M.S.Suresh Sharma

சதுர்வேதீய விஸ்வகர்ம ஸம்ஹிதா
நூல் வெளியீடு

தமிழ்நாடு ஸ்ரீ விஸ்வகர்ம பிராமண குல ஜகத்குரு
சீனந்தல் ஆதீனம் பீடாதிபதியும்
பரசமயகோளரிநாத மடாதிபதியுமான
பிரம்மஸ்ரீ சிவஞான ஷண்முகாச்சார்ய ஸ்வாமிகள்
முன்னிலையில் இந்நூலினை என்குடும்பத்தவர்களுடன்
வெளியிட்ட நாள் 14.9.2013

என்னுடைய தந்தை பிரம்மஸ்ரீ ம.சேகராச்சாரியார், தாய் த.கல்யாணி
வலதுபுறம் என்னுடைய கடைசிதம்பி அருண், மத்தியில் சந்தோஷ்,
இடதுபுறம் சுரேஷ்சர்மாவாகிய நான்.

பிரம்மஸ்ரீ சே.சுரேஷ் சர்மா ___ சே. ஸௌர்யா

ஆசிரியர் முன்னுரை:

ஸமஸ்த புரோஹிதர்களுக்கும் மற்றும் அனைவர்களுக்கும் என்னுடைய அன்பான நமஸ்காரங்கள். நமது நாட்டின் பாரம்பரியத்தினை பார்க்கும் போது பாரததேசத்தின் முதல் நூலான ரிக்வேதத்திலிருந்து நமது கலை கலாச்சாரம் மற்றும் சமூகங்களின் வழிதோன்றல் முதலியவற்றை காணமுடிகிறது. இவற்றிலிருந்து நம் முன்னோர்களின் வழிதோன்றல் அவர்களின் வழிபாட்டு விதிமுறைகள், விஞ்ஞான மதிநுட்பம், மருத்துவம் மற்றும் இசை துறையின் வளர்ச்சிகள், போர்கலை, அரசியல் திறமை, நகர கிராம மற்றும் ஆரண்யக நாகரீக வளர்ச்சிகளை காணமுடிகிறது.

இப்படிப்பட்ட வேதங்களை விஶ்வேஶ்வரன் தனது பஞ்ச முகங்களான ஸத்யோஜாத முகத்திலிருந்து ருக்வேதத்தையும், வாமதேவ முகத்திலிருந்து யஜுர்வேதத்தையும், அகோர முகத்திலிருந்து ஸாமவேதத்தையும், தத்புருஷ முகத்திலிருந்து அதர்வணவேதத்தையும், ஈஶான முகத்திலிருந்து பிரணவவேதத்தையும் படைத்தார் என்று யஜுர்வேதத்தின் பஞ்ச பிரம்ம உபநிஷத் கூறுகிறது. இவ்வேதங்களை முறையே ஸானக, ஸனாதன, அஹபூன, பிரத்ன, ஸுபர்ண பிரம்மருஷிகளுக்கு அளித்தார். இவர்களின் மூலம் வேதங்கள் பல கிளைகளாக வளர்ந்தோங்கியது என்று யஜுர்வேத ஶதபத பிராமணம் சொல்லுகின்றது.

வேதத்தினை கடவுள் பஞ்சப்ரஹ்ம மயமாக வெளிப்படுத்தினார்கள் இவற்றை அறிய ரிஷிகள் பஞ்சேந்திரயங்களை கட்டுபடுத்தி தங்களுடைய தபோ வலிமையின் மூலமாக உணர்ந்தார்கள். அப்படியுணர்ந்ததை "ஸ்ருதி"யாக வெளிப்படுத்தினார்கள். இவையனைத்தும் இப்பிரபஞ்சத்தினை ஆதியல் விஶ்வகர்மா தோற்றிவித்த போதே இச்சுருதிகளை படைத்துவிட்டார் என்று வேதம் சொல்லுகின்றது.

இவற்றை ரிஷிகளுக்கும் தேவர்களுக்கும் உணரவைக்க இப்பரபிம்மனே பரமேஷ்டீயாகவும், பிரஜாபதியாகவும் தோன்றி முதலில் ஸாகனாதி ரிஷிகளுக்கும் அதர்வணர், ஆங்கிரஸர், விஶ்வரூபர், அபூதி, அஶ்விநிகள் முதலியவர்களுக்கு கற்பித்தார் என்று யஜுர்வேத ஶதபத- வம்ஶ பிராமணம் கூறுகின்றது. இதே போன்று இந்திராதி தேவர்கள் மூலமாக உபதேசிக்கப்பட்டு பின்னர் தேவராத, ஸுயஜ்ஞ, கைகோல, கௌஷீதகி மற்றும் ஶாங்காயன ரிஷிகளின் வழியே

வந்தது என்று ருக்வேத ஶாங்காயன வம்ஶ பிராமணமும் கூறுகின்றது. அதர்வணவேத கோபத பிராமணமோ விஶ்வகர்மாவே வாசஸ்பதியாக இருந்து வேதங்களை வெளிப்படுத்தினார் என்றும் இவற்றை பிரம்மா, அதர்வணர், ப்ருகு, ஆங்கிரஸர் மற்றும் ப்ரஜாபதி முதலிய தேவர்கள் மூலமாக வெளிப்படுத்தினார் என்றும் கூறுகின்றது. ஸாமவேத ஜைமினிய வம்ஶ பிராமணமோ ப்ரஜாபதியிடமிருந்து பரமேஷ்டீயும் பின் இவரிடமிருந்து ஸவிதா, அக்நி, இந்திரன், காஶ்யபர், ஶ்ருங்கி, ஶௌநகர், ஆத்ரேயர் இறுதியாக வ்யாக்ரபாத் முதலியவர்களிடம் இருந்து வெளிப்பட்டது என்று கூறுகின்றது. இப்படியாக வேதங்கள் அப்பிராமணங்களில் சொல்லப்பட்ட ரிஷிகளில் வழியே வருகின்ற புரோஹிதக் குடும்பங்களின் வழிவழியாக வாழையடி வாழையாக இன்றுவரை தொடர்ந்து வருகின்றது.

வேதபுருஷனாகிய "விராட் விஶ்வகர்ம பரபிரம்மா"வை குறித்து அனேக ஸூக்தங்களும் மந்திரங்களும் வேதத்தில் விரவிக்காணப்படுகின்றது என்றாலும் அவ்வேதங்களை அறியவும் கற்கவும் ஆர்வங்கள் இன்றுள்ள இப்பிராமண வர்ணத்தில் குறைந்துக் கொண்டுவருகின்றது. மேலும் இதுவரை பாரதீய அளவில் விராட்புருஷராகிய விஶ்வகர்மாவை குறித்த க்ரந்தங்கள் குறைவாகவே வேதத்திலிருந்து தொகுக்கப்பட்டு புத்தகங்களாக வெளிவந்துள்ளது, இது ஒரு மாபெரும் குறையாக இருந்து வருந்துள்ளது. கடந்த 10 ஆண்டுகளாக என்னுடைய மிக கடுமையான முயற்சியின் காரணமாக வேதத்திலுள்ள பல பிரிவுகளிலுள்ள ஸம்ஹிதைகளை பார்த்தும் அவற்றில் விஶ்வகர்மாவை பற்றிய 16 ஸூக்தங்களையும் மற்றுமுள்ள பஞ்சபிரம்ம ஸூக்தங்களையும், பஞ்ச தேவீ ஸூக்தங்களையும் மற்றும் பூஜைகளுக்குண்டான வேத மந்திரங்களையும் தொகுத்து அவற்றிற்கு ரிஷிகள் செய்த ஸூத்திரங்களின் மூலமாக எப்படி "விஶ்வகர்மா"விற்கு ஹோமங்கள் செய்திருக்கின்றார்கள் அவற்றிக்கு எந்தெந்த மந்திரங்களை அப்பொழுது பயன்படுத்தி இருக்கின்றார்கள் (ஆதாரம் போதாயன ரிஷியின் ஸூத்திரம்) என்று பலவாறு ஆராய்ந்து ஸர்வ வேதங்களின் சாரம்ஸமாக இன்று இந்த "சதுர்வேதீய விஶ்வகர்ம ஸம்ஹிதா" என்ற இந்நூலினை தொகுத்துள்ளேன். இவற்றை தொகுத்த ஶாகைகளின் பெயர்களையும் கொடுத்துள்ளேன். ஆகவே அம்மந்திரங்களை வைதீக பிராமணர்கள் ஶாகை ரீதியாக அத்யாயனம் செய்ய விரும்புவோர் அதன்படியே செய்யலாம். ஏற்கனவே என்னால் தொகுத்து எழுதப்பட்ட மிக பிரசித்தியான நூல்கள்:

1) பிரம்ம வம்ஸ பிராமண பெருமைகள்,
2) பிரம்ம வம்ஸ பிராமண போதாயன ஸூத்திர விதி,
3) பிரம்ம வம்ஸ பிராமண யஜுர்வேத கோஶம்,
4) இரதகார பிராமணர்கள் வரலாறு,

மேற்குறிப்பட்ட நூல்கள் யாவும் பிரசித்தியாக அனைவராலும் பாரட்டும் வகைகளிலும் பயன்படும் வகைகளிலும் இருக்கின்றது. ஆகவே தான் இந்நூலில் இதுவரை புத்தகமாக வெளிவராத பல வேத இரகஸ்யங்களை இதில் தொகுத்துள்ளேன்.

வேதத்தில் தேவர்களின் பதவி மற்றும் அவர்களின் பலன்கள் முதலியவற்றை விளக்கும் நிருக்தத்தில் குறிப்பாக விஶ்வகர்மாவை பற்றி சொல்லுகையில் ஸர்வத்திற்கும் கர்தாவாக நிர்ணயம் செய்யப்பட்டுள்ளார். விஶ்வகர்ம நமஸ்கார மந்திரம், விஶ்வகர்ம ரிஷி பிரார்தனை மந்திரம், வேதிகை மற்றும் குண்டத்திற்கு சொல்லும் மந்திரங்கள், திக்பூஜா மற்றும் ஸ்வஸ்திக மந்திரங்கள், அக்னியை பிரதிஷ்டை மற்றும் நமஸ்காரம் செய்யும் பொழுது சொல்ல வேண்டிய மந்திரங்கள், வேதநாமங்களால் அர்சனை மந்திரம், விஶ்வகர்ம பஞ்ச பிரம்ம மந்திரங்கள், பஞ்ச சிருஷ்டீக்கான ஆதார மந்திரங்கள், விஶ்வகர்ம ஸப்த ருஷிக்கான ஹோம மந்திரங்கள், விஶ்வகர்ம பஞ்ச பிரம்ம ருஷிக்கான ஹோம மந்திரங்கள், ருக்வேத, க்ருஷ்ண யஜுர்வேத, ஶுக்ல யஜுர்வேத, ஸாமவேத மற்றும் அதர்வண வேதங்களில் செல்லப்பட்ட விஶ்வகர்ம ஸூக்தங்களும் அதன் ஹோம மந்திரங்களும். விஶ்வகர்ம மஹாஆஹுதி, பிராயச்சித்த ஆஹுதி மற்றும் பூர்ணாஹுதி மந்திரங்கள், விராட்புருஷம், பரமாத்மா, பரமாதித்யன், பரமேஷ்டீ, ஹிரண்யகர்பன், ப்ரஜாபதி, பஶுபதி, வாசஸ்பதி, பரபிரம்மா, ப்ரஹ்மாத்மா, புவனஸ்பதீ, ப்ரஹ்மா, விஶ்வகர்மா, யஜ்ஞபதி, அக்னிபதி, ஸர்வபதி முதலிய பெயர்களில் விஶ்வகர்மாவை பற்றிய 16 ஸூக்தங்களும் மற்றும் விஶ்வகர்மணீதேவி, ஆஹுதிதேவி மற்றும் வாக்தேவி ஸூக்தங்களும், மனு, ருபு, த்வஷ்டா, ஶில்பீ மற்றும் தக்ஷா ஸூக்தங்களும், சிறப்புடைய ஶத்ருஜயத்தினை தரும் மஹேந்திர ஸூக்தமும், வாஸ்து பூஜைக்காக வாஸ்தோஷ்பதி ஸூக்தமும், பஞ்சபிரம்மாக்களின் சக்திகளான ஶ்ரத்தாதேவீ, மேதாதேவீ, ரூபாதேவீ, அதிதிதேவீ மற்றும் தக்ஷிணாதேவீ ஸூக்தங்களும், வேதத்தில் சொல்லப்பட்ட சிருஷ்டீ கார்த்தாக்களை பற்றிய ஸாவித்ரீ மந்திரங்கள் மற்றும் கடைசியாக வேதத்தில் முதல் முதலில் தோன்றிய வித்தையாகிய “த்வஷ்ட்ரா மது வித்தை” மந்திரங்கள் மற்றும் “த்வஷ்ட்ரீ ஸாம”மும், வேதத்தில் வேதம் ஆதியில் எந்தெந்த ரிஷிகளின் வழியே வந்தது என்பதைபற்றிய வம்ஶ பிராமணம் மற்றும்

அனைத்திற்கும் இறுதியாக பஞ்ச ஶாந்தி மந்திரங்கள். இவைகள் அனைத்திற்கும் ஆதாரமாக வேத மந்திரத்தின் ரிஷிகளின் பெயர்கள் அதன் சந்தம் மற்றும் மந்திரங்களின் கடவுள் பெயர்கள் அனைத்தினையும் ஆதாரமாக காண்பித்திருக்கிறேன்.

ஆதிபிரம்ம குலேத்தில் பிறந்த இப்பிராமணர்களின் பிரவரம் என்ற பிறப்பின் வழிகள் அனைத்தும் பூர்வம் தேவர்களை மூலமாகக் கொண்டது ஆகும். இதற்கென்றே வேதத்திலிருந்து பூர்வ ரிஷிகளின் நிரூபணம் ஆதாரமாக ருக்வேதத்திலிருந்து காட்டியுள்ளேன். எடுத்துகாட்டாக முதலில் த்வஷ்டாவனின் புத்திர்கள் விஶ்வரூபர், அபூதி புத்திரிகள் த்வஷ்ட்ரீ, ஸாவித்ரீ, ஸரண்யூ, உஷா, வாதா மற்றும் வாக். பூர்வமனுவின் புதல்வர்கள் மரீசி, அத்ரி, ஆங்கிரஸர், புலஹர், புலஸ்தியர் மற்றும் இந்திராணீ. விஶ்வகர்மாவின் மக்கள்கள் பரமேஸ்டீ, பிரஜாபதி, ப்ரஹ்மா, வாஸ்தோஷ்பதி, ஹிரண்யகர்பன், யஜ்ஞன் மற்றும் மகள் பிரஜாபத்யா இவருடைய தந்தை புவனன் தாய் பூமாதேவீ, தாத்தா ஆப்த்யன். ஆங்கிரஸரின் மகன்கள் ப்ருஹஸ்பதி, ஸுதன்வா, காண்வன், ஸம்வர்தன், கோதமன், விரூபன் மற்றும் மகள் ஆங்கிரஸீ. ஸுதன்வாங்கிரஸரின் மகன்கள் ருபு, விப்வான், வாஜன் மற்றும் மகள் வாஜீ. ருபுவின்(ஆர்பவன்) மக்கள்கள் ஸூனு, ஶவஸா, நபதா, ஶ்ரீமனு முதலியர்கள். பிருஹஸ்பதியின் மக்கள் பரத்வாஜன், கர்கன், குத்ஸன், கார்கேயன், காடகன் மற்றும் பாரத்வாஜீ, ராத்ரீ. ஶில்பகாஶ்யபரின் மக்கள் மித்ரன், வருணன், ஆர்யமான், அம்ஶுமான், பகன், இந்திரன், விவஸ்வான் மற்றும் மேதா, காஶ்யபீ. இவருடைய மனைவி அதிதி, திதி தக்ஷ-பிரஜாபதியின் மகள்கள். இவருடைய ஸம்பந்தி த்வஷ்டா. இவருடைய பேரன்பேத்திகள் வைஸ்வதமனு, ரைவதமனு, ஸாவர்ணீமனு, சக்ஷுஷமனு, யமன் மற்றும் யமீ ஆவார்கள். தக்ஷபிரஜாபதியின் மருமகன்கள் ருத்திரன், ஸோமன், ஶில்பகாஸ்யபன் மற்றுள்ள பூர்வஸப்த ரிஷிகள் ஆவார்கள். க்ரது மற்றும் கர்த்தமர் முதலியர்கள் தக்ஷ பிரஜாபதியின் உறவினர்கள் ஆவார்கள். இங்ஙனம் வேதத்தில் நம்முடைய பிறப்பிற்க்கு ஆதாரமான தேவர்களின் தோற்றம் மற்றும் கோத்திர பிரவிரம் தெளிவாக காட்டப்பட்டுள்ளது. இப்படிப்பட்ட மிகபெரிய பெருமை இப்பூவுலகில் எந்த வம்ஸத்தினருக்கும் கிட்டாத பேறு நம்மவர்களுக்கு மட்டுமே உள்ளது ஆகும்.

அதுமட்டுமின்றி வேதகாலத்தில் வேதத்தினை நம் குல பெண் ருஷிகள் தங்களின் தபோ வலிமையால் உணர்ந்து கூறிய ஸூக்தங்களும் ஸாம கீதங்களும் நிறைய உள்ளன. **எடுத்துக்காட்டுகளாக:** (ராஷ்ட்ரீ/வாக்) தேவீ ஸூக்தம்

த்வஷ்டாவுக்கும் ஆம்பிண்யாவுக்கும் பிறந்த மகள் வாக் ருஷிகாவால் சொல்லப்பட்டது, த்வஷ்டாவுக்கும் ரூபாவிற்கும் பிறந்த மகள் த்வஷ்ட்ரீ ருஷிகாவால் சொல்லப்பட்டது ரூபா ஸூக்தம் இது பிரஜைகளின் உயிர் வடிவமைப்பினை செய்யும் பெருமையை கூறுகின்றது மற்றும் ஸாமவேதத்திலுள்ள த்வஷ்ட்ரீ ஸாமம். ஒருமுறை இந்திரன் விருத்திரனை அழிப்பதற்காக பல இரவுகள் கண்மூடாமல் விழித்திருந்ததினால் இந்திரனுக்கு கண்ணோய் உண்டானது. இதனால் மிகவும் அவதிக்குள்ளானார். இந்திரனின் குருவாக இருந்த த்வஷ்டாவின் மகளும் விவஸ்வானின் மனைவியுமான த்வஷ்ட்ரீ இவ்விஷயத்தினை அறிந்து இந்திரனுடைய கண்-நோயை போக்கும் மருந்துகளை தங்கள் தபோ வலிமையினால் அறிந்தாள், அவற்றிற்க்கு மேலும் ஶக்தியை தர ஸாமவேத மந்திரங்களை கீதமாக பாடி இந்திரனுக்கு வைத்தியம் செய்தாள். இதனால் இந்திரன் பகலிலும் இரவிலும் பார்க்கும் பார்வை பெற்றான். இறுதியில் யுத்தத்தில் விருத்திரனை கொன்றார். இச்செயலால் மிக மகிழ்ச்சியடைந்த இந்திரன் த்வஷ்டாவின் மகளான த்வஷ்ட்ரீக்கு ஸோமயாகத்தில் மூன்றாது தினம் நிகழும் மஹாஅவிர்பாகங்களை பெறும் வரம் அளித்தார் என்று தாண்டய-பஞ்சவிம்ஶ பிராமணம் விளக்குகின்றது. த்வஷ்டாவின் மகள் ஸாவித்ரீ, இவள் ஸவிதாவின் மனைவி, இவளுடைய மகள் ஸூர்யாவை ஸூர்யனுக்கு விவாஹம் செய்து தரும்பொழுது சொல்லப்பட்ட ஸூக்தம் தான் வேதவிவாஹ ஸூக்தமாகும். இம்மந்திரங்களை தான் ஹிந்துகளின் விவாஹத்திக் போது சொல்லிநடத்தப்படுகின்றது. ஸூர்யாவின் மகன் விப்ராஜ ரிஷி இவரால் சொல்லப்பட்டது பரமாதித்ய ஸூக்தம், ஶில்பகாஶ்யபரின் மகள் மேதாவால் சொல்லப்பட்ட ஸூக்தம் மேதா ஸூக்தம் அறிவில் உயர்ந்த மேதைகளை பற்றியது ஆகும். மனுவின் மனைவி ஶிரத்தாவால் சொல்லப்பட்ட ஸூக்தம் தான் ஶ்ரத்தா ஸூக்தம் இது பணிவுடையவர்களின் பெருமையைப் பற்றியது. தக்ஷனின் மகள் தாக்ஷாயணியால் சொல்லப்பட்ட ஸூக்தம் தான் அதிதி ஸூக்தம். தக்ஷனின் மனைவி தக்ஷிணாவில் சொல்லப்பட்ட ஸூக்தம் தான் தக்ஷிணா ஸூக்தம். கர்த்தம-பிரஜாபதியின் மகன் ஆனந்த ரிஷியினால் சொல்லப்பட்டது ஶ்ரீ ஸூக்தமாகும், பரத்வாஜரின் மகள் பரத்வாஜீ ராத்திரீயால் சொல்லப்பட்டது ராத்ரீ ஸூக்தம் ஆகும். இதிலிருந்து பின் தோன்றிய ஸூக்தம் தான் துர்கா ஸூக்தமாகும். யஜுர்வேதத்திலுள்ள ஶ்ரீருத்திர பிரஶ்னத்திற்கு ருஷியின் நிர்ணயம் வேதத்திலே சொல்லப்பட்ட விஶ்வகர்ம ரிஷியின் புத்திரகளாகிய பரமேஷ்டீ, பிரஜாபதி ருஷிகள் ஆவார்கள். சிலர் அகோர ரிஷியன்னு சொல்லுவதர்க்கு வேதத்தில் ஆதாரம் கட்டாயம் கிடையாது. மேலே காண்பிக்கப்பட்ட வேத ஆதாரங்களிலிருந்து ஸ்ருஷ்டி கார்த்தாக்களின் பெண் ரிஷிகாக்கள் வேதத்தில்

அபாரமான வேத ஞானத்தினை பெற்றுள்ளமைக்கு மிகபெரிய சான்றாக உள்ளது. ஆகவே இதிலிருந்து நாம் தெரிந்துக் கொள்வது பிராமண வர்ணத்திலே **“தேவப்ராஹ்மணாய நம:”** என்ற அமரகோஷத்தினையுடைய நம் ஆதிபிரம்ம குல ஆண்களும், பெண்களும் கட்டாயம் வேதத்தினை பயிலவும் கடைப்பிடிக்கவும், தன்னுயிரினும் மேலாக பாதுகாத்து போற்றிவர கட்டாயம் வேண்டும்.

வேதத்திலே மிக சிறந்த ஸாவித்ரீ அல்லது விப்ஶ்வாமித்ரீ அல்லது காயத்ரீ என்ற பெயரில் உள்ள மந்திரமானது பிராமண வர்ணத்தை கடைப்பிடிப்பவர்களுக்கு மிகமுக்கியமானது ஆகும். இம்மந்திரத்தினை உபதேசித்த ருஷி விப்ஶ்வாமித்ரர் இவர் ருபுகணத்தில் வருகின்றவர் ஆவார். இவருடைய மூல பிரவிரம் ருபுக்ஷணனின் மகன் ஸௌனு-ரிஷி, இவர் மகன் குஶிக-ரிஷி, இவர் மகன் காதிந-ரிஷி, இவர் மகன் விப்ஶ்வாமித்ர-ரிஷி ஆவார். மேலே கூறிப்பிட்ட ரிஷிகள் அனைவரும் க்ஷத்ரிய தர்மங்களை வகுத்தவர்ளே அன்றி நாட்டை ராஜ்யம் செய்யும் ராஜாக்கள் அன்று, சில பிராமண போலிகள் தப்புப்ஶ்லோகம் சொல்லி இவர்களை க்ஷத்ரியர் என்றும், க்ஷத்ரியர்கள் பிராமணர்களுக்கு வேதமூல மந்திரத்தினை உபதேசம் செய்யதுபோல தவறான கதையை கற்பித்துவிட்டார்கள், இதுமட்டுமின்றி ஶாங்காயன ரிஷி, போதாயன ரிஷி, மானவ ரிஷி முதலியவர்களுடைய ஸூத்திரத்தில் ஸாவித்ரீ மந்திரமானது பிராமணனுக்கு காயத்ரீ சந்தஸிலும், க்ஷத்திரியனுக்கு த்ரிஷ்டுப் சந்தஸிலும், வைஶ்யனுக்கு ஜகதீ சந்தஸிலும் தனிதனி மந்திரமாக நிர்ணயித்துள்ளார்கள் இவ்வாதாரங்கள் யாவும் வேத காலத்திலிருந்து வருபவையாகும். **இவ்வித பேதங்களை அறியாத போலி பிராமணர்கள் வேதத்திற்க்கு அபசாரம் ஏற்படும் வகையில் அனைவரும் “தத்ஸவிதுர்வரேண்யம்” என்ற காயத்ரீ சந்தஸில் அமைந்த ஸாவித்ரீ மந்திரத்னை ஜபிக்கலாம் என்று பிரசாரம் செய்கின்றார்கள். அதுமட்டுமின்றி சதுர்வேதங்களிலும் காயத்ரீ என்பது ஓர் சந்தமே (பண்) அன்றி ஒரு தேவதை கட்டாயம் கிடையாது.** இப்படிப்பட்ட சிறப்புகளை வேதத்திலுள்ள ஆதாரங்களுடன் காட்டப்பட்டுள்ளது என்பது நாம் மிகபெருமைப்பட வேண்டிய விஷயமும் கூட.

ப்ரஹ்மத்தையுணர்ந்த உண்மையான பிராமணர்கள் வேதத்தில் சொல்லப்பட்ட அனைத்து தேவர்களையும் பரபிரம்மத்தின் மறுவடிவமாகவே உரைப்பார்கள். இதனையே ருக்வேதம் 1-மண்டலம், 164-ஸூக்தம், 46-மந்த்ரத்தில் ருஷி: தீர்கதமஸ் “ஏகம் ஸத்3 விப்ரா ப3ஹுதா4 வத3ந்தி” அதாவது “கடவுள் என்று உணரக்கூடிய பரபிரம்மமே அனைத்து வடிவமாகி அனைத்து

பெயர்களிலும் இருந்து அனைத்து கர்மாக்களையும் செய்கின்றார்" என்று நிரூப்பிக்கின்றார். இக்கருத்தினையே கௌத்யாயணீ ருஷியும் யஜுர்வேத்தில் உரைக்கின்றார். மேலும் யஜுர்வேத பரபிரம்ம ஸூக்தத்தில் தொடங்கும் "ருசம் அக்ஷரம்" என்ற ருக்மந்திரத்தினை சொல்லியவர் ருஷி தீர்கதமர் கக்ஷீவாந், இவர் ருக்வேதத்தில் மண்டலம்1- ஸூக்தம் 164- மந்திரம் 39ல் இம்மந்திரத்ததினை "அஸ்ய வாமஸ்ய" ஸூக்தத்தில் விளக்கமாக குறிப்பிடுகின்றார். இந்த ஸூக்தம் தான் ருக்வேதத்திலே சொல்லப்பட்ட மிகபெரிய ஸூக்தமாகும். மேலும் அதர்வண வேதத்தில் காண்டம் 9- ஸூக்தம்-10, மந்திரம்-18ல் விளக்கமாக பிரம்மாவே உபதேசிக்கின்றார். அப்பரம்பொருளை பல பெயர்களில் அழைக்கப்பட்டாலும் இறுதியாக "விஶ்வகர்மா"வே முழுமுதற்கடவுள் என்றே சதுர்வேதங்களும் நிர்ணயிக்கின்றன. அப்படிப்பட்ட பரபிரம்மத்தினை மூடத்தனமுடைய இப்பூலோகவாசிகளால் பூஜிக்கவே இயலாது என்று நான்கு வேதங்களும் சொல்கின்றன. ஆகவே உண்மையான ப்ரஹ்மத்தினை அறிந்த/உணர்ந்தவர்களால் மட்டுமே அவரை வழிபட முடியும் என்றும், அப்படி பூஜித்தால் வேதத்திலுள்ள அனைத்து தேவர்களையும் பூஜித்த பலன் இவர் ஒருவரை மட்டும் பூஜிப்பதால் கிடைக்கும் என சதுர்வேதங்களும் உரைக்கின்றன.

தேவர்களின் பிரவரத்திலுண்டாவர்கள் ஆதிபிரம்ம குலத்தவர்கள் என்று அழைக்கப்படுகிறார்கள். பிரம்ம கணத்தவர்கள், ஆங்கிரஸ கணத்தவர்கள், ப்ருகு கணத்தவர்கள், ருபுக்ஷண கணத்தவர்கள், தேவ கணத்தவர்கள் முதலியர்களின் சிருஷ்டிகளுக்கு அதிகர்த்தாவாக வேதத்தில் விளங்கிடும் பஞ்ச பிரம்மாக்களாகிய மனு, ருபுக்ஷன், த்வஷ்டா, ஶில்பகஶ்யபர் மற்றும் தக்ஷா ஆகியோர்களுக்காக பூஜா விரத நாட்களாக வேதகாலத்திலிருந்தே கிட்டதட்ட கி.மு.5000 ஆண்டுகளுக்கு மேலாக அனுஷ்டானத்தில் இப்பிராமணர்களிடமுள்ளது. (பூஜாதினங்களை பாரததேசத்தில் கடைப்பிடித்து வரும் நாட்கள்களில் விவரம் ஆண்டு விவரம் ஆங்கிலம் -2013-14) கீழ்கண்ட அனைத்தும் கட்டயாம் பூஜாவிரத தினங்களாக கடைபிடிக்க வேண்டியவைகள் ஆகும்.

1) மேஷ மாஸம்/சித்திரை: நாள்-12, சித்ராபௌர்ணமீ, ஏப்ரல்-25-2013 தேதி அன்று தேவபுரோஹிதர்களின் ஜகத்குரும் பிரஜாபதியுமான **"த்வஷ்டா-பூஜா"** விரத தினமாகும். அன்று சித்ரகுப்தன், பூர்ணிமா பூஜாதினமும் ஆகும். பூஜையின் பலன்கள்: அறிவும் அழகும் வீரம் உடைய புத்திரர்கள். அரசு ஆட்சியதிகாரம் பெறுதல், தம்பதி ஆயுள் அபிவிருத்தி.

2) ஸிம்ம மாஸம்/ஆவணி: நாள்-25, பஞ்சமி திதி, ஆகஸ்ட்டு-10-2013 தேதி அன்று தேவதக்ஷரும் இரதகாரர்களின் ஜகத்குருவுமாகிய **“ருபுக்ஷண- பூஜா”** விரத தினமாகும். அன்று “ருபுக்ஷன், விப்வா, வாஜன், ஆங்கிரஸர், ப்ருகு மற்றும் வேதத்திலுள்ள ஸானகாதி ரிஷிகள், ஸப்தருஷிகள்” அனைவருக்கும் பொதுவாக ரிஷிபஞ்சமியை பூஜாதினமாக கொண்டாடுகின்றார்கள். பூஜையின் பலன்கள்: வண்டிவாகனங்கள் காலிகன்றுகள் அபிவிருத்தி, உண்மையான நட்பு புகழ், விஞ்ஞான அறிவு வளர்ச்சி, பெற்றோரிடம் அன்பு, மருத்துவம் மற்றும் உலோகம், உயிரின வளர்ச்சி ஆய்வுகள்.

3) கன்னி மாஸம்/புரட்டாசி: நாள்-1, த்ரியோதசி திதி, செப்டம்பர்-17-2013 தேதி அன்று வேதகால தேவசில்பியும் சில்பிகளின் ஜகத்குருவுமாகிய சில்ப-காஸ்பருக்கும் மற்றும் புராணகாலத்தில் இரண்டாவது பிரம்மாவாக விளங்கிய தேவசில்பிக்கும் சேர்த்து **“விப்ஶ்வகர்ம-பூஜா”** விரத தினமாக பாரதீ அளவில் அனைவராலும் சிறப்பாகக் கொண்டாடப்படுகின்றது. பூஜையின் பலன்கள்: சிறந்த பொறியியல் நூட்ப அறிவு, அனைத்திலும் முதன்மை இடம் பெறுதல், பஞ்ச பூதங்களின் நிலை அறிதல், கிரஹ ஆய்வு, இரசாயன தொழில் நூட்ப அறிவு.

4) கன்னி மாஸம்/புரட்டாசி: நாள்-27, நவமி திதி, அக்டோம்பர்-13-2013 தேதியன்று தேவராஜனும் பூர்வமனுவாதிகளின் ஜகத்குருவாகிய **“மனு- பூஜா”** விரத தினமாக சிறப்புடைய பெயரில் ஆயுத பூஜையாக கொண்டாடப்படுகின்றது. பூஜையின் பலன்கள்: எதிரிகள் விலகல், வேளாண் அபிவிருத்தி, தொழில் அபிவிருத்தி.

5) கடக மாஸம்/ஆடி: நாள்-6, பல்குனி(பூரம்)நக்ஷத்திரம் வரும் பௌர்ணமியன்று, ஜூன்-22-2013 தேதியன்று, தேவப்ராஹ்மணர்களின் தலைச்சிறந்த பிரஜாபதியும் ஜகத்குருவுமாகிய **“தாக்ஷாயண-பூஜா”** விரத தினமாகும். பூஜையின் பலன்கள்: தங்கம், வெள்ளி, நவரத்தினங்கள் மற்றும் ஆடை அணிகலன்கள், வருவாய் அபிவிருத்தி, ஆயுஷ் அபிவிருத்தி, புத்திர அபிவிருத்தி, ஸுவர்கலோக பதவி.

இதுமட்டுமின்றி ருக்வேதமானது “மஹாகுலத்தவர்கள்” என்றும், யஜுர்வேதமானது “ஸ்வயம்-ப்ரஹ்ம வம்ஶத்தினர்கள்” என்றும், ஸாமவேதமானது “ஆச்சார்ய குலத்தினர்கள்” என்றும், அதர்வணவேதமானது “ப்ருகுவாங்கிரஸ குலத்தினர்கள்” என்றும் வேதோக்கமான குல நாம தேயங்களை இப்பிரம்ம வம்ஶ

பிராமணர்கள் பெற்றுள்ளார்கள் என்பது யாருக்குமே கிடைக்காத பேறுராகும். அதுமட்டுமின்றி உபவேதமாகிய ஶில்பவேதங்களிலும், இதிஹாசபுராணங்களிலும், கார்க்கேய ஆகமத்திலும் "ஆதிப்ரஹ்ம குலத்தவர்கள்" என்ற மிகசிறப்புடைய நிர்ணயங்கள் வகுக்கப்பட்டுள்ளது. இப்படிப்பட்ட வேதபுருஷனின் த்யானிக்கும் இப்பிராமணர்களுக்கு பாரதீய அளவில் "விஶ்வபிராமணர்" என்பது ஒரு அடையாள பெயராக புராணகாலத்திலிருந்து வருகின்றது.

இதை தவிர்த்து பரபிரம்மவின் பெயரையே தங்களுக்கு பட்டப்பெயராக வைத்திருப்பது என்பது மஹாபாவம் ஆகும். "விஶ்வகர்மா" என்பவர் வேதத்தில் ஸர்வதேவர்களுக்கும் கர்த்தாவே அன்றி நம்மைபோன்ற இப்பூவுலக வாசிகளான பிராமணன் அல்ல. இனியாவது இப்புத்தகத்தினை படிக்கும் ஒவ்வொரு ஆச்சாரியரும் தங்களுடைய வகுப்பு பெயரினை தயவு செய்து ஜாதி சான்றிதழில் "விஶ்வபிராமின்" என்பதினை கட்டாயம் கேட்டு வாங்க வேண்டும். ஆதிப்ரஹ்ம குலத்தில் பிறந்தவர்களாகிய நம்மவர்களை அடுத்தவர்கள் நீ யார் ? என்று கேட்டால் தயவுச் செய்து **"நான் விஶ்வகர்மா"** என்று சொல்லாதீர்கள். நம்மவர்கள் பிராமண வர்ணத்தில் ஒரு பிரிவினைச் சார்ந்த குலத்தவர்களே அன்றி நாம் தேவர்கள் அல்ல தேவர்களின் பிரவரத்தில் உண்டானவர்கள் என்பதை நாம் அனைவரும் கட்டாயம் அறிந்திருக்க வேண்டும். வகுப்பு சான்றிதழ் வாங்குவதின் விவரம்: அரசு ஆணை நிலை எண்: 7ல் பிற்பட்ட பிரிவின் நலத்துறை வரிசை எண்: 47ன் படி (24.1.2006 தேதி) "விஶ்வபிராமணர்" என்றுள்ளது.

இதிஹாஸபுராணங்களில் வ்யாஸர் வேதத்தை வகுத்தார் என்று ஶ்லோகங்களில் கூறப்பட்டுள்ளது என்றாலும் வேதத்தில் ஒரு இடத்தில் கூட வ்யாஸர் வேதங்களை வகுத்தார் என்று மந்திரங்களோ, பிராமாணங்களோ இல்லை. அதுமட்டும் இன்றி வேதாச்சாரியர்களின் பெயர்களை குறிப்பிடும் பொழுது வம்ஶ பிராமணங்களில் இவருடைய பிரவரமே கோத்திர மூலத்திற்கான பெயரோ இல்லை. ஆனால் ஸாமவேதியர்கள் அனுஷ்டிக்கும் வஜ்ரஶூஸிகோபநிஷத்தில் வ்யாஸர் தாய் மஶ்சகேந்தீ என்றும் மீன் வியாபாரம் செய்பவள் என்றும், விவாஹம் ஆகுவதற்கு முன்னே தவறானமுறையில் உண்டானவர் என்றும் ஆதாரமுள்ளது. அதுமட்டுமின்றி ஸாமவிதானத்தில் இறுதியாக ஓரிடத்தில் கூறிப்பிடப்பட்டுள்ளார் எனினும் ஜைமினியம், தளவாகரம், தாண்டீயம், ஆருஷேயம், ஷட்விம் ஶம் முதலியவற்றில் வேதகுரு பாரம்பரித்தினை குறிப்பிடுகையில் இவருடைய பெயரில்லை. ஆகையால்

ஸாமவிதானத்தில் சேர்க்கப்படுள்ளது என்பது வேதபிராமாண காலத்திற்க்கு மிக மிக பிற்பட்ட புராணகாலத்தில் சேர்க்கப்பட்டுள்ளது என்பது நன்கு தெளிவாகின்றது. இவரைப் பற்றிய சிலகுறிப்புகள் 2000க்கு பிற்பட்ட காலத்திய ஶ்லோக குறிப்புகளே. இவர் இதிஹாஸபுராணங்களை மட்டும் முழுமையாக நம்பி அனுஸரிப்பவர்களின் குருவேயன்றி இவர் வேதத்திற்கு பிரதான குரு முற்றிலும் கிடையாது. ஆகவே ஶ்லோகங்களால் எழுதிப்பட்டவைகளை வேதங்களுக்கு அதிகாரபூர்வமான ஆதாரமாக எடுத்துக்கொள்ளவும் கூடாது. அப்படி இருப்பின் அவைகள் அனைத்து தனிப்பட்ட கருத்துகளே அன்றி அவைகள் வேதத்தினுடைய நிர்ணயம் அன்று.

ஸத்யமயமான மந்திரங்களை கொண்ட வேதம் என்ற மிகஉயர்ந்த தர்ம மூலஸ்வரூபமே நம்முடைய உயிருள்ள உடலாகும், நம் மானத்தினை காக்கும் உடையே வேதபிராமணங்கள், நம் உயிரைக்காக்கும் உணவும், நீரும் வேதத்திலுள்ள ஆரண்யக உபநிஷத்துகளும் ஆகும், நாம் அணியும் ஆபரணங்களே நம்மை அலங்கரிக்க ஸமயவழியில் பிற்காலத்தில் உருவாகிய ஸ்லோக கருத்துகள் என்றும் நமக்கு தெளிவாக புலனாகும். ஆகவே நம்மை அலங்கரிக்கும் ஆபரணங்கள் பல ரூபங்களில் இருக்கலாம் அல்லது அவைகள் தேவையில்லாமலும் போகலாம், ஆனால் ஓருயிர் வாழ இன்றியமையாத உணவு, உடையும் ஒரு சரீரத்திற்கும் மிக அவசியம். அதுமுதலில் சரியாக கிடைக்க வேண்டும் எனில் விஶ்வபிராமணர்கள் அனைவரும் வேதத்தினை பயில வேண்டும். அப்படி பயில்வதால் நமக்கு கிட்டுவது ப்ரஹ்ம ஞானம். இந்த ஞானத்தினால் இவ்வுலகில் நிலையான இடத்தினை நாம் அனைவரும் பெற்றுவிடலாம் என்பதே வேதத்திங்களின் கருத்தாக உள்ளது. அதாவது பிரம்மத்தினை உண்மையாக உணர்வதால் கிட்டும் நிலையான பேறு ஆகும். இப்படியாக நரர்களாக விளங்கிய ஆங்கிரஸ ரிஷியின் பேரன்களாகிய ருபுக்கள் தங்களுடைய ப்ரஹ்ம ஜ்ஞானத்தினால் தேவர்களிடம் அமிர்தமுண்டு தேவர்களின் பதவியை அடைந்தார்கள் என்பதை போற்றி ருக்வேதம் சொல்லும் 11 ஸூக்தங்களும் நம்மவர்களுக்கு சாக்ஷியாக விளங்குகின்றது.

இந்நூல் கட்டாயம் வேதோக்தமான அனைத்து அனுஷ்டானங்களிலும் புரோஹிதார்கள் அனைவருக்கும் பயன்படும் என்ற நம்பிக்கையில் இந்நூலினை என்னுடைய தாய் கல்யாணி, தந்தை மகா.சேகராச்சாரியார் ஆசீர்வாதத்துடனும் மற்றும் என்னுடைய சகோதரர்கள் சந்தோஷ்சர்மாM.Sc., அருண்சர்மாM.A.Lit அகியோர்களின் அன்பான ஊக்கத்தினாலும், ஆதிசங்கராச்சாரியா,

ஆதிசிவலிங்காச்சார்யா மற்றும் கமலமூர்த்திஸ்வாமிகள் முதலிய ஜகத்குருக்களின் அருளோடும் இதை என்னுடைய விவாஹ தினத்தில் வெளியிடுகின்றேன். தம்பதிகளாகிய ஸுரேஷ்சர்மாM.B.A, ஸூர்யாB.E., ஆகிய எங்களை என்றென்றும் உங்களுடைய ஆசீர்வாதம் நல்கும் படி கேட்டுக்கொண்டு, இந்நூலினை சதுர் வர்ணத்தில் பிறந்த அனைவர்களுக்காகவும் வெளியிடுகிறோம். இப்பரபிரம்மாவை பூஜிப்பதினாலும் இவருடைய வேத மந்திரங்களை பாராயணம் செய்வதினாலும் உயர்ந்த பறிபோகாத பதவியையும், அழியாத செல்வத்தினையும், நிலைபேறுக் கொண்ட கல்வியையும் மற்றும் ஸகல சிறப்புகளையும் அடைவார்கள் என்பதே நான்கு வேதங்களும் சொல்லும் உண்மையாகும்.

வளர்க ஒற்றுமை, வளர்க வேதநெறி, வளர்க பிராமணீயம்.
ஸர்வம் விஸ்வகர்மார்பணமஸ்து.

இப்படிக்கு ப்ரஹ்ம வம்ஶ ப்ராமணீயத்திற்காக,
ஆதிப்ரஹ்ம குலோ ஜாத:
ஏகாருஷேய பிரவிரான் வித: ஸாநக ரிஷி கோத்ர:
ருக்வேதீய பாஷ்கள ஶாகத்யாயீ:
ஶில்பவேதீய விஶ்வகர்ம ஶாஸ்த்ராந் வித:
ஶாங்காயந ஸூத்ர:
சதுர்வேதீய விஶ்வகர்ம ஸம்ஹிதாச்சார்யா,
ஶாங்காயன ரிஷி வேத பாடஶாலா ஸ்தாபகர்,
ஶ்ரீ விஶ்வகர்ம ப்ரயோக நிபுணத்வா
ஸத்யோஜாத ப்ரஹ்மஶ்ரீ T.M.S. ஸுரேஷ் ஶர்மா M.B.A,.
12- குப்புதாசன் தெரு,
இராசிபுரம் -637408.
நாமக்கல் மாவட்டம்.
செல்: 9943356717.

இப்படிக்கு ப்ரஹ்ம வம்ஶ ப்ராமணியத்திற்காக,
ஆதிப்ரஹ்ம குலோ ஜாத : ஏகாருஷேய பிரவிரான் வித: ஸாநக ரிஷி கோத்ர:
ருக்வேதீய பாஷ்கள ஶாகத்யாயீ: ஶில்பவேதீய விஶ்வகர்ம ஶாஸ்த்ராந் வித:
ஶாங்காயந ஸூத்ர: சதுர்வேதீய விஶ்வகர்ம ஸம்ஹிதாச்சார்யா,
ஶாங்காயன ரிஷி வேத பாடஶாலா ஸ்தாபகர்,
ஸ்ரீ விஶ்வகர்ம ப்ரயோக நிபுணத்வா
ஸத்யோஜாத ப்ரஹ்மஸ்ரீ T.M.S. ஸுரேஷ் ஶர்மா M.B.A.,
12- குப்புதாசன் தெரு, இராசிபுரம் - 637408.
நாமக்கல் மாவட்டம். செல்: 9943356717.

இந்நூல் வெளிவர ஊக்கப்படுத்தியவர்கள் :

பிரம்மஸ்ரீ சந்திரசேகராச்சாரியா,
லண்டன். செல்: 447834953285.

ஸ்ரீ வரதராஜ வேத ஆகம பாட சாலை,
பிரம்மஸ்ரீ வரதராஜாச்சாரியா,
பெரியராஜ கோபுர வீதி, ஸ்ரீரங்கம்.
செல்: 9443193540.

பிரம்மஸ்ரீ எம்.வி.நரஸிம்ம சில்பாச்சாரியா,
1, 2-வது தெரு, குரோம்பேட்டை, பாஸ்சியம் நகர்,
சென்னை - 44. செல்: 9840500256.

பிரம்மஸ்ரீ கே.பி. உமாபதி ஆச்சார்யா,
60/80- மேட்டுத்தெரு, கும்பகோணம்- 612001.
செல்: 9944532723.

பிரம்மஸ்ரீ நாகேஸ்வரா ராவ் ஆச்சாரியா,
மஹாமஹா உபாத்தியா,
தென்னிந்திய விஸ்வபிராமண ஸம்ஸ்கிருத வித்யாபதி,
ஹைதராபாத். செல்.09949486529.

ஸ்ரீ சாங்காயனரிஷி வேதபாட சாலையின் உறுப்பினர்கள்:
பிரம்மஸ்ரீ மாணிக்கமுருகாச்சாரியா,
மங்கலம்பேட்டை. செல்: 9788798828.
பிரம்மஸ்ரீ லோகநாத ஆச்சாரியா,
குடவாசல். செல்: 9976089030.

பிரம்மஸ்ரீ கிருபாகராச்சாரியா, சேலம். செல்: 8883318878.
பிரம்மஸ்ரீ சண்முகாச்சாரியா, மேட்டூர். செல்: 9443903776.
பிரம்மஸ்ரீ ஆறுமுகாச்சாரியா, சேலம். செல்: 8189895426.

Sri Virat Viswakarma Parabrahmane Namaha
Sri Jagadguru Aghila Bharatha Viswakarma Peetathipathi
SRI SIVASHANMUGA GNANACHARYA GURUSWAMIGAL

Adhi Sivalingacharia Peetam
64th Mahasannithanam
Seenandal Mutt
Thirumularanyam - 606 901
Cell : 9442410920

Parasamaya Kolarinatha Adhinam,
38th Matathipathi
84, Akkasalai Vinayakar Koil Street,
Tirunelveli - 627 006.

தேதி : 18-07-2013
முகாம் : திருவண்ணாமலை

[illegible]

[illegible]

[illegible]

அனுக்ரஹ ஆசீர்வசனம்

வேதவேத மந்த்ரம் சதுர்வேத ஸம்ஸ்தாபனம் மூலப்ரவசனம் சாஸ்வத மானம்
ஆதாரபூர்வம் க்ரமேண நிர்ணயம் விஸ்வகர்ம ப்ரபாவம் கரிஷ்யே
ஆசார நிர்மிதம் கமனம்சதா காலகமனம் நித்யம் ததாமி
ஆதாரமனஸம் நிர்மிதம் சதா சதாகால ஸ்மரணம் நித்யம் ப்ரபத்யேத்
விசாரமமலம் மமபுத்ரம் சுரேஷேக்ர சர்மசீலம்
அனேக க்ர்மவிசாரம் மனஸம் மஹத் ஆசீர்வசன பூர்வம்
ததாமி அனுக்ரஹம் ஸ்ரீ விஸ்வேஸ்வர சித்திமானம் அமலம் மஹது
ஆதிவிதுத சதாசர்வம் அகிலபுவனம் ஸ்ரீ விஸ்வகர்மம்! அனேக நல்லாசிகள்!

ஸ்ரீமாத்ரே நம:

"அனந்தா வை வேதா:" வேதங்களில் எண்ணிறந்தவை என்றாலும் ரிஷிகள் நமக்காக சிலவற்றை தான் பிடித்துக்கொடுத்துள்ளார்கள். நம்முடைய இகபர நலனுக்கும் லோக க்ஷேமத்திற்காகவும் இந்த அளவிற்க்கு போதுமாக இருக்கட்டும் என்று அருளியுள்ளார்கள். ஒவ்வொரு வேதங்களிலும் அநேக பாடல்களும், பாடபேதங்களும் உண்டு. இதற்கு பாடாந்திரம் ஒவ்வொன்றும் ஒரு சாகை என்றும் சொல்வதுண்டு. சாகைகள் என்றால் கிளைகள் என்று சொல்வதுண்டு.

வேத விருக்ஷத்தில் கிளைகளாக சாகைகள் விளங்குகிறது. ஒரு மரத்தில் எப்படி இலைகள், காய்கள், கனிகள் மற்றும் பூக்கள் எப்படி உள்ளதோ அப்படியே தான் அநேக கிளைகள் நிறைந்த மஹாவிருக்ஷத்தில், இராசிபுரம் ஸுரேஷ்சர்மா அவர்கள் சதுர்வேத கிளைகளிலுள்ள ஆதாரங்களை ஆராய்ந்தும் பர்த்தும் நம்பிக்கையில் அளித்துள்ளார். இந்தவேத கனிகளை சுவைத்து அனுபவித்தவர்களுக்கே இதன் பெருமைகள் நன்றாய் விளங்கும். அவர் இன்னமும் அநேக வேத விருக்ஷங்களில் உள்ளவைகளை ஆராய்ந்து ஸமுதாயத்திற்கும் மற்றும் வைதீக ஆன்மீக உலகிற்க்கு அளிக்க வேணுமாய் குருவருளையும் இறையருளையும் வேண்டுகிறேன்.

அன்புடன்,
பிரம்மஸ்ரீ ஜோதி முருகாச்சாரியார்,
ஸ்ரீ காளிகாம்பாள் திருக்கோயில்,
பேரிப்பேட்டை,
வேலூர்-4.

ஸ்ரீகுருப்யோன் நம:
ஸ்ரீவிஶ்வேஶ்வராய மங்களம்

அணிந்துரை.

இப்பாரத பூமியில் அனாதி காலம் தொட்டு வேதத்தை ஆதாரமாக ஆணி வேராக கொண்டது நம் இந்து மதம். வேதத்தில் சொல்லாத தர்மங்களே இல்லை. வேதங்களில் அநேக ஶாகைகளில் விஶ்வப்ராஹ்மண ஸமூகத்தவர்கள் பற்றி பல இடங்களில் சொல்லப்பட்டு உள்ளது. வேதத்தை முறையாக அப்யாஸம் செய்தவர்களுக்கு இந்த விஷயம் தெள்ளத்தெளிவாக புரிந்திருக்கும்.

அப்படிப்பட்ட பல விஷயங்களை கடந்த பத்து ஆண்டுகளாக சிரமப்பட்டு தேடி எல்லாவற்றையும் தொகுத்து ஒரு நூலாக வெளியிடுவது என்பது மிக மிகச்சிறந்து. செல்வன் சிரஞ்சீவி ஸுரேஷ்ஶர்மா அவர்கள் ஞான மார்க்கமான இந்த பெரிய சாதனையை செய்துள்ளார்.

வேதத்தில் கர்ம மார்க்கமான அரிய பல விஷயங்களை உடைய ஸூத்திரங்களில் உள்ள வாழ்க்கை நெறிக்கு தேவையானவற்றையும் சேகரித்து நம் ஸமூகத்திற்க்கு வழங்கினால் ஸமூகத்தின் பெருமை மென்மேலும் உயரும் என எண்ணுகிறேன். ஸமூகத்தை நேர்படுத்த நம்மால் இயலாது. ஆனால் நம் கர்மானுஷ்டானத்தினால் மிகமிக உயரலாம் என்பது திண்ணம்.

ஞான மார்க்கத்தை நம் ஸமூகத்திற்க்கு அள்ளித்தந்த ஸுரேஷ்ஶர்மா இனி வருங்காலங்களில் கர்ம மார்க்கத்தையும் சேகரித்து அளிக்க, விஶ்வேஶ்வரன் திருவருள் சித்திக்க வேண்டி வாழ்த்துக்கள்.

இப்படிக்கு பிரியமுள்ள,
ஸ்ரீ.வி.தண்டபாணி சர்மா,
537-ஏ, அசோக் நகர், வேங்கிக்கால்,
திருவண்ணாமலை-4.

ஸ்ரீ ஸதாஶிவாய நம:

ஸ்ரீமது ஆண்ட ஶிவஸுப்ரமண்ய பண்டித குருஸ்வாமிகள்.

சான்றோர் குல ஜகத்குரு கருமாபுரம் ஆதீனம், திருச்செங்கோடு,

நாமக்கல்· 637302.

ஆசியுரை:

நமது அன்பிற்க்கு இனிய ஶே.ஸுரேஷ் ஶர்மா அவர்கள் தொகுத்துள்ள "சதுர்வேதீய விஶ்வகர்ம ஸம்ஹிதா" என்ற நூலில் மிகவும் கிடைத்தற்கு அறிய பல விஷயங்களையும் அபூர்வமான செய்திகளையும் தொகுத்துள்ளார். இதை பார்க்கும் பொழுது அவர்கள் உழைப்பும் விடா முயற்ச்சியும் மிகத் தெளிவாக தெரிகின்றது. குறிப்பாக விஶ்வகர்ம பிராமணர்களுக்கு இந்த நூல் ஓர் அரிய பொக்கிசமாக திகழ்கின்றது. பூஜைப் பிரயோகம் மற்றும் அவற்றிற்க்கான விளக்கத்துடன் வெளியிட்டுரப்பது மிகவும் சிறப்பானதே.

அன்பர் இன்னும் இதைப்போன்ற பல நூல்களை தொகுத்து நம் பாரததேசத்திலுள்ள அனைத்து பிராமணர்களுக்கும் அருந்தொண்டு புரிந்து சிறப்படைய வாழ்த்திகிறோம்.

சதுர்வேதத்திலிருந்து பரபிரம்மாவின் நிர்ணயத்தை முதன்முதலில் ஆதாரத்துடன் வெளியிட்டு சிறப்பித்தமைக்கு "விஶ்வகர்ம பிரயோக நிபுணத்வா" என்ற பட்டத்தை வழங்கி வாழ்த்துகிறோம்.

அன்புள்ள,

ஸ்ரீ கருமாபுரம் ஆதீனம்

ஶிவஸ்ரீ ராஜா ஶிவாச்சாரி,

ஸ்ரீ மத் அழகிய சிற்றம் பலகுரு ஸ்வாமி மடம்,

ஶிவஸ்ரீ க. உமாபதி ஶிவாச்சாரி,

ஸ்ரீ கைலாசநாத ஸ்வாமி திருக்கோயில்,

இராசிபுரம்.

ஸ்ரீ வீரமகேஶ்வராய நம:

ஆசியுரை :

அன்புள்ளம் கொண்ட விஶ்வபிராமண பெருமக்களுக்கு நமஸ்காரம், நான்கு வேதங்களிலுள்ள விஶ்வகர்மாவின் ஸ்ருஷ்டீகளின் நிர்ணயம் மற்றும் அவருக்குண்டான பரபிரம்ம த்த்துவ பெயர்கள் மற்றும் அதை நிரூபிக்க 16 விதமான ஸூக்தங்கள் ஆதாரங்களுடன் இந்நூலில் காண்பிக்கப்பட்டுள்ளது.

நான்குவேதங்களில் உள்ள 32 பிரிவுகளில் ஆதாரங்கள் காண்பிக்கப்பட்டு உள்ளது. இதில் விஶ்வபிராமண பாரம்பரியத்தின் நித்யகர்ம அநுஷ்டானங்களுக்கான அனைத்து வித மந்திரங்களும் நான்கு வேதங்களிலிருந்து சல்லடை கொண்டு ஜலித்து எடுத்து சிறப்பாக தொகுக்கப்பட்ட இந்த "சதுர்வேதீய விஶ்வகர்ம ஸம்ஹிதா" என்ற நூலானது இராசிபுரம் ஶே. ஸுரேஷ் ஶர்மா அவர்களால் பிராமண வர்ணத்தில் பிறந்த பெருமக்களுக்கு பெரிய தொரு பொக்கிஷமாக அமைந்தை குருவருளும் திருவருளும் கிடைக்கப்பெற்று யுகங்கள் உள்ள வரை போற்றி பாதுகாக்க வேண்டி ஆஶீர்வாதிக்கின்றேன்.

என் அன்பிற்கினிய தம்பி ஸுரேஷ் ஶர்மாவிற்க்கு பரதத்துவ நிர்ணயத்தை பாரதத்தில் முதன்முதலாக சதுர்வேதங்களிலிருந்து நிரூபித்தமைக்கு "சதுர்வேத விஶ்வபிராமண திலகம்" என்ற பட்டத்தினை கொடுத்து தீர்காயுஷ்வுடன் இருந்து வாழ்வில் ஸகல இன்பத்தினையும் பெற வாழ்துகிறோம்.

இப்படிக்கு பிரியமான,

ஸ்ரீ வீரஶைவ மந்திர கலைமணி,

ஶிவஸ்ரீ டி.கந்தஸ்வாமி ஶிவாச்சாரி,

இராசிபுரம்.

ॐ

॥ अथ चतुर्वेदीय विश्वकर्म संहिता ॥

ॐ नमो विराट् विश्वकर्म परब्रह्मणे॥

ॐ सदाशिवाय नमः। ॐ देव्यै नमः। ॐ गणेशाय नमः॥

॥ अथ विश्वकर्म संहिता कर्म काण्डः १ ॥

॥ अथ प्रथमं अनुवाकः ॥

॥ अथ वेदनिरुक्त विधिः ॥

ऋषिः यास्कः । अध्यायः १० अनुः २५ - २६। देवता विश्वकर्मा ॥

ॐ **विश्वकर्मा सर्वस्य कर्ता**। तस्यैषा भवति॥

विश्वकर्मा विमना आद्विहाया धाता विधाता परमोत सन्दृक्।

तेषामिष्टानि समिषा मदन्ति यत्रा सप्त ऋषीन्पर एकमाहुः॥ १

विश्वकर्मा विभूतमना व्याप्ता धाता च। विधाता च।परमश्च सन्दृष्टा भूतानाम्। तेषामिष्टानि वा कान्तानि वा क्रन्तानि वा गतानि वा मातानि वा नतानि वा अद्भिः सह संमोसन्ते यत्रैतानि सप्त ऋषिणानि ज्योतींषि। तेभ्यः **परमादित्यः**। भवम्तीत्यधि दैवतं। अथाध्यात्मं।

विश्वकर्मा विभूतमना व्याप्ता धाता च। विधाता च। परमश्च संदर्शयिन्द्रियाणां। एषामिष्टानि वा कान्तानि वा क्रन्तानि वा गतानि वा मातानि वा नतानि वा। अन्नेन सह सं मोसन्ते यत्रेमानि सप्त

ऋषिणानीन्द्रियाणि । एभ्यः **परमात्मा** । तान्यस्मिन्नेनकं भवन्ती

त्यात्मगतिचष्टे । तत्रेतिहासमा चक्षते ।

विश्वकर्मा भौवनः सर्वमेधे सर्वाणि भूतानि जुहवांचकार ।

स आत्मानमप्यन्ततो जुहतांचकार । तदभिवादिन्येषर्ग्भवति ॥

य इमा विश्वा भुवनानि जुह्वदृषिहोता निषासादा पिता नः ।

स आशिषा द्रविणमिच्छमानः प्रथमच्छदवराँ आ विवेशा ॥ २

तस्योत्तराभूयसे निवर्चनाय ।

विश्वकर्मन् हविषा वावृधानः **स्वयं** यजस्व पृथिवीमुत द्याम् ।

मुहयन्त्वन्ये अभितो जनास इहास्माकं मघवा सूरिरस्तु ॥ ३

विश्वकर्मा हविषा वर्धयमानः स्वयं यजस्व पृथिवीं च देवं च

मुहयन्त्वन्ये अभितो जातः सपत्नः इहास्माकं मघवा सूररिस्तु प्रज्ञाता ॥

॥ अथ विश्वकर्म नमस्कार मन्त्रः ॥

ऋषिः कौस्त्यायनिः । छन्दः त्रिष्टुप् । देवता विश्वकर्मा ॥

त्वं ब्रह्मा त्वं च वै विष्णुस्त्वꣳ रुद्रस्त्वं प्रजापतिः ।

त्वमग्निर्वरुणो वायुस्त्वमिन्द्रस्त्वं निशाकरः ॥ ४

त्वं मनस्त्वꣳ यमस्त्वं पृथिवी त्वꣳ विश्वं खमथाच्युतः ।

स्वार्थे स्वाभाविकेऽर्थे च बहुधा सꣳस्थितिस्त्वयि ॥ ५

विश्वेश्वरा नमस्तुभ्यꣳ विश्वात्मा **विश्वकर्मा** कृत् ।
विश्वभुग् विश्वमायुस्त्वꣳ विश्वक्रीडारतिः प्रभुः ॥ ६
नमः शान्तात्मने तुभ्यं नमो गुह्यतमाय च ।
अचिन्त्याया प्रमेयाय अनादि निधनाय च ॥ ७

॥ अथ वेदिका पूजा मन्त्रः ॥

ऋषिः अथर्वणः भृगुः । छन्दः शक्वरी । देवता विश्वकर्मा भूमि च ॥

यस्यां वेदिं परिगृह्णन्ति भूम्यां यसयां यज्ञं तन्वते **विश्वकर्माणः** ।
यस्यां मीयन्ते स्वरवः पृथिव्या मूर्ध्वाः शुक्रा आहुत्याः पुरस्तात् ।
सा नो भूमिर्वर्धयद् वर्धमाना ॥ ८

॥ अथ कुण्ड पूजा मन्त्रः ॥

ऋषिः विश्वकर्मा भुवनः । छन्दः पङ्क्तिः बृहती । देवता विश्वकर्मा ॥

विश्वकर्मा त्वा सादयत्वन्तरिक्षस्य पृष्ठे व्यचस्वतीं प्रथस्वतीं
भास्वतीꣳ सूरिमतीमा या द्यां भास्या पृथिवीमोर्वन्तरिक्षमन्तरिक्षं
यच्छान्तरिक्षं दृꣳहान्तरिक्षं मा हिꣳसीः ।
विश्वस्मै प्राणायापानाय व्यानायोदानाय प्रतिष्ठायै चरित्राय वायुत्वाभिपातु
महद्या स्वस्त्या च्छर्दिषा शन्तमेन तया देवतयाङ्गिरस्वद् ध्रुवा सीद ॥ ९

राड्ढ्यसि प्राची दिग्विराडसि दक्षिणा दिग्संराडसि प्रतीची दिग्स्वराडस्युदीची
दिगधिपत्नयसि बृहति दिक्॥ १०

आयुर्मे पाहि प्राणंमे पाह्यपानंमे पाहि व्यानंमे पाहि चक्षुर्मे पाहि श्रोत्रंमे पाहि
मनोमे जिन्व वाचंमे पिन्वात्मानंमे पाहि ज्योतिर्मे यच्छ ॥ ११

विश्वकर्मा त्वा सादयत्वन्तरिक्षस्य पृष्ठे ज्योतिष्मतीं।
विश्वस्मै प्राणायापानाय व्यानाय विश्वञ्ज्योतिर्यच्छ।
वायुस्तेधिपतिः तया देवतयाङ्गिरस्वद् ध्रुवा सीद॥ १२

॥ अथ दिग्पूजा मन्त्रः ॥

ऋषिः विश्वकर्मा आङ्गिरस च। छन्दः पङ्क्तिः। देवता विश्वकर्मा॥

विश्वकर्मा दिशांपतिः स नः पशून्पातु सोऽस्मान्पातु तस्मै नमः।
प्राणय व्यानायापानाय वाचे त्वा चक्षुषे त्वा तया
देवतयाङ्गिरस्वद् ध्रुवा सीदः॥ १३

॥ अथ विश्वकर्म स्वस्ति वाचक मन्त्रः ॥

ऋषिः वसिष्ठः। छन्दः त्रिष्टुप्। देवता विश्वकर्मा॥

स नः शिवो भवतु विश्वकर्मा युयं पात स्वस्तिभिः सदा नः॥ १४

॥ अथ वास्पतेष्पति सूक्त्तः ॥ वास्तु पूजा मन्त्रः ॥

ऋषिः ब्रह्मा वसिष्ठर्वा । छन्दः त्रिष्टुप् । देवता वास्तेष्पतिर्विश्वकर्माः ॥

पत्यस्य स्थूणां पृथिवीं दाधार ऋतेन देवा अमृतं अन्तविन्दन् ।
ध्रुवेण त्वा हविषा धारयांयभि तद् द्यावा पृथिवी गृणीतां ॥ १५
येभिर्होमैः विश्वकर्मा दाधारेमां पृथिवीं मातरं नः ।
तेभिष्ट् वा होमैः इह धारयां ऋतं सत्यं अनु चरन्तु होमाः ॥ १६
इह ध्रियध्वं धरुणो पृथिव्या उशत्या मातुं सुभगाया उपस्थे ।
उपराणुं त्वा महसा मोदमाना अस्मिन् वास्तौ सुप्रजसौ भवाथः ॥ १७
वास्तोष्पते प्रति जानिह्यस्मान् स्वावेशो अनमीवो न एधि ।
यत् त्वेमहे प्रति नस्तं जुषस्व चतुष्पदो द्विपद आ वेशयेह ॥ १८

॥ अथ द्वितीयं अनुवाकः ॥

॥ अथ विश्वकर्म कलश प्रतिष्ठा मन्त्रः ॥

ऋषिः अथर्वणः भृगुः । छन्दः त्रिष्टुप् । देवता विश्वकर्मा ॥

यामन् वैच्छद्धविषा **विश्वकर्मा**न्तरर्णवे रजसि प्रविष्टां ।
भुजिष्यं १ **पात्रं** निहितं गुहा यदाविर्भोगे अभवन्मातृमद्भ्यः ॥ १

॥ अथ अग्नि प्रतिष्ठा मन्त्रः ॥

ऋषिः विरूपः आङ्गिरसः। छन्दः त्रिष्टुप्। देवता विश्वकर्माग्निः॥

यो अग्निरग्नेस्तपसो अधि जातः शोचात् पृथिव्या उत वा दिवस्परि।

येन प्रजा विश्वकर्मा व्यानट् तमग्ने हेडः परि ते वृणक्तु॥ ॐ भूर्भुवस्सुवः॥ २

॥ अथ अग्नि नमस्कार मन्त्रः ॥

ऋषिः मधुच्छन्दः वैश्वमित्रः। छन्दः त्रिष्टुप्। देवता विश्वकर्माग्निः॥

मातेव पुत्रं पृथिवी पुरीष्यं अग्निꣳस्वे योनावभारुखा।

तां विश्वै देवैर्ऋतुभिः संविदानः प्रजापतिर्विश्वकर्मा वि मुञ्चतु॥ ३

॥ अथ विश्वकर्म पूजाऽर्चन मन्त्रः ॥

ॐ विराट्पुरुषाय नमः विश्वकर्मणे नमः विश्वेश्वराय नमः विश्वात्मने नमः

विश्वरूपाय नमः परब्रह्मणे नमः परमेश्वराय नमः परमादित्या नमः

परमात्मने नमः परमेष्ठीने नमः बृहस्पतये नमः वास्तुपतये नमः

वाचस्पतये नमः भूतपतये नमः रूपपतये नमः प्रजापतये नमः धर्मपतये नमः

यज्ञपतये नमः पशुपतये नमः अन्नपतये नमः महात्मने नमः महेश्वराय नमः

महेन्द्राय नमः जगत्गुरुवे नमः स्वयंब्रह्मणे नमः॥ ४

॥ अथ विश्वकर्म पंचब्रह्म मन्त्रः ॥

ऋषिः जमदग्निः। छन्दः त्रिष्टुप्। देवता सद्योजातः॥

सद्योजातो व्यमितीत यज्ञं अग्निर्देवानामभवत् पुरोगाः।

अस्यहोतुः प्रदिश्यृतस्य वाचि स्वाहाकृतꣳहविरदन्तु देवाः॥ ५

ऋषिः भरद्वाजः। छन्दः त्रिष्टुप्। देवता वामदेवः॥

वाममद्य सवितर्वाममु श्वो दिवोदिवो वाममस्यमभ्यꣳसावीः।

वामस्य हि क्षयस्य देव भूरेरया धिया वाम भाजः स्याम॥ ६

ऋषिः विश्वकर्मा। छन्दः त्रिष्टुप्। देवता अघोरः॥

घोराऋषयो नमो अस्त्वेभ्यः चक्षुष एषां मनसश्च सन्धौ।

बृहस्पतये महि षद्द्युमन् नमः नमो विश्वकर्मणे स उ पात्वस्मान्॥ ७

ऋषिः विश्वामित्रः। छन्दः गायत्री। देवता तत्पुरुषः॥

तत्पुरुषाय विद्महे महात्मनाय धीमहि।

तन्नो विश्वकर्मः प्रचोदयात्॥ ८

ऋषिः गोतमः। छन्दः जगती। देवता ईशानः॥

तमीशानां जगतस्तस्थुषस्पतिं धियं जिन्वमवसे हूमहे वयं।

पूषा नो यथा वेदसामसद् वृधे रक्षिता पायुरदब्धः स्वस्तये ॥ ९

॥ अथ तृतीयं अनुवाकः ॥

॥ अथ मनु सूक्त्तम्॥

ऋषिः मानवः गयश्च। छन्दः अनुष्टुप् १ः२ गायत्री ३ त्रिष्टुप् । देवता मनुः॥

प्रनूनं जातयामयं **मनु**स्तोक्मे व रोहतु। यः सहस्त्रं शताश्वं सद्यो दानाय मंहते॥ १

न तमश्नोति कश्चन दिव इव सान्वारभं । सावर्ण्यस्य दक्षिणा वि सिन्धुरिव पप्रथे॥ २

उत दासा परिविषेस्मद्दिष्टी गोपरीणसा। यदुस्तुर्वश्च मामहे॥ ३

सहस्त्रदा ग्रामणीर्मा रिषन् **मनुः** सूर्ये णास्य यतमानैतु दक्षिणा।

साव र्णे र्देवाः प्र तिरन्त्वायुर्यस्मिन्नश्रान्ता असनाम वाजं ॥ ४

परावतो ये दिधिषन्त आप्तं **मनु** प्रीतासो जनि ता विवस्वतः।

ययातेये नहुष्यस्य बर्हिषि देवा आसते ते अधि ब्रुवन्तु नः॥ ५

येभ्यो होत्रां प्रथमामायेजे **मनुः** समिद्धाग्निर्मनसा सप्त होतृभिः।

त आदित्या अभयं शर्म यच्छत सुगा नः कर्ता सुपथा स्वस्तये ॥ ६

॥ अथ ऋभु सूक्त्तम्॥

ऋषिः मेधातिथिः काण्वाङ्गिरसः। छन्दः गायत्री। देवता ऋभवः॥

अयं देवाय जन्मने स्तोमो विप्रे भिरासया। अकारि रत्नधातमः॥१

य इन्द्राय वचोयुजा ततक्षुर्मनसा हरी। शमीभिर्यज्ञमाशत॥२

तक्षन्नासत्याभ्यां परिज्मानं सुखं रथं। तक्षन्धेनुं सबर्दुघां॥३

युवाना पितरा पुनः **सत्यमन्त्रा** ऋजूयवः । **ऋभवो** विष्ट्यक्रत ॥४

सं वो मदासो अग्मतेन्द्रेण च मरुत्वता । आदित्येभिश्च राजभिः ॥५

उत त्यं चमसं नवं त्वष्टुर्देवस्य निष्कृतं । अकर्त चतुरः पुनः ॥६

ते नो रत्नानि धत्तन त्रिरा साप्तानि सुन्वते । एकमेकं सुशस्तिभिः ॥७

अधारयन्त वह्नयोऽभजन्त सुकृत्यया । भागं देवेषु यज्ञियं ॥८

॥ अथ त्वष्टृ सूक्तम् ॥

ऋषिः बृहस्पतिः कुत्साङ्गिरस च । छन्दः त्रिष्टुप् । देवता त्वष्टा ॥

त्वष्टा दधच्छुष्ममिन्द्राय वृष्णेपाकोचिष्टुर्यशसे पुरूणि ।
वृषा यजन्वृषणं भूरिरेता मूर्धन्यज्ञस्य समनक्तु देवान् ॥ १

तन्नस्तुरीप मध पोषयित्नु देवत्वष्टर्वि रराणाः स्यस्वः ।
यतो वीरः कर्मण्यः सुदक्षो युक्तग्रावा जायते देवकामः ॥ २

त्वष्टा वीरन्देवकामञ्जजान त्वष्टुरर्वा जायत आशुरश्वः ।
त्वष्टेदँ विश्वं भुवनञ्जजान बहोः कर्तारमिह यक्षि होतः ॥ ३

पिशङ्गरूपः सुभरो वयोधाः श्रुष्टी वीरो जायते देवकामः ।
प्रजां **त्वष्टा** वि ष्यतु नाभिमस्मे अथा देवानामप्येतु पाथः ॥ ४

दशेमं **त्वष्टुर्**जनयन्त गर्भ मतन्द्रासो युवतयो विभृत्रं ।
तिग्मानीकꣳ स्वयशसं जनेषु विरोचनमानं परि षीँ नयन्ति ॥ ५

आविष्टयो वर्धते चारुरासु जिह्मानामूर्ध्वः स्वयशा उपस्थे ।
उभे त्वष्टुर्बिभ्यतुर्जायमानात् प्रतीची सिँहं प्रति जोषयेते ॥ ६

॥ अथ शिल्पी सूक्तम् ॥

ऋषिः शिल्पकश्यपः नैध्रुवः। छन्दः त्रिष्टुप्। देवता शिल्पप्रजापतिः॥

येभिः **शिल्पैः** पप्रेथानामदृँग्गत्। येभिर्द्यामभ्यपिꣳशत्प्रजापतिः।
येभिर्वाचं विश्वरूपाꣳ समव्ययत्। तेनेममग्न इह वर्चसा समङ्ग्धि ॥ १
येभिरादित्यस्तपति प्रकेतुभिः। येभिः सूर्यो ददृशे चित्रभानुः।
येभिर्वाचं पुष्कलेभिरव्ययत् । तेनेममग्न इह वचर्सा समङ्ग्धि ॥ २
आऽयं भातु शवसा पञ्चकृष्टीः। इन्द्र इव ज्येष्ठो भवतु प्रजावान्।
अस्मा अस्तु पुष्कलं चित्रभानु। आऽयं पृणक्तु रजसी उपस्थं॥ ३
यत्ते **शिल्पं कश्यप** रोचनावत् । इन्द्रियावत् पुष्कलं चित्रभानु।
यस्मिन्सूर्या अर्पिताः सप्त साकं । तस्मिन्राजानमधिविश्रयेम्॥ ४
ते अस्मै सर्वे कश्यपाज्ज्योतिर्लभन्ते।
तान्सोमः कश्यपादधिनिर्द्धमति। भ्रस्ताकर्मकृदिवैवं॥
प्राणो जीवानीन्द्रियजीवानि। सप्तशीर्षण्याः प्राणाः। सूर्या इत्याचार्याः॥ ५
अपश्यमहमेतन्सप्त सूर्यानिति। पञ्चकर्णो वात्स्यायनः। सप्तकर्णोश्च प्लाक्षिः॥
आनुश्रविक एव नौ कश्यप इति। उभौ वेदयिते। न हि शेकुमिव महामेरुं गन्तुम्॥ ६

॥ अथ दक्षा सूक्तम् ॥

ऋषिः दाक्षायणः प्रजापतिः । छन्दः त्रिष्टुप् । देवता दक्ष प्रजापतिः ॥

आयुष्यं वर्चस्यꣳ सुवीर्यꣳ रायस्पोषमौद्भिद्यम् ।
इदꣳ हिरण्यं जैत्र्यायाविशतां माम् ॥ १
उच्चैर्वादि पृतनाजि सत्रासाहं धनञ्जयम् ।
सर्वास्समृद्धीर्ऋद्धयो हिरण्ये अस्मिन्थ्समाहिताः ॥ २
शुनमहꣳ हिरण्यस्य पितुरिव नामाग्रभैषम् ।
तं मा हिरण्यवर्चसं पूरुषु प्रियं कुरु ॥ ३
सम्राजं च विराजं चाभिश्रीर्या च नो गृहे ।
लक्ष्मी राष्ट्रस्य या मुखे तया मा सꣳसृजामसि ॥ ४
न तद्रक्षाँसि न पिशाचास्तरन्ति देवानामोजः प्रथमजँह्येतत् ।
यो बिभर्ति **दाक्षायणः** हिरण्यः स देवेषु कृणुते दीर्घमायुः ।
स मनुष्येषु कृणुते दीर्घमायुः ॥ ५
यदाबध्नन्दाक्षायणा हिरण्यः शतानीकाय सुमनस्यमाना ।
तन्म आबध्नामि शतशारदायुष्माञ्जरदष्टिर्यथासम् ॥ ६

॥ अथ महेन्द्र सूक्तम्॥ शत्रुन्जय महामन्त्रः॥

ऋषिः वामदेवः वसिष्ठ च। छन्दः त्रिष्टुप्। देवता महेन्द्रः॥

इन्द्रा सूरा जनयन् विश्वकर्मा। मरुत्वा॑ अस्तु गणवान्त्सजातवान्।
अस्य स्नुषा श्वशुरस्य प्रशिष्टिम्। सपत्ना वाचं मनसा उपासतां॥ १
इन्द्रः सूरो अतरद्रजा॑सि। स्नुषा सपत्नाः श्वशुरोऽयमस्तु।
अय॑ शत्रून्जयतु जर्हृषाणः। अयं वाजं जयतु वाजसातौ॥ २ ॥ ३४॥

॥ अथ चतुर्त अनुवाकः॥

॥ अथ श्रद्धादेवी सूक्तम्॥

ऋषिका श्रद्धा कामायनीः। छन्दः अनुष्टुप्। देवता श्रद्धादेवीः॥

श्रद्धयाऽग्निः समिध्यते। श्रद्धया विन्दते हविः।
श्रद्धां भगस्य मूर्धनि। वचसाऽऽवेदयामसि॥१
प्रिय॑ श्रद्धे ददतः। प्रिय॑ श्रद्धे दिदासतः।
प्रियं भोजेषु यज्वसु। इदं म उदितं कृधि॥२
यथा देवा असुरेषु। श्रद्धामुग्रेषु चक्रिरे।
एवं भोजेषु यज्वसु। अस्माकमुदितं कृधि॥३
श्रद्धां देवा यजमानाः। वायुगोपा उपासते।
श्रद्धा॑ हृदय्ययाऽऽकूत्या। श्रद्धाया हूयते हविः॥४

श्रद्धां प्रातर्हवामहे। श्रद्धां मध्यन्दिनं परि।
श्रद्धाꣳ सूर्यस्य निम्रुचि। श्रद्धे श्रद्धापयेह मा॥४
श्रद्धा देवानधिवस्ते। श्रद्धा विश्वमिदं जगत्।
श्रद्धां कामस्य मातरं । हविषा वर्धयामसि॥६

॥ अथ मेधादेवी सूक्तम्॥

ऋषिका मेधा शौनकर्वा। छन्दः अनुष्टुप् बृहती २ः३। देवता मेधादेवीः॥

त्वं नो मेधे प्रथमा गोभिरश्वेभिरा गहि।
त्वं सूर्यस्य रश्मिभिस्त्वं नो असि यज्ञिया॥१
मेधां अहं प्रथमा ब्रह्मण्वतीं ब्रह्मजूतां ऋषिष्टुताम्।
प्रपीतां ब्रह्मचारिभिर्देवानामवसे हुवे॥२
यां मेधां ऋभवो विदुर्यां मेधामसुरा विदुः।
ऋषयो भद्रां मेधां यां विदुस्तां मय्या वेशयामसि॥३
यां ऋषयो भूतकृतो मेधां मेधाविनो विदुः।
तया मामद्य मेधायाग्ने मेधाविनं कृणु॥४
मेधां सायं मेधां प्रारर्मेधां मध्यन्दिनं परि।
मेधां सूर्यस्य रश्मिभिर्वर्चसा वेशयामहे॥५

॥ अथ रूपादेवी सूक्तम्॥

ऋषिका त्वाष्ट्रीः विश्वरूपर्वा। छन्दः त्रिष्टुप्। देवता रूपादेवीः॥

त्वष्टा पत्नीभिरिह नः सजोषा देवो देवीभिर्हविषो जुषाणः।
उपो रयिं बहुलꣳ विष्यता नः शृणोत नः सुमतिꣳ यज्ञियासः॥१
रेतोधा यस्य भुवनस्य देवः ससाद योनौ जनिता जनिष्ठः।
रूपाणि कृण्वन् विदधद्वपूꣳषि त्वष्टा पत्नीभिश्चरति प्रजानन्॥२
त्वष्टा पत्नीभिर नु मꣳहनेवाग्रेयावा धिषणे यं दधाते।
विश्वा वसु हस्तयोरादधानोऽन्तर्मही रोदसी याति साधन्॥३
आ नो वीरोभिर्जनिता मतीनां गोभिरश्वेभिर्वसुभिर्वसूयन्।
समञ्जानो धामभिर्विश्वरूपैस्त्वष्टा पत्नीभिश्चरति प्रजानन्॥४
त्वष्टा रेतो भुवनस्य पत्नीर्विकृण्वानास्त नयं भूरि पश्वः।
ग्ना वो देवी रोदसी तच्छृणोता नो रयिं जनत विश्ववारम्॥५
यज्ञं च नस्तन्वं च प्रजां च रयिं च नो जनत विश्वरूपम्।
योनौ रेतो द धदस्मे नु त्वष्ट देवीः पत्नीर्जनत जीवसे नः॥६

॥ अथ अदितिदेवी सूक्तम् ॥

ऋषिका दाक्षायणीः अदितिर्वा । छन्दः अनुष्टुप् । देवता अदितिदेवीः ॥

अदितिर्न उरुष्यत्वदितिश्शर्म यच्छतु ।

अदितिः पात्वꣳहसः ॥ १

महीमू षु मातरꣳ सुव्रतानामृतस्य पत्नीमवसे हुवेम ।

तुविक्षत्रामजरन्तीमुरूचीꣳ सुशर्माणमदितिꣳ सुप्रणीतिम् ॥२

सुत्रामाणं पृथिवीन्द्यामनेहसꣳ सुशर्माणमदितिꣳ सुप्रणीतिम् ।

दैवीन्नावꣳ स्वरित्रामनागसमस्रवन्तीमा रुहेमा स्वस्तये ॥३

अदितिर्द्यौरदितिरन्तरिक्षम् । अदितिर्माता स पिता स पुत्रः ।

विश्वे देवा अदितिः पञ्चजनाः । अदितिर्जातमदितिर्जनित्वम् ॥४

अष्टौ पुत्रासो अदितेः । ये जातास्तन्वः परि ।

देवांꣳ उप प्रैत्सप्तभिः । परा मार्ताण्डमास्यत् ॥५

सप्तभिः पुत्रैरदितिः । उप प्रैत्पूर्व्यं युग म् ।

प्रजायै मृत्यवे तत् । परा मार्ताण्डमाभरदिति ॥६

ताननुक्रमिष्यामः । मित्रश्च वरुणश्च । धाता चार्यमा च ।

अꣳशश्च भगश्च । इन्द्रश्च विवस्वाꣳश्चेत्येते ॥७

॥ अथ दक्षिणादेवी सूक्त्तम् ॥

ऋषिका दक्षिणा प्रजापत्याः । छन्दः त्रिष्टुप् । देवता दक्षिणादेवीः ॥

आविरभून् महि माघोनमेषां विश्वं जीवं तमसो निरमोचि ।
महि ज्योतिः पितृभिर्दत्तमागादुरुः पन्था दक्षिणाया अदर्शि ॥१
उच्चा दिवि दक्षिणावन्तो अस्थुर्ये अश्वदाः सह ते सूर्येण ।
हिरण्यदा अमृतत्वं भजन्ते वासोदाः सोम प्र तिरन्त आयुः ॥२
दैवी पूर्तिर्दक्षिणा देवयज्या न कवारिभ्यो नहि ते पृणन्ति ।
अथा नरः प्रयत दक्षिणासो ऽवद्यभिया बहवः पृणन्ति ॥३
शतधारं वायुमर्कं स्वर्विदं नृचक्षसस्ते अभि चक्षते हविः ।
ये पृणन्ति प्र च यच्छन्ति संगमे ते दक्षिणां दुहते सप्तमातरम् ॥४
दक्षिणावान् प्रथमो हूत एति दक्षिणावान् ग्रामणीरग्रमेति ।
तमेव मन्ये नृपतिं जनानां यः प्रथमो दक्षिणामाविवाय ॥५
तमेव ऋषिं तमु ब्रह्माणमाहुर्यज्ञन्यं सामगामुक्थशासम् ।
स सुक्रस्य तन्वो वेद तिस्रो यः प्रथमो दक्षिणया रराध ॥६
दक्षिणाश्वं दक्षिणा गां ददाति दक्षिणा चन्द्रमुत यद्धिरण्यम् ।
दक्षिणान्नं वनुते यो न आत्मा दक्षिणां वर्म कृणुते विजानन् ॥७
न भोजा मम्रुर्न न्यर्थमीयुर्न रिष्यन्ति न व्यथन्ते ह भोजाः ।
इदं यद्विश्वं भुवनं स्वश्चै तत् सर्वं दक्षिणैभ्यो ददाति ॥८ ॥ ३२ ॥

॥ इति चतुर्वेदीय विश्वकर्म संहिता कर्म काण्डः॥ ऋग्ःसं ९३॥

॥ अथ चतुर्वेदीय विश्वकर्म संहिता ऋषि काण्डः २॥

॥ अथ प्रथमं अनुवाकः विश्वकर्मऋषि मन्त्रः॥

ऋषिः अश्विनौ। छन्दः त्रिष्टुप्। देवता विश्वकर्म ऋषिः॥

ऊर्मिर्द्रप्सो अपामसि **विश्वकर्मा** त ऋषिः।

अश्विनाध्वर्यू सादयतामिह त्वा॥ विश्वकर्मर्षि इदँ न मम॥ १

॥ अथ द्वितीयं अनुवाकः विश्वकर्म सप्तऋषि मन्त्रः॥

ऋषिः अथर्वणः भृगुः। छन्दः जगती। देवता विश्वकर्म सप्तर्षिः॥

विश्वकर्मा मा सप्त ऋषिभिरुदीच्या दिशः पातु तस्मिन्क्रमे

तस्मिन्छ्र्ये तां पुरं प्रैमि। स मा रक्षतु स मा गोपायतु तस्मा आत्मानं

परि ददे स्वाहा। विश्वकर्म सप्तर्षि इदँ न मम॥ २

विश्वकर्माणं ते सप्तऋषि वन्तं ऋच्छन्तु।

ये माऽघायव उदीच्या दिशोऽभिदासात् स्वाहा।

विश्वकर्म सप्तर्षि इदँ न मम॥ ३

॥ अथ तृतीयं अनुवाकः पंचऋषि मन्त्रः ॥

अथ कृष्णयजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता ४ ।३ ।३ ॥

ऋषिः उशानः काव्यः । छन्दः स्वराड्ब्रह्मी जगतीः । देवता प्राणः ॥

अयं पुरो भुवस्तस्य प्राणो भौवायनो वसन्तः प्राणयनो गायत्री वासन्ती गायत्रियै गायत्रं गायत्रदुपाꣳशु रुपाꣳशो स्त्ररिवृत्स्त्ररिवृतो रथन्तरꣳ रथन्तराद् वसिष्ठ **ऋषिः** । प्रजापतिगृहीतया त्वया प्राणं गृह्णामि प्रजाभ्यः स्वाहा ॥ प्रजापतिर्विश्वकर्मणे इदँ न मम ॥ १

ऋषिः उशानः काव्याः । छन्दः निचृदतिधृतिः । देवता मनः ॥

अयं दक्षिणा विश्वकर्मा तस्य मनो वैश्वकर्मणं ग्रीष्मो मानसस्त्रिष्टुग्ग्रैष्मी त्रिष्टुभ एडमैडादन्तर्यामोऽन्तर्यामात्पञ्जदशः पञ्जदशाद्बृहद्बृहतो **भरद्वाज ऋषिः** । प्रजापतिगृहीतया त्वया मनो गृह्णामि प्रजाभ्यः स्वाहा ॥ प्रजापतिर्विश्वकर्मणे इदँ न मम ॥ २

ऋषिः उशानः काव्याः । छन्दः निचृदतिधृति । देवता चक्षुः ॥

अयं पश्याद्विश्वव्यचास्तस्य चक्षुर्वैश्वव्यचसं वर्षाणि चाक्षुषाणि जगती वार्षी जगत्या ऋक्षमं ऋक्षमाच्छुक्रः शुक्राथ्सप्तदशः सप्तदशाद्वैरूपं वैरूपाद् **विश्वामित्र ऋषिः** । प्रजापतिगृहीतया त्वया चक्षुर्गृह्णामि प्रजाभ्यः स्वाहा ॥ प्रजापतिर्विश्वकर्मणे इदँ न मम ॥ ३

ऋषिः उशानः काव्याः । छन्दः स्वराड्ब्रह्मी त्रिष्टुप् । देवता श्रोत्रः ॥

इदमुत्तराथ्सुवस्तस्य श्रोत्रꣳ सौवꣳ शरच्छ्रौत्र्यनुष्टुप्शारद्यनुष्टुभः स्वारꣳ

स्वारान्मन्ती मन्तिन एकविꣳश एकविꣳशाद्वैराजं वैराजाज् **जमदग्निर्ऋषिः** ।

प्रजापतिगृहीतया त्वया श्रोत्रं गृह्णामि प्रजाभ्यः स्वाहा ॥

प्रजापतिर्विश्वकर्मणे इदँ न मम ॥ ४

ऋषिः उशानः काव्याः । छन्दः विराडाकृतिः । देवता वाचस्पतिः ॥

इयमुपरि मतिस्तस्यै वाङ्माती हेमन्तो वाच्यायनः पङ्क्तैहैमन्ती पङ्क्त्य

निधनवन्निधनवत आग्रयण आग्रयणात्त्रिणवत्त्रियस्त्रिꣳशौ त्रिणव

त्रियस्त्रिꣳशाभ्याꣳ शाक्वररैवते शाक्वररैवताभ्यां **विश्वकर्म ऋषिः** ।

प्रजापतिगृहीतया त्वया वाचं गृह्णामि प्रजाभ्यः स्वाहा ॥

प्रजापतिर्विश्वकर्मणे इदँ नमम ॥ ५

अथ चतुर्त अनुवाकः पंचब्रह्मऋषि मन्त्रः ॥

अथ कृष्णयजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता ४ ।३ ।३ ॥

ऋषिः विश्वकर्मा भौवनः । छन्दः निचृद् त्रिष्टुप् । देवताः ब्रह्मऋषिः ॥

प्राची दिशां वसन्त ऋतुनामग्निर्देवता ब्रह्म त्रविणं त्रिवृथ्स्तोमः स उ पञ्जदश

वर्तनिस्त्र्यविर्वयः कृतमयानां पुरोवातो वातः **सानग ऋषिः** । पितरः पितामहाः

परेऽवरे ते नः पान्तु ते नोऽवन्त्वस्मिन् ब्रह्मन्नस्मिन् क्षत्रे ऽस्यामाशिष्यस्यां

पुरोधायामस्मिन् कर्मन्नस्यां देवहूत्यां स्वाहा॥ विश्वकर्मणे इदं न मम॥ १॥

दक्षिणा दिशां ग्रीष्म ऋतूनामिन्द्रो देवता क्षत्रं त्रविणं पञ्जदशः स्तोमः स उ सप्तदश वर्तोनिर्दित्य वाड् व्यस्त्रेताऽयानां दक्षिणाद्वातो वातः **सनातन ऋषिः**। पितरः पितामहाः परेऽवरे ते नः पान्तु ते नोऽवन्त्वस्मिन् ब्रह्मन्नस्मिन् क्षत्रे ऽस्यामाशिष्यस्यां पुरोधायामस्मिन् कर्मन्नस्यां देवहूत्यां स्वाहा॥ विश्वकर्मणे इदं न मम॥ २॥

प्राची दिशां वर्षा ऋतूनां विश्वेदेवा देवाता विड् त्रविण॑ सप्तदशः स्तोमः स उ एकवि॑श वर्तोनिस्त्रिवथ्सो वयो द्वापरोऽयानां पश्चाद्वातो वातः **अहभुन ऋषिः**। पितरः पितामहाः परेऽवरे ते नः पान्तु ते नोऽवन्त्वस्मिन् ब्रह्मन्नस्मिन् क्षत्रे ऽस्यामा शिष्यस्यां पुरोधायामस्मिन् कर्मन्नस्यां देवहूत्यां स्वाहा॥ विश्वकर्मणे इदं न मम॥३॥

उदीशी दिशा॑ शरदृतूनां मित्रावरुणौ देवता पुष्टं त्रविणमेकवि॑शः स्तोमः स उ त्रिणववर्तोनिस्तुर्य वाड्वय आस्कन्दो ऽयानामुत्तराद्वातो वातः **प्रत्न ऋषिः**। पितरः पितामहाः परेऽवरे ते नः पान्तु ते नोऽवन्त्वस्मिन् ब्रह्मन्नस्मिन् क्षत्रे ऽस्यामाशिष्यस्यां पुरोधायामस्मिन् कर्मन्नस्यां देवहूत्यां स्वाहा॥ विश्वकर्मणे इदं न मम॥ ४ ॥

ऊर्ध्वा दिशा॑ हेमन्तशिशिरावृतूनां बृहस्पतिर्देवता वर्चो त्रविणं त्रिणवः स्तोमः स उ त्रयस्त्रि॑शवर्तोनिः पष्ठवाद्वयोऽभिभुरयानां विष्वग्वातो वातः

सुपर्ण ऋषिः । पितरः पितामहाः परेऽवरे ते नः पान्तु ते नोऽवन्त्वस्मिन्
ब्रह्मन्नस्मिन् क्षत्रे ऽस्यामाशिष्यस्यां पुरोधायामस्मिन् कर्मन्नस्यां देवहूत्यां
स्वाहा ॥ विश्वकर्मणे इदं न मम ॥ ५॥

अथ पंचमं अनुवाकः पंचब्रह्मऋषि मन्त्रः ॥

अथ कृष्णयजुर्वेदीय मैत्रायणी संहिता २।७।२०॥

प्राचीदिग् वसन्तऋतु रग्निर्देवता ब्रह्मद्रविणं गायत्रीछन्दो रथन्तरँसाम
त्रिवृत्स्तोमः स उ पंजदशवर्तनिः **सानगा ऋषि** स्त्र्यविर्वयः कृतमयानां
पुरोवातो वातः। पितरः पितामहाः परो ऽवरे ते नो ऽवन्तु ते नः पान्त्वस्मिन्
ब्रह्मणयस्यां पुरोधायामस्मिन् कर्मण्यस्यामाशिष्यां देवहूतौ स्वाहा ॥
विश्वकर्मणे इदं न मम ॥ १

दक्षिणादिग् ग्रीष्मऋतु रिंद्रोदेवता क्षत्रंद्रविणं त्रिष्टुप्छन्दो बृहत्साम पंजदशः
स्तोमः स उ सप्तदश वर्तनिः **सनातना ऋषि** र्दित्यवाड्वय स्त्रेतायानां
दक्षिणाद्वातो वातः। पितरः पितामहाः परो ऽवरे ते नो ऽवन्तु ते नः
पान्त्वस्मिन् ब्रह्मणयस्यां पुरोधायामस्मिन् कर्मण्यस्यामाशिष्यां देवहूतौ
स्वाहा ॥ विश्वकर्मणे इदं न मम ॥ २

प्रतीचीदिग् वर्षाऋतु र्विश्वेदेवादेवता विड्द्रविणं जगतीछन्दो वैरूपँसाम
सप्तदशः स्तोमः स उ एकविँश वर्तनिः **अहभूना ऋषि** स्त्रिवस्तो वयो द्वापरो

ऽयानां पश्चाद्वाता वातः। पितरः पितामहाः परो ऽवरे ते नो ऽवन्तु ते नः
पान्त्वस्मिन् ब्रह्मणत्रस्यां पुरोधायामस्मिन् कर्मण्यस्यामाशिष्यां देवहूतौ
स्वाहा॥ विश्वकर्मणे इदं न मम॥ ३

उदीचीदिग् शरदृतु मित्रावरुणदेवता पुष्टंद्रविणं अनुष्टुप्छन्दो वैराजँसाम
एकविँशः स्तोमः स उ त्रिणववर्तनिः **प्रत्न ऋषि** स्तुर्यवाड्वयो ऽभिभवो
ऽयानामुत्तराद्वातो वातः। पितरः पितामहाः परो ऽवरे ते नो ऽवन्तु ते नः
पान्त्वस्मिन् ब्रह्मणत्रस्यां पुरोधायामस्मिन् कर्मण्यस्यामाशिष्यां देवहूतौ
स्वाहा॥ विश्वकर्मणे इदं न मम॥४

ऊर्ध्वादिग् घेमन्तशिशिराऋतू बृहस्पतिर्देवता फलंद्रविणं पंक्तिश्छन्दः
शाक्वररैवते सामनि त्रिणवः स्तोमः स उ त्रयस्त्रिँशवर्तनिः सुपर्णा ऋषिः
पष्ठवाड्वय आस्कन्दो ऽयानामुपरिष्टाद्वातो वातः। पितरः पितामहाः परो
ऽवरे ते नो ऽवन्तु ते नः पान्त्वस्मिन् ब्रह्मणत्रस्यां पुरोधायामस्मिन्
कर्मण्यस्यामाशिष्यां देवहूतौ॥ विश्वकर्मणे इदं न मम॥ ५

अथ षष्ठमं अनुवाकः पंचब्रह्मऋषि मन्त्रः॥

अथ कृष्णयजुर्वेदीय चरककाठक संहिता ३९।७।४५॥

प्राची दिग्गायत्री छन्दो रथन्तरॅसामाग्निर्देवता वसन्त ऋतुस्त्रिवृत्स्तोमः
पञ्जदश वर्तनिस्त्रयविर्वयः कृतमयानां पुरोवातो वातः **सानग ऋषिः**। पितरः

पितामहाः परेऽवरेभ्यस्ते नः पान्तु ते नो ऽवन्त्वस्मिन् ब्रह्मन्नस्मिन् क्षत्रे ऽस्यामाशिष्यस्यां पुरोधायामस्यां देवहूत्यां । ब्रह्मणा तेनच्छन्दसा तया देवतयाङ्गिरस्वद् ध्रुवा सीद स्वाहा ॥ विश्वकर्मणे इदं न मम ॥ १ ॥

दक्षिणा दिक् त्रिष्टुप् छन्दो बृहत्सामेन्द्रो देवता ग्रीष्म ऋतुः पञ्जदशस्स्तोम स्सप्तदश वर्तनिर्दित्य वाङ् वयस्त्रेतायानां दक्षिणाद्वातो वातः **प्रत्न ऋषिः** । पितरः पितामहाः परेऽवरेभ्यस्ते नः पान्तु ते नोऽवन्त्वस्मिन् ब्रह्मन्नस्मिन् क्षत्रे ऽस्यामाशिष्यस्यां पुरोधायामस्यां देवहूत्यां । ब्रह्मणा तेनच्छन्दसा तया देवतयाङ्गिरस्वद् ध्रुवा सीदत स्वाहा ॥ विश्वकर्मणे इदं न मम ॥ २ ॥

प्रतीची दिग्जगती छन्दो वैरूपꣳसाम मरुतो देवता वर्षा ऋतुस्सप्तदशस्स्तोम एकविꣳश वर्तनिस्त्रिवत्सो वयो द्वापरोऽयानां पश्चाद्वातो वातः **सनातन ऋषिः** । पितरः पितामहाः परेऽवरेभ्यस्ते नः पान्तु ते नोऽवन्त्वस्मिन् ब्रह्मन्नस्मिन् क्षत्रे ऽस्यामाशिष्यस्यां पुरोधायामस्यां देवहूत्यां । ब्रह्मणा तेनच्छन्दसा तया देवतयाङ्गिरस्वद् ध्रुवा सीदत स्वाहा ॥
विश्वकर्मणे इदं न मम ॥ ३ ॥

उदीशी दिगनुष्टुप् छन्दो वैराजꣳसाम विश्वेदेवा देवता शरदृतुरेकविꣳश स्तोम स्त्रिणव वर्तनिस्तुर्य वाड्वय आस्कन्दो ऽयानामुत्तराद्वातो वातः **अहभून ऋषिः** । पितरः पितामहाः परेऽवरेभ्यस्ते नः पान्तु ते नोऽवन्त्वस्मिन् ब्रह्मन्नस्मिन् क्षत्रे ऽस्यामाशिष्यस्यां पुरोधायामस्यां देवहूत्यां । ब्रह्मणा

तेनच्छन्दसा तया देवतयाङ्गिरस्वद् ध्रुवा सीदत स्वाहा ॥

विश्वकर्मणे इदं न मम ॥ ४ ॥

ऊर्ध्वा दिक् पङ्क्तिश्छन्दश्श शाक्वरं रैवतꣳसाम मित्रावरुणौ देवता हेमन्त शिशिरावृतू त्रिणवः स्तोमस्त्रयस्त्रिꣳशवर्तनिः पष्ठवाद्वयो ऽभिभुरयानां विष्वग्वातो वातः **सुपर्ण ऋषिः**। पितरः पितामहाः परेऽवरेभ्यस्ते नः पान्तु ते नो ऽवन्त्वस्मिन् ब्रह्मन्नस्मिन् क्षत्रे ऽस्यामाशिष्यस्यां पुरोधायामस्यां देवहूत्यां । ब्रह्मणा तेनच्छन्दसा तया देवतयाङ्गिरस्वद् ध्रुवा सीदत स्वाहा ॥

विश्वकर्मणे इदं न मम ॥ ५ ॥

॥ अथ ब्रह्मादि गण निरूपणं ॥

अथ ब्रह्मगणः ॥

ऋषिः पुरुच्छेप दैवादासिः। छन्दः त्रिष्टुप्। देवता पूर्व मनुः ॥

दध्यङ् ह मे जनुषं पूर्वो अङ्गिराः प्रियमेधः कण्वो
अत्रिर्मनुः विदुस्ते मे पूर्वे मनुर्विदुः ॥ १

ऋषिः गोतमः राहूगणः। छन्दः पङ्क्ति। देवता अथर्वण मनुश्च ॥

यां अथर्वा मनुष् पिता दध्यङ् धियमत्नत ।
तस्मिन् ब्रह्माणि पूवथेन्द्र उक्था समग्मतार्चन्ननु स्वयाज्यं ॥ २

ऋषिः यमः विवस्वान्। छन्दः त्रिष्टुप्। देवता पूर्व पितृः ॥

अङ्गिरसो नः पितरो नवग्वा अथर्वणे भृगवः सोम्यासः ।
तेषां वयं सुमतौ यज्ञियानामपि भद्रे सौमनसे स्याम ॥ ३

अथ अङ्गिरोगणः ॥

ऋषिः हिरण्यस्तूपः आङ्गिरसः । छन्दः जगती । देवता पूर्व आङ्गिरसः ॥

त्वमग्ने प्रथमो अङ्गिरा ऋषिर्देवो देवानामभवः शिवः सखा ।
तव व्रते कवयो विद्मनापसोऽजायन्त मरुतो भ्राजदृष्टयः ॥ ४

ऋषिः प्रस्कण्वः अङ्गिरसः । छन्दः अनुष्टुप् । देवता प्रियमेधः प्रस्कण्वः आङ्गिरस च ॥

प्रियमेधवदत्रिवज्जातवेदो विरूपवत् ।
अङ्गिरस्वन्महिव्रत प्रस्कण्वस्य श्रुधी हवं ॥ ५

ऋषिः नाभानेदिष्ठः मनुः । छन्दः अनुष्टुप् । देवता विरूपः अङ्गिरसः ॥

विरूपास इदृषयस्त इद्गंभीरवेपसः ।
ते अङ्गिरसः सूनवस्ते अग्नेः परि जज्ञिरे ॥ ६

अथ भृगुगणः ॥

ऋषिः वत्सप्रियः भालन्दनः । छन्दः त्रिष्टुप् । देवता त्वष्ट्रा भार्गवः ॥

द्यावा यमग्निं पृथिवीं जनिष्टामापः त्वष्टा भृगवो यं सहोभिः ।
ईळेन्यं प्रथमं मातरिश्वा देवाः ततक्षुर्मनवे यजत्रं ॥ ७

ऋषिका घोषा काक्षीवतीः । छन्दः जगती । देवता च्यवानः ॥

युवं च्यवानं सनयं यथा रथं पुनर्युवानं चरथाय तक्षथुः ॥

निष्टौग्रयमूहथुरुद्वयस्परि विश्वेत् ता वां सवनेषु प्रवाच्या ॥ ८

ऋषिका घोषा काक्षीवती। छन्दः जगती। देवता भृगुः॥

एतं वां स्तोमं अश्विनावकर्मा तक्षाम भृगवो न रथं।
न्यमृक्षाम योषणं न मर्ये नित्यं न सूनुं तनयं दधानाः ॥ ९

अथ ऋभुगणः ॥

ऋषिः प्रचेतः अङ्गिरसः। छन्दः जगती। देवता सुधन्वाङ्गिरसः॥

इदं तृतीयꣳ सवनं कवीनां ऋतेन ये चमसमैरयन्त।
ते सौधन्वनाः सुवरानशानाः स्विष्टिं नो अभि वसीयो नयन्तु ॥ १०

ऋषिः कुत्सः अङ्गिरसः। छन्दः जगती। देवता ऋभवः॥

विष्टवी शमी तरणित्वेन वाघतो मर्तासः सन्तो अमृतत्वमानशुः।
सौधन्वना ऋभवः सूरचक्षसः संवत्सरे समपृच्यन्त धीतिभिः॥ ११

ऋषिः वामदेवः गोतमः। छन्दः त्रिष्टुप्। देवता ऋभुर्विभ्वान्वाजः॥

आपो ह्येषामजुषन्त देवा अभि क्रत्वा मनसा दीध्यानाः।
वाजो देवानामभवत् सुकर्मेन्द्रस्य ऋभुक्षा वरुणस्य विभ्वा ॥ १२

॥ अथ ऋग्वेदीय विश्वकर्म पूर्वऋषि होमः ॥

ऋषिः मधुच्छन्दः वैश्वामित्रः। छन्दः गायत्री। देवता सानगऋषिः॥

अग्निः पूर्वेभिर्ऋषिभिरीड्यो नूतनैरुत। स देवाꣳ एह वक्षति ॥

अग्नये वासन्तिकाय गायत्राय त्रिवृते राथन्तराय ।

विश्वे वैश्वानारा विश्वे विश्वमहस इह मावत ।

अस्मिन् ब्रह्मण्यस्मिन् क्षत्रे अस्मिन् कर्मण्यस्यामाशिष्यास्यां

प्रतिष्ठायामस्यां देवहूत्यां सानगाय स्वाहा ॥ १४

ऋषिः वसिष्ठः मित्रावरुणौः । छन्दः त्रिष्टुप् । देवता सनातनऋषिः ॥

ये च पूर्व ऋषयो ये च नूत्ना इन्द्र ब्रह्माणि जनयन्त विप्राः ।

अस्मे ते सन्तु सरव्या शिवानि यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥

इन्द्राय ग्रैष्माय त्रैष्टुभाय पञ्चदशाय बार्हताय ।

विश्वे वैश्वानारा विश्वे विश्वमहस इह मावत ।

अस्मिन् ब्रह्मण्यस्मिन् क्षत्रे अस्मिन् कर्मण्यस्यामाशिष्यास्यां

प्रतिष्ठायामस्यां देवहूत्यां सनातनाय स्वाहा ॥ १५

ऋषिः यज्ञः प्रजापतिः । छन्दः त्रिष्टुप् । देवता अहभूनऋषिः ॥

चाक्लृप्रे तेन ऋषयो मनुष्या यज्ञे जाते पितरो नः पुराणे ।

पश्यन् मन्ये मनसा चक्षसा तान् य इमं यज्ञमयजयन्त पूर्वे ॥

विश्वेभ्यो देवेभ्यो वार्षिकेभ्या जागतेभ्यः सप्तदशेभ्यो वैरूपेभ्यां ।

विश्वे वैश्वानारा विश्वे विश्वमहस इह मावत ।

अस्मिन् ब्रह्मण्यस्मिन् क्षत्रे अस्मिन् कर्मण्यस्यामाशिष्यास्यां

प्रतिष्ठायामस्यां देवहूत्यां अहभूनाय स्वाहा ॥ १६

ऋषिः अपवत्सरः कश्यपः । छन्दः जगती । देवता प्रत्नऋषिः ॥

तं प्रत्नथा पूर्वथा विश्वथेमथा ज्येष्ठतातिं बर्हिषदं स्वर्विदं ।

प्रतीचीनं वृजनं दोहसे गिराऽऽशुं जयन्तमनु यासु वर्धसे ॥

मित्रावरुणभ्यां शारदाभ्यां अनुष्टुभाभ्यां एकविंशांभ्यां वैराजाभ्यां ।

विश्वे वैश्वानारा विश्वे विश्वमहस इह मावत ।

अस्मिन् ब्रह्मण्यस्मिन् क्षत्रे अस्मिन् कर्मण्यस्यामाशिष्यास्यां

प्रतिष्ठायामस्यां देवहूत्यां प्रत्नाय स्वाहा ॥ १७

ऋषिः प्रतिरथः आत्रेयः । छन्दः त्रिष्टुप् । देवता सुपर्णऋषिः ॥

उक्षा समुद्रो अरुषः सुपर्णः पूर्वस्य योनिं इंपतुरा विवेश ।

मध्ये दिवो निहितः पृश्निरश्मा वि चक्रमे रजसस्पात्यन्तौ ॥

बृहस्पतये हैमन्तिकाय पाङ्क्ताय त्रिणवाय शाक्वराय

सवित्रे शैशिरायातिच्छन्दसाय त्रयस्त्रिंशाय रैवतायां ।

विश्वे वैश्वानारा विश्वे विश्वमहस इह मावत ।

अस्मिन् ब्रह्मण्यस्मिन् क्षत्रे अस्मिन् कर्मण्यस्यामाशिष्यास्यां

प्रतिष्ठायामस्यां देवहूत्यां सुपर्णाय स्वाहा ॥ १८

॥ इति चतुर्वेदीय विश्वकर्म संहिता ऋषि काण्डः ॥ ऋग् सं ३८ ॥

॥ अथ विश्वकर्म संहिता यज्ञ काण्डः ३ ॥

अथ प्रथमं अनुवाकः ऋग्वेदीय विश्वकर्म महाहोमः ॥

ऋषिः विश्वकर्मा । छन्दः त्रिष्टुप् ।स्वरःधैवतः । देवता विश्वकर्मा ॥

य इमा विश्वा भुवनानि जुह्वदृषिहोता निषासादा पिता नः ।
स आशिषा द्रविणमिच्छमानः प्रथमच्छदवराँ आ विवेशा ॥ १
किंस्विदासीदधिष्ठानमारम्भणं कतमत् स्वित् कथासीत् ।
यतो भूमिं जनयन् विश्वकर्मा वि द्यामौर्णोन्महिना विश्वचक्षाः ॥ २
विश्वतश्चक्षुरुत विश्वतोमुखो विश्वतोबाहुरुत उत विश्वतस्पात् ।
सं बाहुभ्यां धमति सं पतत्रैर्द्यावाभूमी जनयन् देव एकः ॥ ३
किंस्विद्वनं क उ स वृक्ष आस यतो द्यावापृथिवी निष्टतक्षुः ।
मनीषिणो मनसा पृच्छतेदु तद्यदध्यतिष्ठद् भुवनानि धारयन् ॥४
या ते धामानि परमाणि यावमा या मध्यमा विश्वकर्मन्नुतेमा ।
शिक्षा सखिभ्यो हविषि स्वधावः स्वयं यजस्व तनुवं वृधानः ॥५
विश्वकर्मन् हविषा वावृधानः स्वयं यजस्व पृथिवीमुत द्याम् ।
मुह्यन्त्वन्ये अभितो जनास इहास्माकं मघावा सूरिरस्तु ॥ ६
वाचस्पतिं विश्वकर्माणमूतये मनोजुवं वाजे अद्या हुवेम ।
स नो विश्वानि हवनानि जोषद् विश्वशम्भूरवसे साधुकर्मा ॥ ७

चक्षुषः पिता मनसा हि धीरो घृतमेने अजनन्नन्नमाने।
यदेदन्ता अददृ॑ हन्त पूर्व आदिद् द्यावापृथिवी अप्रथेतां॥ ८
विश्वकर्मा विमना आद्विहाया धाता विधाता परमोत सन्दृक्।
तेषामिष्टानि समिषा मदन्ति यत्र सप्त ऋषीन्पर एकमाहुः॥ ९
यो नः पिता जनिता यो विधाता धामानि वेद भुवनानि विश्वा।
यो देवानां नामधा एक एव तँ॑ सं प्रश्नं भुवना यन्त्यन्या ॥ १०
त आयजन्त द्रविणँ समस्मा ऋषयः पूर्वे जरितारो न भूना।
असूर्ते सूर्ते रजसि निषत्ते ये भूतानि समकृण्वन्निमानि॥ ११
परो दिवा पर एना पृथिव्या परो देवेभिरसुरैर्यदस्ति।
क॑ स्विद् गर्भं प्रथमं दध्र आपो यत्र देवाः समगच्छन्त विश्वे ॥ १२
तमिद् गर्भं प्रथमं दध्र आपो यत्र देवाः समगच्छन्त विश्वे ।
अजस्य नाभावध्येकमर्पितं यस्मिन् विश्वानि भुवनानि तस्थुः॥ १३
न तं विदाथ य इमा जजाना ऽन्यद्युष्माकमन्तरं बभूव।
नीहारेण प्रावृता जल्प्या चा ऽसुतृप उक्थशासश्चरन्ति॥ १४

समुद्राय वैणवे नमो । वरुणाय धर्मपतये नमो। नमः सर्वाभ्यो नदीभ्यः॥ १५॥
सर्वासां पित्रे विश्वकर्मणे । दत्त॑ हविर्जुषतां॥ १६॥
विराट्पुरुषाय विद्महे । विश्वकर्मणय धीमहि। तन्नो परब्रह्मः प्रचोदयात्॥ १७॥

अथ द्वितीयं अनुवाकः कृष्णयजुर्वेदीय विश्वकर्म महाहोमः ॥

ऋषिःविश्वकर्मा भौवनः। छन्दः त्रिष्टुप्। देवता विश्वकर्मा॥

य इमा विश्वा भुवनानि जुह्वदृषिहोता निषासादा पिता नः।
स आशिषा द्रविणमिच्छमानः परमच्छदो वर आ विवेशा ॥ १
विश्वकर्मा मनसा यद्विहाया धाता विधाता परमोत सन्दृक्।
तेषामिष्टानि समिषा मदन्ति यत्र सप्तर्षीन्पर एकमाहुः॥ २
यो नः पिता जनिता यो विधाता यो नः सतो अभ्या सज्जजान।
यो देवानां नामधा एक एव तꣳ सं प्रश्नं भुवना यन्त्यन्या ॥ ३
त आ ऽयजन्त द्रविणꣳ समस्मा ऋषयः पूर्वे जरितारो न भूना।
असूर्ता सूर्ता रजसो विमाने ये भूतानि समकृण्वन्निमानि॥ ४
न तं विदाथ य इदं जजाना ऽन्यद्युष्माकमन्तरं भवाति।
नीहारेण प्रावृता जल्प्या चा ऽसुतृप उक्थशासश्चरन्ति॥ ५
परो दिवा पर एना पृथिव्या परो देवेभिरसुरैर्गुहायत्।
कꣳ स्विद् गर्भं प्रथमं दध्र आपो यत्र देवाः समगच्छन्त विश्वे ॥ ६
तमिद् गर्भं प्रथमं दध्र आपो यत्र देवाः समगच्छन्त विश्वे ।
अजस्य नाभावध्येकमर्पितं यस्मिन्निदं विश्वं भुवनमधि श्रितं॥ ७
विश्वकर्मा ह्यजनिष्ट देव आदिद् गन्धर्वो अभवद् द्वितीयः।
तृतीयः पिता जनितौषधीनामपां गर्भं व्यदधात्पुरुत्रा ॥ ८

चक्षुषः पिता मनसा हि धीरो घृतमेने अजनन्नन्नमाने।
यदेदन्ता अददृꣳ हन्त पूर्व आदिद् द्यावापृथिवी अप्रथेतां॥ ९
विश्वतश्चक्षुरुत विश्वतोमुखो विश्वतोहस्त उत विश्वतस्पात्।
सं बाहुभ्यांनमति सं पतत्रैर्द्यावापृथिवी जनयन्देव एकः॥ १०
किꣳ स्विदासीदधिष्ठानमारं भणं कतमथ् स्वित्किमासीत्।
यदी भूमिं जनयन् विश्वकर्मा वि द्यामौर्णोन्महिना विश्वचक्षाः॥ ११
किꣳ स्विद्वनं क उ वृक्ष आसीद्यतो द्यावापृथिवी निष्टतक्षुः।
मनीषिणो मनसा पृच्छतेदु तद्यदध्यतिष्ठद् भुवनानि धारयन्न्॥ १२
या ते धामानि परमाणि या ऽवमा या मध्यमा विश्वकर्मन्नुतेमा।
शिक्षा सखिभ्यो हविषि स्वधावः स्वयं यजस्व तनुवं जुषाणः॥ १३
वाचस्पतिं विश्वकर्माणमूतये मनोयुजं वाजे अद्या हुवेम।
स नो नेदिष्ठा हवनानि जोषते विश्वशं भूरवसे साधुकर्मा॥ १४
विश्वकर्मन् हविषा वावृधानः स्वयं यजस्व तनुवं जुषाणः।
मुह्यन्त्वन्ये अभितः सपत्ना इहा ऽस्माकं मघवा सूरिरस्तु॥ १५
विश्वकर्मन् हविषा वर्धनेन त्रातारमिन्द्रमकृणोरवध्यं।
तस्मै विशः समनमन्त पूर्वीरयमुग्रो विहव्यो यथा ऽसत्॥ १६

समुद्राय वयुनाय सिन्धूनां पतये नमः ।
नदीनाꣳ सर्वासां पित्रे जुहुता विश्वकर्मणे विश्वाऽहाऽमर्त्यꣳहविः ॥ १७

यज्ञपतिमृषय एनसाऽऽहुः प्रजा निर्भक्ता अनुतप्यमाना ।
मधव्यौ स्तोकावप तौ रराध सं नस्ताभ्याँ सृजतु विश्वकर्मा ॥१८
घोरा ऋषयो नमो अस्त्वेभ्यः चक्षुष एषां मनसश्च सन्धौ ।
बृहस्पतये महि षद्द्युमन्नमः नमो विश्वकर्मणे स उ पात्वस्मान् ॥ १९
अनन्यान्त्सोमपान्मन्यमानः प्राणस्य विद्वान्त्समरे न धीर ।
एनश्चकृवान्महि बद्ध एषां तं विश्वकर्मन्प्र मुञ्चा स्वस्तये ॥ २०
ये भक्षयन्तो न वसून्यानृहुः यानग्नयोऽन्वतप्यन्त धिष्णिया ।
इयं तेषामवया दुरिष्ट्यै स्विष्टिं नस्तां कृणोतु विश्वकर्मा ॥ २१
नमः पितृभ्यो अभि नो अरव्यन्यज्ञकृतो यज्ञकामाः ।
सुदेवा अकामा वो दक्षिणां न नीनिम नस्तस्मादेनसः पापयिष्ट ॥ २२

यदाकूतात्समसुस्त्रोद्धृदो वा मनसा वा सम्भृतं चक्षुषो वा ।
तमनु प्रेहि सुकृतस्य लोकं यत्रर्षयः प्रथमजा ये पुराणाः ॥ २३
एतꣳ सधस्थ परि ते ददामि यमावहाच्छेवधिं जातवेदाः ।
अन्वागन्ता यज्ञपतिर्वो अत्र तँस्म जानीत परमेव्योमन् ॥ २४

जानीतादेनम्परमे व्योमन्देवाः सधस्था विद रूपमस्य ।
यदागच्छात्पथिभिर्देवयानैरिष्टापूर्ते कृणुतादाविरस्मै ॥ २५
सम्प्र च्यवध्वमनु सम्प्र यातागने पथो देवयानान्कृणुध्वम् ।
अस्मिन्त्सधस्थे अध्युत्तरस्मिन् विश्वेदेवा यजमानश्च सीदत ॥ २६
प्रस्तरेण परिधिना स्रुचा वेद्या च बर्हिषा ।
ऋचेमं यज्ञं नो वह सुवर्देवेषु गन्तवे ॥ २७
यदिष्टम्यत्परादानं यद्दत्तं या च दक्षिणा ।
तदग्निर्वैश्वकर्मणः सुवर्देवेषु नोदधत् ॥ २८
येना सहस्रं वहसि येनाग्ने सर्ववेदसम् ।
तेनेमं यज्ञं नो वह सुवर्देवेषु गन्तवे ॥ २९
येनाग्ने दक्षिणा युक्ता यज्ञं वहन्त्यृत्विजः ।
तेनेमं यज्ञं नो वह सुवर्देवेषु गन्तवे ॥ ३०
येनाग्ने सुकृतः पथा मधोर्धारा व्यानशुः ।
तेनेमं यज्ञं नो वह सुवर्देवेषु गन्तवे ॥ ३१
यत्र धारा अनपेता मधोर्घृतस्य च याः ।
तदग्निर्वैश्वकर्मणः सुवर्देवेषु नोदधत् ॥ ३२

ऋषिः वसिष्ठः विश्वकर्मा च । छन्दः जगती । देवता विश्वकर्मा ॥

चित्तिं जुहोमि मनसा घृतेन यथा देवा इहागमन् ।

वीतिहोत्रा ऋतावृधः ॥ ३३

समुद्रस्य वयुनस्य पत्मञ्जुहोमि विश्वकर्मणे ।

विश्वाहामर्त्यँ हविः ॥ ३४

समुद्राय वैणवे सिन्धूनां पतये नमः ।

नमो नदीनाँ सर्वासाँ पत्ये ।

विश्वाहा जुषताँ विश्वकर्मणामिदँ हविः । स्वः स्वाहा ॥३५

अथ तृतीयं अनुवाकः सामवेदीय विश्वकर्म महाहोमः ॥

ऋषिः वामदेवः गोतमः । छन्दः अनुष्टुप् । देवता प्रजापतिः ॥

२ ३ २ ३ २ ३ १ २र ३ २ ३ १ १र

मयि वर्चो अथो यशोऽथो यज्ञस्य यत्पयः ।

३ २ ३ १ २ ३ १ २र

परमेष्ठी प्रजापतिर्दिवि द्यामिव दृंहतु ॥ १

ऋषिः नृमेधः आङ्गिरसः । छन्दः उष्णिक् । देवता विश्वकर्मा ॥

१ २ ३ १२ ३ १ २ र

त्वमिन्द्राभिभूरसि त्वꣳसूर्यमरोचयः ।

३ १ २ ३ १ २ ३ १ २

विश्वकर्मा विश्वदेवो महाँ असि ॥ २

ऋषिः विश्वकर्मा भौवनः। छन्दः त्रिष्टुप्। देवता विश्वकर्मा॥

१ २ ३ १ २ ३ २ ३ १ २ ३ २क १ २र

विश्वकर्मन् हविषा वावृधान स्वयं यजस्व तन्वइँ स्वा हिते।

१ २ ३ २ ३ २ ३ १ २ ३ १ २र ३ १ २ ३ १ २

मुहयन्त्वन्ये अभितो जनास इहास्माकं मघावा सूरिरस्तु॥ ३

ऋषिः वामदेव गौतमः। छन्दः त्रिष्टुप्। देवता विश्वकर्मा

ॐ इदमहमिमँ विश्वकर्माँ श्रीवत्समभि जुहोमि स्वाहा॥

विश्वकर्मणे इदं न मम॥ ४

==

ऋषिः परमेष्ठिः। छन्दः अनुष्टुप्। देवता प्रजापतिः। गानः ऊहं॥

२र र र १ - १ - १

हाउहाउहाउ। आनोऽ२ ब्रुवाइ। आनोऽ२ ब्रुवाइ।

- १ ३ ४र र १ २ र र ३ १ १ १

आनोऽ२ ब्रुवाऽ२। याऽ२३४औहोवा। रक्षतनोरक्षिताराऽ२३ ४ ५ः।

२र र र १ - १ - १

हाउहाउहाउ। आनोऽ२ ब्रुवाइ। आनोऽ२ ब्रुवाइ।

- १ ‸ ३ ४र र २र र१ २र र ३ १११

आनोऽ२ ब्रुवाऽ२। याऽ२३४औहोवा।गोपायतगोपाइताराऽ२३ ४ ५ः।

१२१२ १ २ - १२र १ २ -

मयिवर्च्चः। अथोयाऽ१शाऽ२ः॥ अथोयज्ञ। स्ययात्पाऽ१याऽ२ः॥

२र १र १२ - २१र १ २

परमेष्ठी। प्रजापाऽ१तीऽ२ः॥ दिविद्यामि। वदृꣳहाऽ१तूऽ२३।

२र र र १ - १ - १

हाउहाउहाउ। आनोऽ२ ब्रुवाइ। आनोऽ२ ब्रुवाइ।

- १ ‸ ३ ४र र १ २र र ३ १ ११

आनोऽ२ ब्रुवाऽ२। याऽ२३४औहोवा। रक्षतनोरक्षिताराऽ२३ ४ ५ः।

२र र र १ - १ - १

हाउहाउहाउ। आनोऽ२ ब्रुवाइ। आनोऽ२ ब्रुवाइ।

- १ ‸ ३ ४र र २र र१ २र र ३ १११

आनोऽ२ ब्रुवाऽ२। याऽ२३४औहोवा। गोपायतगोपाइताराऽ२३ ४ ५ः।

२र र र १ - १ - १

हाउहाउहाउ। आनोऽ२ ब्रुवाइ। आनोऽ२ ब्रुवाइ।

- १ ‸ ३ ४र र

आनोऽ२ ब्रुवाऽ२। याऽ२३४औहोवा।

२र १ २ र र र र १ २र र र

ए ।रक्षतनोरक्षितारोगोपायतगोपायितारः ।

२र १ २ र र र र १ २र र र

ए ।रक्षतनोरक्षितारोगोपायतगोपायितारः ।

२र १ २ र र र र १ २र र र ३ १ १ १

ए ।रक्षतनोरक्षितारोगोपायतगोपायिताराऽ२३ ४ ५ः ॥

सौमित्रम् ॥ सुमित्रः कुत्सः । उष्णिक् । विश्वकर्मा । गानः ऊहः ॥

१ २र १र ३ १ १ १ १ र २र ३ १ १ १

त्वमिन्द्राभिभूरसीऽ २ ४ ५ । त्वꣳ सूर्यमरोचयाऽ २ ३ ४ ५ ः ॥

२ १ २र १ र ३ १ १ १ २ २ १र १११

विश्वकर्मा विश्वदेवा ऽ२ ३ ४ ५ ः । ए ऽ३ । महाँ असा ऽ२३४५इ ॥श्रीः ॥

==

अथ चतुर्त अनुवाकः अथर्वणवेदीय विश्वकर्म महाहोमः ॥

ऋषिः अङ्गिरसा भृगुश्च । छन्दः त्रिष्टुप् । देवता विश्वकर्मा ॥

यो विश्वचर्षणिरुत विश्वतोमुखो यो विश्वतस्पाणिरुत विश्वतस्पृथः ।

सं बाहुभ्यां भरति सं पतत्रैर्द्यावापृथिवी जनयन्देव एकः ॥१

प्रजापति हविषा वर्धनेन हनतारमिन्द्रमकृणोरवध्यं ।

तस्मै विशो देवकृता नमन्तसहद्यन्तस्सहि हव्यो बभूव ॥२

स नः पिता जनिता स उत बन्धुर्धामानि वेद भुवनानि विश्वा।
यो देवानां नामधा एक एव तँ सं प्रश्नं भुवना यन्ति सर्वा ॥३

ये भक्षयन्तो न वसून्यानृधुर्यानग्नयो अन्वतप्यन्त धिष्ण्याः।
य तेषामवया दुरिष्टिः स्विष्टिं नस्तान्कृणवद् विश्वकर्मा ॥४
यज्ञपतिमृषय एनसाहुर्निर्भक्त्तं प्रजा अनुतप्यमानम्।
मथव्यान्त्स्तोकानप यान्रराध सं नष्टेभिः सृजतु विश्वकर्मा ॥५
अदान्यान्त्सोमपान्मन्यमानो यज्ञस्य विद्वान्त्समये न धीरः।
यदेनश्चकृवान्बद्ध एष तं विश्वकर्मान्प्र मुंजा स्वस्तये ॥६
घोरा ऋषयो नमो अस्त्वेभ्यश्चक्षुर्यदेषां मनसश्च सत्यम्।
बृहस्पतये महिष द्युमन् नमो विश्वकर्मन् नमस्ते पाह्यस्मान्॥७
यज्ञस्य चक्षुः प्रभृतिर्मुखं च वाचा श्रोत्रेण मनसा जुहोमि।
इमं यज्ञं विततं विश्वकर्मणा देवा यन्तु सुमनस्यमानाः॥८

एतं सधस्थाः परि वो ददासि यं शेवधिमावहाज्जातवेदः।
अन्वागन्ता यजमानः स्वस्ति तं स्म जानीत परमे व्योऽमन्॥९
जानीत स्मैनं परमे व्योऽमन्देवाः सधस्था विद लोकमत्र।
अन्वागन्ता यजमानः स्वस्तीऽष्टापूर्तम्स्म कृणुताविरस्मै॥१०

येना सहस्रं वहसि येनाग्ने सर्व वेदसं।
तेनेमं यज्ञं नो वह स्वऽर्देवेषु गन्तवे ॥११

अथ पंचमं अनुवाकः शुक्लजुर्वेदीय विश्वकर्म महाहोमाः ॥

ऋषिः भुवन पुत्र विश्वकर्मा। छन्दः त्रिष्टुप्। देवता विश्वकर्मा॥

य इमा विश्वा भुवनानि जुह्वदृषिर्होता न्यसीदत्पिता नः।
स आशिषा द्रविणमिच्छमानः प्रथमच्छदवराँ२ आ विवेशा ॥ १
कि२ँ स्विदासीदधिष्ठानमारम्भणं कतमत् स्वित् कथासीत् ।
यतो भूमिं जनयन् विश्वकर्मा वि द्यामौर्णोन्महिना विश्वचक्षाः॥ २
विश्वतश्चक्षुरुत विश्वतोमुखो विश्वतोबाहुरुत विश्वतस्पात्।
सं बाहुभ्यान्धमति सं पतत्रैर्द्यावाभूमी जनयन् देव एकः॥ ३
कि२ँ स्विद्वनं क उ स वृक्ष आस यतो द्यावापृथिवी निष्टतक्षुः।
मनीषिणो मनसा पृच्छतेदु तद्यदध्यतिष्ठद् भुवनानि धारयन्॥४
या ते धामानि परमाणि यावमा या मध्यमा विश्वकर्मन्नुतेमा।
शिक्षा सखिभ्यो हविषि स्वधावः स्वयं यजस्व तनुवं वृधानः॥५
विश्वकर्मन् हविषा वावृधानः स्वयं यजस्व पृथिवीमुत द्याम्।
मुह्यन्त्वन्ये अभितः सपत्ना इहास्माकं मघावा सूरिरस्तु॥ ६
वाचस्पतिं विश्वकर्माणमूतये मनोजुवं वाजे अद्या हुवेम।

स नो विश्वानि हवनानि जोषद् विश्वशम्भूरवसे साधुकर्मा ॥ ७
विश्वकर्मन् हविषा वर्धनेन त्रातारमिन्द्रमकृणोरवध्यं ।
तस्मै विशः समनमन्त पूर्वीरयमुग्रो विहव्यो यथाऽसत् ॥ ८

चक्षुषः पिता मनसा हि धीरो घृतमेने अजनन्नन्नमाने ।
यदेदन्ता अददृ॑ हन्त पूर्व आदिद् द्यावापृथिवी अप्रथेतां ॥ ९
विश्वकर्मा विमना आद्विहाया धाता विधाता परमोत सन्दृक् ।
तेषामिष्टानि समिषा मदन्ति यत्र सप्त ऋषीन्पर एकमाहुः ॥ १०
यो नः पिता जनिता यो विधाता धामानि वेद भुवनानि विश्वा ।
यो देवानां नामधा एक एव तँ॑ सं प्रश्नं भुवना यन्त्यन्या ॥ ११
त आयजन्त द्रविणँ समस्मा ऋषयः पूर्वे जरितारो न भूना ।
असूर्ते सूर्ते रजसि निषत्ते ये भूतानि समकृण्वन्निमानि ॥ १२
परो दिवा पर एना पृथिव्या परो देवेभिरसुरैर्यदस्ति ।
कँ॑ स्विद् गर्भं प्रथमं दध्र आपो यत्र देवाः समगच्छन्त पूर्वे ॥ १३
तमिद् गर्भं प्रथमं दध्र आपो यत्र देवाः समगच्छन्त विश्वे ।
अजस्य नाभावध्येकमर्पितं यस्मिन् विश्वानि भुवनानि तस्थुः ॥ १४
न तं विदाथ य इमा जजाना ऽन्यद्युष्माकमन्तरं बभूव ।
नीहारेण प्रावृता जल्प्या चा ऽसुतृप उक्थशासश्चरन्ति ॥ १५

विश्वकर्मा ह्यजनिष्ट देव आदिद् गन्धर्वो अभवद् द्वितीयः।
तृतीयः पिता जनितौषधीनामपां गर्भं व्यदधात्पुरुत्रा ॥ १६

यदाकूतात्समसुस्त्रोद्धृदो वा मनसो वा सम्भृतं चक्षुषो वा।
तमनु प्रेहि सुकृतामु लोकं यत्रर्षयो जग्मुः प्रथमजाः पुराणाः॥ १७
एत९ सधस्थ परि ते ददामि यमावहाच्छेवधिं जातवेदाः।
अन्वागन्ता यज्ञपतिर्वो अत्र तँ॑स्म जानीत परमेव्योमन्॥ १८
एतं जानाथ परमे व्योमन्देवाः सधस्था विद रूपमस्य।
यदागच्छात्पथिभिर्देवयानैरिष्टापूर्ते कृणुतादाविरस्मै॥ १९
उद् बुध्यस्वाग्ने प्रतिजागृहि त्वमिष्टापूर्ते स९सृजेथामयंच।
अस्मिन्त्सधस्थे अध्युत्तरस्मिन् विश्वेदेवा यजमानश्च सीदत॥ २०
येन वहसि सहस्त्रं येनाग्ने सर्ववेदसम्।
तेनेमं यज्ञं नो वह स्वर्देवेषु गन्तवे॥ २१
प्रस्तरेण परिधिना स्त्रुचा वेद्या च बर्हिषा।
ऋचेमं यज्ञं नो नय स्वर्देवेषु गन्तवे॥ २२
यद्दत्त९ यत्परादान९ यत्पूर्त९याश्च दक्षिणा।
तदग्निर्वै श्वकर्मणः स्वर्देवेषु नोदधत्॥ २३
यत्र धारा अनपेता मधोर्घृतस्य च याः।

तदग्निर्वै श्वकर्मणः स्वर्देवेषु नोदधत् ॥ २४

ऋषिः वसिष्ठः विश्वकर्मा च । छन्दः जगती । देवता विश्वकर्मा ॥

चित्तिं जुहोमि मनसा घृतेन यथा देवा इहागमन्वीतिहोत्रा ऋतावृधः ।
पत्ये विश्वस्य भूमनो जुहोमि विश्वकर्मणे विश्वाहादाभ्यꣳ हविः ॥ २५

अथ षष्ठमं अनुवाकः महाऽऽहुति मन्त्रः ॥

ऋषिः शासः भारद्वाजः । छन्दः त्रिष्टुप् । देवता विश्वकर्मा ॥

वाचस्पतिं विश्वकर्माणमूतये मनोजुवं वाजे अद्या हुवेम ।
स नो विश्वानि हवनानि जोषद् विश्वशम्भूरवसे साधुकर्मा ॥
उपयाम गृहीतोऽसीन्द्राय त्वा **विश्वकर्मण** एष ते योनिरिन्द्राय
त्वा **विश्वकर्मणे** स्वाहा ॥ विश्वकर्मणे इदँ न मम ॥ १
विश्वकर्मन् हविषा वावृधानः स्वयं यजस्व पृथिवीमुत द्याम् ।
मुह्यन्त्वन्ये अभितः सपत्ना इहास्माकं मघावा सूरिरस्तु ॥
उपयाम गृहीतोऽसीन्द्राय त्वा **विश्वकर्मण** एष ते योनिरिन्द्राय
त्वा **विश्वकर्मणे** स्वाहा ॥ विश्वकर्मणे इदँ न मम ॥ २
विश्वकर्मन् हविषा वर्धनेन त्रातारमिन्द्रमकृणोरवध्यं ।
तस्मै विशः समनमन्त पूर्वीरयमुग्रो विहव्यो यथाऽसत् ॥

उपयाम गृहीतोऽसीन्द्राय त्वा **विश्वकर्मण** एष ते योनिरिन्द्राय
त्वा **विश्वकर्मणे** स्वाहा॥ विश्वकर्मणे इदँ न मम॥ ३

अथ सप्तमं अनुवाकः आहुति महामन्त्रः॥

ऋषिः सोमाहुतिः भार्गवः। छन्दः अनुष्टुप् । देवता विश्वकर्मा॥

स बोधि सूरिर्मघावा वसुपते वसुदावन्।
युयोध्यस्मद् द्वेषाꣳसि **विश्वकर्मणे** स्वाहा॥ विश्वकर्मणे इदँ न मम॥ १

अथ अष्टमं अनुवाकः पूर्णाहुति महामन्त्रः॥

ऋषिः विश्वकर्मा भौवनः। छन्दः त्रिष्टुप्। देवता विश्वकर्मा॥

ब्रह्मणस्पते त्वमस्य यन्ता सूक्तस्य बोधि तनयञ्च जिन्व।
विश्वन्तद्भद्रꣳ यदवन्ति देवा बृहद्वदेम विदथे सुवीराः॥ १
य इमा विश्वा भुवनानि जुह् वदृषिहोता न्यसीदत्पिता नः।
स आशिषा द्रविणमिच्छमानः प्रथमच्छदवराँ आ विवेशा ॥ २
विश्वकर्मा विमना आद्विहाया धाता विधाता परमोत सन्दृक्।
तेषामिष्टानि समिषा मदन्ति यत्रा सप्त ऋषीन्पर एकमाहुः॥ ३
यो नः पिता जनिता यो विधाता धामानि वेद भुवनानि विश्वा।
यो देवानां नामधा एक एव तꣳ सं प्रश्नं भुवना यन्त्यन्या ॥ ४

अन्नपतेन्नस्य नो देह्यनमीवस्य शुष्मिणः।
प्रप्र दातारन्तारिष ऊर्जन्नो धेहि द्विपदे चतुष्पदे विश्वकर्मणे स्वाहा॥ ५
विश्वकर्मणे इदँ न मम॥

॥ इति चतुर्वेदीय विश्वकर्म संहिता यज्ञ काण्डः॥ ऋग सं ९९॥

॥ अथ चतुर्वेदीय विश्वकर्म संहिता ज्ञान काण्डः ४॥

॥ अथ प्रथमं अनुवाकः॥

अथ विराट्पुरुष सूक्तम्॥ १॥

ऋषिः नारायणः। छन्दः अनुष्टुप् । देवता विराट्पुरुषः॥

सहस्रशीर्षा पुरुषः। सहस्राक्षस्सहस्रपात्।
स भूमिं विश्वतो वृत्वा। अत्यतिष्ठद्दशाङ्गुलम्॥१
पुरुष एवेदँ सर्वम् । यद्भुतं यच्च भव्यम् ।
उतामृतत्वस्येशानः। यदन्नेनातिरोहति॥२
एतावानस्य महिमा। अतो ज्यायाँश्च पूरुषः।
पादोऽस्य विश्वा भूतानि। त्रिपादस्यामृतं दिवि॥३
त्रिपादूर्ध्व उदैत्पुरुषः। पादो ऽस्येहाभवात्पुनः।
ततो विश्वङ्व्यक्रामत्। साशनानशने अभि॥४

तस्माद्विराडजायत। विराजो अधि पूरुषः।
स जातो अत्यरिच्यत। पश्चाद्भूमिमथो पुरः॥५
यत्पुरुषेण हविषा। देवा यज्ञमतन्वत।
वसन्तो अस्यासीदाज्यम्। ग्रीष्म इध्मश्शरद्धविः॥६
सप्तास्यासन्परिधयः। त्रिस्सप्त समिधः कृताः।
देवा यद्यज्ञं तन्वानाः। अबध्नन्पुरुषं पशुम्॥७
तं यज्ञं बर्हिषि प्रौक्षन्न्। पुरुषं जातामग्रतः।
तेन देवा अयजन्त। साध्या ऋषयश्च ये॥८
तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतः। संभृतं पृषदाज्यम्।
पशूँस्ताँश्चक्रे वायव्यान्। आरण्यान् ग्राम्याश्च ये॥९
तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतः। ऋचस्सामानि जज्ञिरे।
छन्दाँसि जज्ञिरे तस्मात्। यजुस्तस्मादजायत॥१०
तस्मादश्वा अजातन्त। ये के चोभयादतः।
गावो ह जज्ञिरे तस्मात्। तस्माज्जाता अजावयः॥११
यत्पुरुषं व्यदधुः। कतिधा व्यकल्पयन्न्।
मुखं किमस्य कौ बाहू। कावूरू पादावुच्येते॥१२
ब्राह्मणोऽस्य मुखमासीत्। बाहू राजन्यः कृतः।
ऊरू तदस्य यद्वैश्यः। पद्भ्याँ शूद्रो अजायत ॥१३

चन्द्रमा मनसो जातः । चक्षोस्सूर्यो अजायत ।

मुखादिन्द्रश्चाग्निश्च । प्राणाद्वायुरजायत ॥१४

नाभ्या आसीदन्तरिक्षम् । शीष्णों द्यौस्समवर्तत ।

पद्भ्यां भूमिर्दिशश्श्रोत्रात् । तथा लोकाँ अकल्पयन् ॥१५

वेदाहमेतं पुरुषं महान्तम् । आदित्यवर्णं तमसस्तु पारे ।

सर्वाणि रूपाणि विचित्य धीरः । नामानि कृत्वाऽभिवदन्यदाऽऽस्ते ॥१६

धाता पुरस्ताद्यमुदाजहार । शक्रः प्रविद्वान्प्रदिशश्चतस्त्रः ।

तमेवं विद्वानमृत इह भवति । नान्यः पन्था अयनाय विद्यते ॥१७

यज्ञेन यज्ञमयजन्त देवाः । तानि धर्मामि प्रथमान्यासन् ।

ते ह नाकं महिमानस्सचन्ते । यत्र पूर्वे साध्यास्सन्ति देवाः ॥१८

अथ परमात्मा सूक्तम् ॥ २ ॥

ऋषिःविश्वरूपः उत्तरनारायण वा । छन्दः अनुष्टुप् । देवता परमात्माः ॥

अद्भ्यस्संभूतः पृथिव्यै रसाच्च । विश्वकर्मणस्समवर्तताधि ।

तस्य त्वष्टा विदधद् रूपमेति । तत्पुरुषस्य विश्वमाजानमग्रे ॥ १

वेदाहमेतं पुरुषं महान्तम् । आदित्यवर्णं तमसः परस्तात् ।

तमेवं विद्वानमृत इह भवति । नान्यः पन्था विद्यतेऽयनाय ॥ २

प्रजापतिश्चरति गर्भे अन्तः । अजायमनो बहुधा विजायते ।

यस्य धीराः परिजामन्ति योनिम् । **मरीचीनां** पदमिच्छन्ति वेधसः ॥ ३

यो देवेभ्य आतपति । यो देवानां पुरोहितः ।

पूर्वो यो देवेभ्यो जातः । नमो रुचाय ब्राह्मये ॥ ४

रुचं ब्राह्मं जनयन्तः । देवा अग्रे तदब्रुवन्न् ।

यस्त्वैवं ब्राह्मणो विद्यात् । तस्य देवा असन्वशे ॥ ५

ह्रीश्च ते लक्ष्मीश्च पत्न्यौ । अहोरात्रे पार्श्वे । नक्षत्राणि रूपम् ।

अश्विनौ व्यात्तम् । इष्टं मनिषाण । अमुं मनिषाण । सर्वं मनिषाण ॥ ६

अथ परमादित्य सूक्तम् ॥ ३ ॥

ऋषिः विभ्राजः सूर्यः । छन्दः जगती । देवता परमादित्यः ॥

विभ्राड् बृहत् पिबतु सोम्यं मध्वायुर्दधद्यज्ञपताव विह्रुतम् ।

वातजूतो यो अभिरक्षति त्मना प्रजाः पुपोषा पुरुधा वि राजति ॥ १

विभ्राड् बृहत् सुभृतं वाजसातमं धर्मं न् दिवा धरुणे सत्यमर्पितम् ।

अमित्रहा वृत्रहा दस्युहंतमं ज्योतिर्जज्ञे असुरहा सपत्नहा ॥ २

इदं श्रेष्ठं ज्योतिषां ज्योतिरुत्तमं विश्वजिद्धनजिदुच्यते बृहत् ।

विश्वभ्राड् भ्राजो महि सूर्यो दृश उरु पप्रथे सह ओजो अच्युतम् ॥ ३

विभ्राजञ्ज्योतिषा स्व १ **रगच्छो** रोचनं दिवः ।

येनेमा विश्वा भुवनान्याभृता **विश्वक र्मणा** विश्वदे व्यावता ॥ ४

अथ परमेष्ठी सूक्तम् ॥ ४ ॥

ऋषिः परमेष्ठीः प्रजापति । छन्दः त्रिष्टुप् । देवता परमेष्ठीः ॥

अग्ने यशस्विन्यशसेममर्पयेन्द्रावतीचितीमिहाऽऽवह ।
अयम्मूर्धा परमेष्ठी सुवर्चाः समानानामुत्तश्लोको अस्तु ॥ १
भद्रं पश्यन्त उप सेदुरग्रे तपो दीक्षामृषयः सुवर्विदः ।
ततः क्षत्रं बलमोजश्च जातं अदस्मै देवा अभि सं नमन्तु ॥ २
धाता विधाता परमोत सन्दृक् प्रजापतिः परमेष्ठी विराजा ।
स्तोमास्छन्दाँसि निविदो म आहुरेतस्मै राष्ट्रमभि सं नमाम ॥ ३
अभ्यावर्तध्वमुप मेत साकमयꣳ शास्ताधिपतिर्वो अस्तु ।
अस्य विज्ञानमनु सꣳरभध्वमिमं पश्चादनु जीवाथ सर्वे ॥ ४
परमेष्ठ्य भिधीतः प्रजापतिर्वाचि व्याहृतायामन्धो अच्छेतः ।
सविता सन्याँ विश्वकर्मा दीक्षायां पूषा सोम क्रयण्यामिन्द्रश्च ।
विश्वकर्मा वयः परमेष्ठी छन्दः इति । ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥ ५

॥ अथ द्वितीय अनुवाकः ॥

अथ हिरण्यगर्भ सूक्तम् ॥ ५ ॥

ऋषिः हिरण्यगर्भः प्रजापतिः । छन्दः त्रिष्टुप् । देवता कः ॥

हिरण्यगर्भः समवर्तताऽग्रे भूतस्य जातः पतिरेक आसीत्।
स दाधार पृथिवीं द्यामुतेमां कस्मै देवाय हविषा विधेम॥१
यः प्राणतो निमिषतो महित्वैक इद्राजा जगतो बभूव।
य **ईशे** अस्य द्विपदश्चतुष्पदः कस्मै देवाय हविषा विधेम॥२
य आत्मदा बलदा यस्य विश्व उपासते प्रशिषं यस्य देवाः।
यस्य च्छायामृतं यस्य मृत्युः कस्मै देवाय हविषा विधेम॥३
यस्येमे हिमवन्तो महित्वा यस्य समुद्रँ रसया सहाऽऽहुः।
यस्येमाः प्रदिशो यस्य बाहू कस्मै देवाय हविषा विधेम॥४
यं क्रन्दसी अवसा तस्तभाने अभ्यैक्षे तां मनसा रेजमाने।
यत्राधि सूर उदितौ व्येति कस्मै देवाय हविषा विधेम॥५
येन द्यौरुग्रा पृथिवी च दृढे येन सुवः स्तभितं येन नाकः।
यो अन्तरिक्षे रजसो विमानः कस्मै देवाय हविषा विधेम॥६
आपो ह यन्महतीर्विश्वमायन्दक्षं दधाना जनयन्तीरग्निम्।
ततो देवानां निरवर्ततासुरेकः कस्मै देवाय हविषा विधेम॥७
यश्चिदापो महिना पर्यपश्यद्दक्षं दधाना जनयन्तीरग्निम्।
यो देवेष्वधि देव एक आसीत् कस्मै देवाय हविषा विधेम॥८
मा नो हिँ सीज्जनिता यः पृथिव्या यो वा दिवँ सत्यधर्मा जजान।
यश्चापश्चन्द्रा बृहतीर्जजान कस्मै देवाय हविषा विधेम॥९

प्रजापते न त्वदेतान्यन्यः विश्वा जातानि परि ता बभूव।
यत्कामास्ते जुजुमस्तन्नो असत वयँस्याम पतयो रयीणाम्॥१०

अथ प्रजापति सूक्तम्॥ ६ ॥

ऋषिः प्रजापतिः विश्वकर्मा। छन्दः त्रिष्टुप्। देवता प्रजापतिः॥

प्रजापते न त्वदेतान्यन्यः। विश्वा जातानि परि ता बभूव।
यत्कामास्ते जुजुमस्तन्नो असत। वयँस्याम पतयो रयीणाम्॥१
रयीणां पतिं यजतं बृहन्त म्। अस्मिन्भरे नृतमं वाजसातौ।
प्रजापतिं प्रेमजामृतस्य। यजाम देवमधि नो ब्रवीतु॥२
प्रजापते त्वं निधिपाः पुराणः। देवानां पिता जनिता प्रजानाम्।
पतिर्विश्वस्य जगतः परस्पाः। हविर्नो छेव विहवे जुषस्व॥३
तवेमे लोकाः प्रदिशो दिशश्च। परावतो निवत उद्वतश्च।
प्रजापते विश्वसृज्जीवधन्य इदं नो देव। प्रतिहर्य हव्यम्॥४
प्रजापतिं प्रथमं यज्ञियानाम्। देवानामग्रे यजतं यजध्वम्।
स नो ददातु द्रविणँ सुवीर्य म्। रायस्पोषं विष्यतु नाभिमस्मे॥५
यो राय **ईशे** शतदाय उक्थ्यः। यः **पशूनाँ** रक्षिता विष्ठितानाम्।
प्रजापतिः प्रथमजा ऋतस्य। सहस्रधामा जुषताँ हविर्नः॥६

यस्मान्न जातः परो अन्योऽस्ति । य आविवेश भुवनानि विश्वा ।
प्रजापतिः प्रजयासँ विदानः । त्रीणिज्योतीँषि सचते स षोडशी ॥७
प्रजापतिर्विश्वकर्मा । तस्यमनो देवँ यज्ञेनराध्यासम् ।
अर्थेगा अस्यजहितः । अवसानपतेऽवसानम्मेविन्द ॥८

अथ पशुपति सूक्तम् ॥ ७ ॥

ऋषिः अथर्वणः भृगुः । छन्दः त्रिष्टुप् । देवता पशुपतिः ॥

प्रजापतेर्जायमानाः प्रजा जाताश्च या इमाः ।
ता अस्मै प्रति वेदय चिकित्वाꣳ अनु मन्यताम् ॥ १
पशुपतेः पशवो विश्वरूपाः सदृशा उत ।
तेषां यं वव्रिरे देवास्तꣳ स्वराडनु मन्यताम् ॥ २
प्रजानन्तः प्रति गृह्णन्ति पूर्वे प्राणमङ्गेभ्यो अधिनिश्चरन्तम् ।
हुतो याहि पथिभिर्देवयानैरोषधीषु प्रतितिष्ठा शरीरैः ॥ ३
ये बध्यामानमनु बध्यमाना अन्वैक्षन्त मनसा चक्षुषा च ।
अग्निष्टाꣳ अग्रे प्र मुमोक्तु देवः **प्रजापतिः** प्रजया संविदानः ॥ ४
य आरण्याः पशवो विश्वरूपा विरूपाः सन्तो बहुधैकरूपाः ।
वायुष्टाꣳ अग्रे प्र मुमोक्तु देवो **विश्वकर्मा** प्रजया संरराणः ॥ ५
येषामीशे पशुपतिः पशूनां चतुष्पाद उत ये द्विपाद ः ।

निष्क्रीतास्ते यज्ञियं भागं यन्तु रायस्पोषा यजमानं विशन्तु ॥ ६
प्रमुञ्चमाना भुवनस्य रेतो गातुं धत्त यजमानाय देवाः ।
उपाकृतꣳ शशमानं यदस्थात् प्रियं देवानामप्येतु पाथः ॥ ७
नाना प्राणो यजमानस्य पशुना यज्ञो देवेभिः सह देवयानः ।
सम्यगायुर्यज्ञो यज्ञपतौ दधातु ॥ ८
उपेत शमितारो देवानां दसितꣳ हविः ।
पशोः पाशं प्रमुञ्चत पाशं यज्ञपतेरधि ॥ ९

अथ वाचस्पति सूक्तम् ॥ ८ ॥

ऋषिः अथर्वाः ब्रह्मा ५ । छन्दः अनुष्टुप् जगती ५ । देवता वाचस्पतिः ॥

ये त्रिषप्ताः परियन्ति विश्वा रूपाणि बिभ्रतः ।
वाचस्पतिर्बला तेषां तन्वो अद्य दधातु मे ॥ १
पुनरोहि वाचस्पते देवेन मनसा सह ।
वसोष्पते नि रमय मय्येवास्तु मयि श्रुतम् ॥ २
इहैवाभि वि तनूभे आर्त्नी इव ज्यया ।
वाचस्पतिर्नि यछतु मय्येवास्तु मयि श्रुतम् ॥ ३
उपहूतो वाचस्पतिरुपास्मान् वाचस्पतिर्ह्वयताम् ।
सं श्रुतेन गमेमहि मा श्रुतेन वि राधिषि ॥ ४

वाचस्पत ऋतवः पंच ये नौ वैश्वकर्मणाः परि ये सं बभूवुः ।
इहैवा प्राणः सरव्ये नो अस्तु तं त्वा परमेष्ठिन्परि रोहित आयुषा वर्चसा दधातु ॥ ५

॥ अथ तृतिय सूक्तम् ॥

अथ परब्रह्म सूक्तः ॥ ९ ॥

ऋषिः दीर्घतमः आंगिरसः । छन्दः त्रिष्टुप् । देवता परब्रह्माः ॥

ऋचो अक्षरे परमे व्योमन्यस्मिन्देवा अधि विश्वे निषेदुः ।
यस्तं न वेद किं ऋचा करिष्यति य इत्तद्विदुस्त इमे समासते ॥ १
छन्दाꣳसि यज्ञाः क्रतवो व्रतानि भूतं भव्यं यच्च वेदा वदन्ति ।
अस्मान्मायी सृजते विश्वमेतत्तस्मिंश्चान्यो मायया संनिरुद्धः ॥२
मायां तु प्रकृतिं विद्यान्मायिनं तु **महेश्वरम्** ।
तस्यावयवभूतैसतु व्याप्तं सर्वमिदं जगत् ॥ ३
यो योमिं योनिमधितिष्ठत्येको यस्मिन्निदं स च वि चैति सर्वम् ।
तमीशानं वरदं देवमीड्यं निचाय्योमां शान्ति मत्यन्तमेति ॥ ४
यो देवानां प्रभवश्चोद् भवश्च विश्वाधिपो रुद्रो महऋषिः ।
हिरण्यगर्भं पश्यत जायमानं स नो बुद्ध्या शुभया संयुनक्तु ॥ ५
यो देवानामधिपो यस्मिँ लोका अधिश्रिताः ।
य **ईशे** अस्य द्विपदश्चतुष्पदः कस्मै देवाया हविषा विधेम ॥६

सूक्ष्माति सूक्ष्मं कलिलस्य मध्ये विश्वस्य स्त्रष्टारमनेक रूपम् ।
विश्वस्यैकं परिवेष्टितारं ज्ञात्वा **शिवं** शान्तिमत्यन्तमेति ॥७
स एव काले भुवनस्य गोप्ता विश्वाधिपः सर्वभूतेषु गूढः ।
यस्मिन्युक्ता **ब्रह्मऋषियो** देवताश्च तमेवं ज्ञात्वा मृत्युपाशांश्छिनत्ति ॥८
घृतात्परं मण्डमिवाति सूक्ष्मं ज्ञात्वां **शिवं** सर्वभूतेषु गूढम् ।
विश्वस्यैकं परिवेष्टितारं ज्ञात्वा देवं मुच्यते सर्वपाशैः ॥९
एष देवा **विश्वकर्मा महात्मा सदा** जनानां हृदयेसन्निविष्टः ।
हृदा मनीषा मनसाऽभिक्लृप्तो य एतद्विदुरास्ते भवन्ति ॥१०

अथ ब्रह्मात्म सूक्त्तम् ॥ १० ॥

ऋषिः वेनः भार्गवः । छन्दः त्रिष्टुप् । देवता ब्रह्मात्माः ॥

एष हि देवः प्रदिशोऽनु सर्वाः पूर्वो हि जातः स उ गर्भे अन्तः ।
स विजायमानः स जनिष्यमाणः प्रत्यङ् मुख स्तिष्ठति **सर्वतोमुखः** ॥१
विश्वतश्चक्षुरुत विश्वतोमुखो विश्वतोबाहुरुत विश्वतस्पात् ।
सं बाहुभ्यां धमति सं पतत्रैर्द्यावापृथिवी **जनयन्देव एकः** ॥२
वेनस्तत्पश्यन्विश्वा भुवनानि विद्वान्यत्र विश्वं भवत्येकनीडम् ।
यस्मिन्निदꣳ सं च वि चैकꣳ स ओतः प्रोतश्च विभुः प्रजासु ॥३
प्र तद्वोचे अमृतं नु विद्वान् गन्धर्वो नाम निहितं गुहासु ।

त्रीणि पदा निहिता गुहासु यस्तद्वेद सवितुः पिता सत् ॥४

स नो बन्धुर्जनिता स विधाता धामानि वेद भुवनानि विश्वा ।

यत्र देवा अमृतत्वमानशानास्तृतीये धामान्यभ्यैरयन्त ॥ ५

परि द्यावापृथिवी यन्ति सद्यः परि लोकान्परि दिशः परि सुवः ।

ऋतस्य तन्तुं विततं विचृत्य तदपश्यत्तदभवत्तत्प्रजासु ॥६

परीत्य लोकान्परीत्य भूतानि परीत्य सर्वाः प्रदिशो दिशश्च ।

प्रजापतिः प्रथमजा ऋतस्यात्मनाऽऽत्मानमभिसंबभूव ॥७

सदसस्पतिमद्भुतं प्रियमिन्द्रस्य काम्य म् । सनिं मेधामयासिषम् ॥८

अथ भुवनस्पति सूक्तम् ॥ ११ ॥

ऋषिः भुवनः प्रजापतिः । छन्दः त्रिष्टुप् । देवता विश्वकर्मा ॥

हरिः ॐ । **वैश्वकर्मणो देवानां नु वयं जाना ।**

नासीदासीन्नो सदासीत्तदानी म् । नासीद्रजो नो व्योमापरो यत् ।

किमावरीवः कुह कस्य शर्मन् ।अम्भः किमासीद्गहनं गभीरम् ॥१

न मृत्युरमृतं तर्हि न । रात्रिया अह्न आसीत्प्रकेतः ।

आनीदवातँ स्वधया तदेक म् । तस्माद्धान्यं न परः किंच नास ॥२

तम आसीत्तमसा गूढमग्रे प्रकतम् । सलिलँ सर्वमा इदं ।

तुच्छेनाभ्वपिहितं यदासीत् । तमसस्तन्महिना जायतैक म् ॥३

कामस्तदग्रे **समवर्तताधि** । मनसो रेतः प्रथमं यदासीत् ।
सतो बन्धुमसति निरविन्दन् । हृदि प्रतिष्या कवयो मनीषा ॥४
तिरश्चीनो विततो रश्मिरेषाम् । अधास्स्विदासी३दुपरि स्विदासी३त् ।
रेतोधा आसन्महिमान आसन् । स्वधा अवस्तात्प्रयतिः परस्तात् ॥५
को अद्धा वेद क इह प्रवोचत् । कुत आजाता कुत इयं विसृष्टिः ।
अर्वाग्देवा अस्य विसर्जनाय । अथा को वेद यत आ बभूव ॥६
इयं विसृष्टिर्यत आबभूव । यदि वा दधे यदि वा न ।
यो अस्याध्यक्षः **परमे** व्योमन् । सो अङ्गवेद यदि वा न वेद ॥७
किँ स्विद्वनं क उ स वृक्ष आसीत् । यतो द्यावापृथिवी निष्टतक्षुः ।
मनीषिणो मनसा पृच्छतेदु तत् । यदध्यतिष्ठद् भुवनानि धारयन् ॥८
ब्रह्म वनं ब्रह्म स वृक्ष आसीत् । यतो द्यावापृथिवी निष्टतक्षुः ।
मनीषिणो मनसा विब्रवीमि व । **ब्रह्माध्यतिष्ठद्** भुवनानि धारयन् ॥९

अथ ब्रह्म सूक्तम् ॥ १२ ॥

ऋषिः वेनः भार्गवः । छन्दः त्रिष्टुप् । देवता ब्रह्मा ॥

ब्रह्म जज्ञानं प्रथमं पुरस्तात् । वि सीमतः सुरुचो वेन आवः ।
स बुध्निया उपमा अस्य विष्ठाः । सतश्च योनिमसतश्च विवः ॥ १
पिता विराजामृषभो रयीणाम् । अन्तरिक्षं विश्वरूप आविवेश ।

तमर्कैरभ्यर्चन्ति वत्सम्। ब्रह्म सन्तं ब्रह्मणा वर्धयन्तः॥ २

ब्रह्म देवानजनयत्। ब्रह्म विश्वमिदं जगत्।

ब्रह्मणः क्षत्रं निर्मितम्। ब्रह्म ब्राह्मण आत्मना॥ ३

अन्तरस्मिन्निमे लोकाः। अन्तर्विश्वमिदं जगत्।

ब्रह्मैव भूतानां ज्येष्ठं । तेन कोऽर्हति स्पर्धितुं॥ ४

ब्रह्मन्देवास्त्रयस्त्रिꣳशत्। ब्रह्मन्निन्द्र प्रजापती।

ब्रह्मन्ह विश्वा भूतानि। नावीवान्तः समाहिता॥ ५

चतस्र आशाः प्रचरन्त्वग्नयः। इमं नो यज्ञं नयतु प्रजानन्।

घृतं पिन्वन्नजरꣳ सुवीरं । ब्रह्म समिद्भवत्याहुतीनां॥ ६

ब्रह्म ज्येष्ठा वीर्या संभृतानि। ब्रह्माग्रे ज्येष्ठं दिवमाततान।

ऋतस्य ब्रह्म प्रथमोत जज्ञे। तेनार्हति ब्रह्मणा स्पर्धितुं कः॥ ७

ब्रह्म स्रुचो घृतवतीः। ब्रह्मणा स्वरवो मिताः।

ब्रह्म यज्ञस्य तन्तवः ऋत्विजो ये हविष्कृतः॥ ८

॥ अथ चतुर्त अनुवाकः॥

विश्वकर्मा सूक्त्तम्॥ १३॥ य इमा विश्वा-----समुद्राय वयुनाय॥ ऋग् १७॥

यज्ञपति सूक्त्तम्॥ १४॥ यज्ञपतिमृषय----- नमः पितृभ्यो॥ ऋग् ५॥

अग्निपति सूक्त्तम्॥ १५॥ यदाकूतात्--- यत्र धारा अनपेता॥ ऋग् १०॥

सर्वपति सूक्त्तम्॥ १६॥ चित्तिं जुहामि --- समुद्रस्य ॥ ऋग ३॥

॥ अथ पंचमं अनुवाकः॥

अथ विश्वकर्मणीदेवी सूक्त्तः॥ १॥

ऋषिः वामदेवः गोतमः। छन्दः अनुष्टुप्। देवता विश्वकर्मणीः॥

या तिरश्ची निपद्यसेऽहं विधरणी इति।

तां त्वा घृतस्य धारया जुहोमि **वैश्वकर्मणीं** स्वाहा॥ १

यानूची निपद्यसेऽहं स॑राधनी इति।

तां त्वा घृतस्य धारयाग्नौ स॑राधनीं यजे स्वाहा॥ २

स॑राधन्यै देव्यै स्वाहा॥३ प्रसाधन्यै देव्यै स्वाहा॥ ४

या तिरश्ची निपद्यसेऽहं मर्यादा विधरणी इति।

तां त्वा घृतस्य धारया जुहोमि **वैश्वकर्मणीं** कामैः स्वधा नमः स्वाहा॥ ५

संराधनीदेव्यैच विद्महे विश्वकर्मपत्न्यैच धीमहि।

तन्नो विश्वकर्मणीः प्रचोदयात्॥ ६

अथ आहुतिदेवी सूक्त्तः॥ २॥

ऋषिः बृहस्पतिः आंगिरसः। छन्दः जगती। देवता यज्ञमाता॥

आकूत्यै त्वा कामाय त्वा समृद्धै त्वा। पुरो दधे अमृतत्वाय जीवसे ।

आकूतिमस्यावसे । काममस्य समृद्धयै । इन्द्रस्य युञ्जते धियः ॥ १

आकूतिं देवीं मनसः पुरो दधे । यज्ञस्य माता सुहवा मे अस्तु ।

यदिच्छामि मनसा सकामः । विदेयमेनद्धृदये निविष्टम् ॥ २

अथ वाग्देवी सूक्तः ॥ ३ ॥

ऋषिः नेमः भार्गवः । छन्दः त्रिष्टुप् । देवता वाग्देवीः ॥

देवीं वाचमजनयन्त देवाः । तां विश्वरूपाः पशवो वदन्ति ।

सा नो मन्द्रेषमूर्जं दुहाना । धेनुर्वागस्मानुप सुष्टुतैतु ॥ १

यद्वाग्वदन्त्यविचेतनानि । राष्ट्री देवानां निषसाद मन्द्रा ।

चतस्र ऊर्जं दुदुहे पयाꣳसि । क्व स्विदस्याः परमं जगाम ॥ २

अनन्तामन्तादधिनिर्मितां महीम् । यस्यां देवा अदधुर्भो जनानि ।

एकाक्षरां द्विपदाꣳ षट्पदां च । वाचं देवा उपजीवन्ति विश्वे ॥ ३

वाचं देवा उपजीवन्ति विश्वे । वाचं गन्धर्वाः पशवो मनुष्याः ।

वाचीना विश्वा भुवनान्यर्पिता । सा नो हवं जुषतामिन्द्रपत्नी ॥ ४

वागक्षरं प्रथमजा ऋतस्य । वेदानां माता अमृतस्य नाभिः ।

सा नो जुषाणोप यज्ञमागात् । अवन्ती देवी सुहवा मे अस्तु ॥ ५

यां ऋषयो मन्त्रकृतो मनीषिणः । अन्वैच्छन्देवास्तपसा श्रमेण ।

तां देवीं वाचꣳ हविषा यजामहे । सा नो दधातु सुकृतस्य लोके ॥ ६

चत्वारि वाक् परिमिता पदानि। तानि विदुर्ब्राह्मणा ये मनीषिणः।
गुहा त्रीणि निहिता नेङ्गयन्ति। तुरीयं वाचो मनुष्या वदन्ति॥ ७

ऋषिः ब्रह्माः । छन्दः जगती। देवता वेदमाताः॥

स्तुता मया वरदा वेदमाता प्र चोदयन्तां पावमानी द्विजानां।
आयुः प्राणं प्रजां पशुं कीर्तिं द्रविणं ब्रह्मवर्चसं।
महचं दत् त्वा व्रजत ब्रह्मलोकम्॥ ८

इति चतुर्वेदीय विश्वकर्म संहिता चतुर्त ज्ञान काण्डः॥ १४६॥

अथ चतुर्वेदीय विश्वकर्म संहिता विद्या काण्डः॥

अथ प्रथमं अनुवाकः सावित्री विद्या॥

ॐ विराट्पुरुषाय विद्महे विश्वकर्मणाय धीमहि। तन्नो परब्रह्मः प्रचोदयात्॥ १
तत्पुरुषाय विद्महे महात्मनाय धीमहि। तन्नो विश्वकर्मः प्रचोदयात्॥ २
संराधनीदेव्यैच विद्महे विश्वकर्मपत्न्यैच धीमहि।
तन्नो विश्वकर्मणीः प्रचोदयात्॥ ३
आहुतिदेव्यैच विद्महे यज्ञपतिपत्न्यैच धीमहि।
तन्नो यज्ञमाता प्रचोदयात्॥ ४

वाग्देव्यैच विद्महे वाचस्पतिपत्न्यैच धीमहि ।

तन्नो वेदमाता प्रचोदयात् ॥ ५

देवराजाय विद्महे विश्वकर्मणाय धीमहि । तन्नो मनुः प्रचोदयात् ॥ ६

देवतक्षाय विद्महे विश्वकर्मणाय धीमहि । तन्नो ऋभवः प्रचोदयात् ॥ ७

देवपुरोहिताय विद्महे विश्वकर्मणाय धीमहि । तन्नो त्वष्ट्रः प्रचोदयात् ॥ ८

देवशिल्पीच विद्महे विश्वकर्मणाय धीमहि । तन्नो शिल्पकश्यपः प्रचोदयात् ॥९

देवब्राह्मणाय विद्महे विश्वकर्मणाय धीमहि । तन्नो दक्षः प्रचोदयात् ॥१०

महादेव्यैच विद्महे मनुपत्न्यैच धीमहि । तन्नो श्रद्धा प्रचोदयात् ॥११

महादेव्यैच विद्महे ऋभुपत्न्यैच धीमहि । तन्नो मेधा प्रचोदयात् ॥१२

महादेव्यैच विद्महे त्वष्टुपत्न्यैच धीमहि । तन्नो रूपा प्रचोदयात् ॥१३

महादेव्यैच विद्महे शिल्पकश्यपपत्न्यैच धीमहि ।

तन्नो अदितिः प्रचोदयात् ॥ १४

महादेव्यैच विद्महे दक्षापत्न्यैच धीमहि ।

तन्नो दक्षिणा प्रचोदयात् ॥ १५

आङ्गिरसाय विद्महे इन्द्रतक्षाय धीमहि । तन्नो ऋभुः प्रचोदयात् ॥१६

आङ्गिरसाय विद्महे वरुणतक्षाय धीमहि । तन्नो विभ्वः प्रचोदयात् ॥१७

आङ्गिरसाय विद्महे विश्वेदेवतक्षाय धीमहि । तन्नो वाजः प्रचोदयात् ॥१८

आङ्गिरसाय विद्महे देवपुरोहिताय धीमहि । तन्नो बृहस्पतिः प्रचोदयात् ॥१९

त्वाष्ट्रे विद्महे देवपुरोहिताय धीमहि। तन्नो विश्वरूपः प्रचोदयात्॥२०
भृगव्ये विद्महे असुरतक्षाय धीमहि। तन्नो च्यवनः प्रचोदयात्॥२१
भृगव्ये विद्महे असुरपुरोहिताय धीमहि। तन्नो शुक्रः प्रचोदयात्॥२२
भृगव्ये विद्महे असुरकवीन्द्राय धीमहि। तन्नो वेनः प्रचोदयात्॥२३
भृगुवाङ्गिरसाय विद्महे महापित्रये धीमहि। तन्नो अथर्वणः प्रचोदयात्॥२४
महाभूताय विद्महे विश्वकर्मन्श्च धीमहि। तन्नो वास्तोष्पतिः प्रचोदयात्॥२५
वेदात्मनाय विद्महे विश्वकर्मन्श्च धीमहि। तन्नो वाचस्पतिः प्रचोदयात्॥२६
परमात्मनाय विद्महे विश्वकर्मन्श्च धीमहि। तन्नो यज्ञपतिः प्रचोदयात्॥२७
परमादित्याय विद्महे विश्वकर्मन्श्च धीमहि। तन्नो आदित्यः प्रचोदयात्॥२८
हिरण्गर्भाय विद्महे विश्वकर्मन्श्च धीमहि। तन्नो प्रजापतिः प्रचोदयात्॥२९
आदित्यायविद्महे शिल्पकश्यप पुत्रायधीमहि। तन्नो विवस्वाः प्रचोदयात्॥३०
इन्द्रपत्नीच विद्महे मनु पुत्रीच धीमहि। तन्नो इन्द्राणीः प्रचोदयात्॥३१
वायुपत्नीच विद्महे त्वष्ट्ठ पुत्रीच धीमहि। तन्नो वाता प्रचोदयात्॥३२
विवस्वान्पत्नीश्च विद्महे त्वष्ट्ठ पुत्रीच धीमहि। तन्नो सरण्यूः प्रचोदयात्॥३३
महादेवपत्नीश्च विद्महे दक्ष पुत्रीच धीमहि। तन्नो दाक्षायणीः प्रचोदयात्॥३४
चन्द्रपत्नीश्च विद्महे दक्ष पुत्रीच धीमहि। तन्नो रोहिणीः प्रचोदयात्॥३५
शिल्पकश्यप पुत्राय विद्महे विश्वकर्मैव धीमहि। तन्नो महेन्द्रः प्रचोदयात्॥ ३६

अथ द्वितीयं अनुवाकः ॥

अथ विश्वकर्म पञ्चसृष्टिः ॥

ऋषिः भरद्वाजः बार्हस्पत्यः ।छन्दः त्रिष्टुप् । देवता मनुर्त्वष्टा । अयसृष्टिः ॥ १

अध त्वष्टा ते मह उग्र **वज्रं सहस्रभृष्टिं** ववृतच्छताश्रिम् ।
निकाममरमणसं येन नवन्तमहिं सं पिणगृजीषिन् ॥

ऋषिः कुत्सः आङ्गिरसः । छन्दः जगती । देवता ऋभुवः । दारुसृष्टिः ॥ २

तक्षन् रथं सुवृतं विद्मनापसः तक्षन् हरी इन्द्र वाहा वृषण्वसू ।
तक्षन् पितृभ्यां ऋभवो युवद्वयः तक्षन् वत्साय मातरं सचाभुवम् ॥

ऋषिः देवाः अग्निः । छन्दः जगती । देवता त्वष्टा । पात्रसृष्टिः ॥ ३

त्वष्टा माया वेदपसामपस्तमो बिभ्रत् **पात्रा देवपानानि** शंतमा ।
शिशीते नूनं परशुं स्वायसं येन वृश्चादेतशो ब्रह्मणस्पतिः ॥

ऋषिः शिल्पकश्यपः । छन्दः त्रिष्टुप् । देवता शिल्पीः । शिल्पसृष्टिः ॥४

यत्ते **शिल्पं** कश्यप रोचनावत् इन्द्रियावत् पुष्कलं चित्रभानु ।
यस्मिन्सूर्या अर्पिताः सप्त साकं तस्मिन्राजानमधिविश्रयेम् ॥

ऋषिः दाक्षायणः। छन्दः त्रिष्टुप्। देवता दक्षाः। स्वर्णसृष्टिः॥५

न तद्रक्षाँसि न पिशाचास्तरन्ति देवानामोजः प्रथमजँह्येतत्।
यो बिभर्ति दाक्षायणः हिरण्यः स देवेषु कृणुते दीर्घमायुः ।
स मनुष्येषु कृणुते दीर्घमायुः॥

अथ तृतीयं अनुवाकः॥

अथ देवत्वष्ट्र मधुविद्या॥

ऋषिः दध्यङ्ङथर्वणः। विद्यानामः मधुः। अधिदेवता त्वष्टा विश्वकर्मा॥

इयं पृथिवी सर्वेषां भूतानां मधु अस्यै पृथिव्यै सर्वाणि भूतानि मधुः । यश्चायमस्यां पृथिव्यां तेजोमयो ऽमृतमयः पुरुषो यस् चायमध्यात्मँ शारीरस् । तेजोमयो ऽमृतमयः पुरुषो अयमेव स यो ऽयमात्मेदममृतम् इदं ब्रह्म इदँ सर्वम्॥१॥

इमा आपः सर्वेषां भूतानां मधु आसामपाँ सर्वाणि भूतानि मधुः। यश्चायमास्वप्यु तेजोमयो ऽमृतमयः पुरुषो यश्चायमध्यात्मँ रैतसस् । तेजोमयो ऽमृतमयः पुरुषो अयमेव स यो ऽयमात्मेदममृतम् इदं ब्रह्म इदँ सर्वम्॥२॥

अयं अग्निः सर्वेषां भूतानां मधु अस्याग्नेः सर्वाणि भूतानि मधुः। यश्चायमस्मिन् अग्नौ तेजोमयो ऽमृतमयः पुरुषो यश्चायमध्यात्मँ वाग्मयस्। तेजोमयो ऽमृतमयः पुरुषो अयमेव स यो ऽयमात्मेदममृतम् इदं ब्रह्म इदँ सर्वम्॥३॥

अयं आकाशुः सर्वेषां भूतानां मधु अस्य आकाशस्य सर्वाणि भूतानि मधुः यश्चायमस्मिन् आकाशौ तेजोमयो ऽमृतमयः पुरुषो यश्चायमध्यात्मँ हृद्यायकहशः । तेजोमयो ऽमृतमयः पुरुषो अयमेव स यो ऽयमात्मेदममृतम् इदं ब्रह्म इदँ सर्वम् ॥४ ॥

अयं वायुः सर्वेषां भूतानां मधु अस्य वायोः सर्वाणि भूतानि मधुः यश्चायमस्मिन् वायौ तेजोमयो ऽमृतमयः पुरुषो यश्चायमध्यात्मँ प्राणस् तेजोमयो ऽमृतमयः पुरुषो अयमेव स यो ऽयमात्मेदममृतम् इदं ब्रह्म इदँ सर्वम् ॥५ ॥

अयं आदित्यः सर्वेषां भूतानां मधु अस्य आदित्यः सर्वाणि भूतानि मधुः यश्चायमस्मिन् आदित्ये तेजोमयो ऽमृतमयः पुरुषो यश्चायमध्यात्मँ चाक्षुषस् तेजोमयो ऽमृतमयः पुरुषो अयमेव स यो ऽयमात्मेदममृतम् इदं ब्रह्म इदँ सर्वम् ॥६ ॥

अयं चन्द्रः सर्वेषां भूतानां मधु अस्य चन्द्रस्यः सर्वाणि भूतानि मधुः यश्चायमस्मिन् चन्द्रे तेजोमयो ऽमृतमयः पुरुषो यश्चायमध्यात्मँ मानसस् तेजोमयो ऽमृतमयः पुरुषो अयमेव स यो ऽयमात्मेदममृतम् इदं ब्रह्म इदँ सर्वम् ॥७ ॥

अयं दिशः सर्वेषां भूतानां मधु अस्य दिशस्यः सर्वाणि भूतानि मधुः यश्चायमस्मिन् चन्द्रे तेजोमयो ऽमृतमयः पुरुषो यश्चायमध्यात्मँ मानसस् तेजोमयो ऽमृतमयः पुरुषो अयमेव स यो ऽयमात्मेदममृतम् इदं ब्रह्म इदँ सर्वम् ॥८ ॥

इयं विद्युः सर्वेषां भूतानां मधु अस्य विद्युतः सर्वाणि भूतानि मधुः यश्चायमस्मिन् विद्युति तेजोमयो ऽमृतमयः पुरुषो यश्चायमध्यात्मँ तैजसस् तेजोमयो ऽमृतमयः पुरुषो अयमेव स यो ऽयमात्मेदममृतम् इदं ब्रह्म इदँ सर्वम् ॥९ ॥

अयं स्तनयित्नुः सर्वेषां भूतानां मधु अस्य स्तनयित्नोः सर्वाणि भूतानि मधुः यश्चायमस्मिन् स्तनयित्नौ तेजोमयो ऽमृतमयः पुरुषो यश्चायमध्यात्मँ शाब्दः सावेरम् तेजोमयो ऽमृतमयः पुरुषो अयमेव स यो ऽयमात्मेदममृतम् इदं ब्रह्म इदँ सर्वम्॥१०॥

अयं धर्मः सर्वेषां भूतानां मधु अस्य धर्मस्य सर्वाणि भूतानि मधुः यश्चायमस्मिन् धर्मे तेजोमयो ऽमृतमयः पुरुषो यश्चायमध्यात्मँ धार्मस् तेजोमयो ऽमृतमयः पुरुषो अयमेव स यो ऽयमात्मेदममृतम् इदं ब्रह्म इदँ सर्वम्॥ ११॥

अयं सत्यँः सर्वेषां भूतानां मधु अस्य सत्यस्य सर्वाणि भूतानि मधुः यश्चायमस्मिन् सत्ये तेजोमयो ऽमृतमयः पुरुषो यश्चायमध्यात्मँ सात्यस् तेजोमयो ऽमृतमयः पुरुषो अयमेव स यो ऽयमात्मेदममृतम् इदं ब्रह्म इदँ सर्वम्॥ १२॥

इयं मानुषँः सर्वेषां भूतानां मधु अस्य मानुषस्य सर्वाणि भूतानि मधुः यश्चायमस्मिन् मानुषे तेजोमयो ऽमृतमयः पुरुषो यश्चायमध्यात्मँ मानुषस् तेजोमयो ऽमृतमयः पुरुषो अयमेव स यो ऽयमात्मेदममृतम् इदं ब्रह्म इदँ सर्वम्॥ १३॥

अयं आत्माः सर्वेषां भूतानां मधु अस्यात्मनः सर्वाणि भूतानि मधुः यश्चायमस्मिन् आत्मनि तेजोमयो ऽमृतमयः पुरुषो यश्चायमात्मा तेजोमयो ऽमृतमयः पुरुषो अयमेव स यो ऽयमात्मेदममृतम् इदं ब्रह्म इदँ सर्वम्॥ १४॥

स वा अयमात्मा सर्वेषां अधिपतिः सर्वेषां भूतानाँ राजा। तद्यथा रथनाभौ च रथनेमौ चाराः सर्वे समर्पिता एवमेवास्मिन् आत्मनि सर्वाणि भूतानि सर्वे देवाः सर्वे लोकाः सर्वे प्राणाः सर्व एत आत्मानः समर्पिताः॥ १५॥

इदं वै तन्मधु दध्यङ्ङथर्वणो अश्विभ्यामुवाच। तदेतदृषिः पश्यन्नवोचत्।

ऋग्वेदः १-११६-१२।

ऋषिः दिर्घतमसः कक्षीवान्। छन्दः त्रिष्टुप्। देवता अश्विनौ॥

तद्वां नरा सनये दँस उग्रमाविष्कृणोमि तन्यतुर्न वृष्टिं।

दध्यङ् ह यन्मध्वाथर्वाणो वामश्वस्य शीर्ष्णा प्र यदीमुवाच॥ इति॥ १६

इदं वै तन्मधु दध्यङ्ङथर्वणो अश्विभ्यामुवाच। तदेतदृषिः पश्यन्नवोचत्।

ऋग्वेदः १-११७-२२।

ऋषिः दिर्घतमसः कक्षीवान्। छन्दः त्रिष्टुप्। देवता त्वष्टा॥

आथर्वणायाश्विना दधीचे अश्वयं शिरः प्रत्यैरयतं।

स वां मधु प्र वोचदृतायन् त्वाष्ट्रं यद् दस्रावपिकक्ष्यं वाम्॥ इति॥ १७

इदं वै तन्मधु दध्यङ्ङथर्वणो अश्विभ्यामुवाच। तदेतदृषिः पश्यन्नवोचत्।

पुरश्चक्रे द्विपदः पुरश्चक्र चतुष्पदः पुरः स पक्षी भुत्वा पुरः पुरुष आविशदिति।

स वा अयं पुरुषः सर्वासु पूर्षु पुरिशयोः नैनेन किं चनानावृतं नैनेन किं चनासंवृतं॥ १८

इदं वै तन्मधु दध्यङ्ङथर्वणो अश्विभ्यामुवाच। तदेतदृषिः पश्यन्नवोचत्।

ऋग्वेदः ६-४७-१८। ऋषिः गर्गः भारद्वाजः। छन्दः त्रिष्टुप्। देवता इन्द्रः॥

रूप॑ंरूपं प्रतिरूपो बभूव तदस्य रूपं प्रतिचक्षणाय।

इन्द्रो मायाभिः पुरुरूप ईयते युक्ता ह्यस्य हरयः शता दशः॥ इति॥

अयं वै हरयो अयं वै दश च सहस्राणि बहूनि चानन्तानि च।

तदेतद् ब्रह्मा पूर्वमनपरमनन्तरम बाहयं अयमात्मा ब्रह्म सर्वानुभूः ।

इत्यनुशासनं श्पनुस्तुब्घ् ॥ १९

अथ चतुर्त अनुवाकः त्वष्ट्री सामगानः ॥

५४७ ।१ ॥ त्वष्ट्री सामानी द्वे । द्वयोस्त्वष्ट्रः अनुष्टुप् सोमेन्द्रौ ॥ १

५र र २ २ १र २ २ २

सुतासोमा ॥धुमाऽ३त्तमाः ।सोमाइन्द्राऽ३यमाऽ३ ।एऽ३ ।

२३ २ १ २ २

दिनआ ।पवाइत्रवाऽ३ ०तोऽ३ ।

२ २३ २ १ २ २ २ २३र २

एऽ३ ।क्षरन्ना ।दाइवान्गाच्छाऽ३ ०तुवाऽ३ः ।एऽ३ ॥मदाआ ॥

५४७ ।२ ॥ ऊर्ध्वेडं त्वष्ट्री साम ॥ २

५४र५र ४५ ४ १ - ३ २ ३ ५ २ १ २ र

सुतासोमधुमत्तमाः ॥सोमाऽ२इन्द्राऽ२ ।यमाऽ३४५ ।दीऽ२३४नाः ।पवित्रवन्ता

अक्षरन् ॥

३र र २ १ २१र २ १

दे वान्गच्छा ।तुवोमाऽ२३दाऽ३४३ः ।ओऽ२३४५इ ॥डा ॥

५४७ ।४ ॥ आष्कारनिधनं त्वष्ट्री साम । त्वष्ट्रः अनुष्टुप् सोमेन्द्रौ ॥ ३

५४र५र४५ र ४र ५ २ र १अ ॒ ३ २ १

सुतासोमधुमत्तमाः ।सोमाहाउ ॥इन्द्राऽ३यामन्दिनाऽ२ः ।इन्द्राऽ३हो ।

अ ॒ ३ ५ २ १अ ॒ ३ २ १ अ ३ ४

यमाऽ२०दाऽ२३४इनाः ।पवित्रव३०तोअक्षराऽ२न् ।त्रवाऽ३हो ।तोऽ२क्षाऽ२३४रान्

२र र १ २ ॒ ३र २ १ ३ ५

देवान् गच्छऽ३०तूवोऽ१मादाऽ२ः ॥ देवाऽ३न्होइ ।गच्छोऽ२३४हा ॥

१ ॒ ३ ५र र २ ॒ १ १११

तूऽ२वाऽ२३४औहोवा ॥मदाऽ३आऽ२३४५ ॥

५४७ ।६ ॥ त्वष्ट्री सामानी द्वे ।स्वार त्वष्ट्रो साम । द्वयोस्त्वष्ट्री सामेन्द्रौः ॥ ४

१ र र २ २ ३ २ १ –

सुतासोमाऽ३हा ।धुमत्तामाऽ२ः ॥

१र र २ ॒ २ ३ २ १ – १ २ २ ३र ३ १ –

सोमाइन्द्राऽ३हा ।यमन्दाइनाऽ२ः ।पवित्रवाऽ३हा ।तोअक्षाराऽ२न् ॥

१र २ २ ३ २ १ ५ ४ ५

देवान् गच्छाऽ३हा ।तुवाऽ३हो२३४ ।वा ।माऽ५दोऽ६ हाइ ॥

५४७ ।७ ॥ द्विरभ्यस्तं त्वष्ट्री साम ॥ ५

५ र ३र २ २ ॒ २ ३ २ १

सुता ।सोमाऽ३ ।हाऽ३हा ।धुमत्तामाऽ२३४ः ॥

र ५र ३ २ ़ १ ़ २ ३ २ १

सोमाः ।इन्द्राऽ३ ।हाऽ३हा ।यमन्दाइनाऽ२३४ः ॥

५ ३ २ २ ़ २ ३र २ १

पवि । त्रवाऽ३ ।हाऽ३हा ।तोअक्षराऽ२३४न् ॥

र ५र ३ २ ़ २ ़ २ ३ २ ़ १ ५ ४ ५

देवान् ।गच्छाऽ३ ।हाऽ३हा ।तुवोऽ३हाऽ२३४ ।वा ।माऽ५दोऽ६ हाइ ॥

अथ पंचमं अनुवाकः वँश ब्राह्मणम् ॥

॥ पञ्चमं ब्राह्मणम् ॥

अथ वꣳशः पौतिमाषीपुत्रः कात्यायनीपुत्रात् कात्यायनीपुत्रो गौतमीपुत्राद्गौतमीपुत्रो भारद्वाजीपुत्राद्भारद्वाजीपुत्रः पाराशरीपुत्रात्पाराशरीपुत्र औपस्वस्तीपुत्रादौपस्वस्तीपुत्रः पाराशरीपुत्रात्पाराशरीपुत्रः कात्यायनीपुत्रात्कात्यायनीपुत्रः कौशिकीपुत्रात्कौशिकीपुत्र आलम्बीपुत्राच्च वैयाघ्रपदीपुत्राच्च वैयाघ्रपदीपुत्रः काण्वीपुत्राच्च कापीपुत्राच्च कापीपुत्रः ॥ १ ॥ आत्रेयीपुत्रादात्रेयीपुत्रो गौतमीपुत्राद्गौतमीपुत्रो भारद्वाजीपुत्राद्भारद्वाजीपुत्रः पाराशरीपुत्रात्पाराशरीपुत्रो वात्सीपुत्राद्वात्सीपुत्रः पाराशरीपुत्रात्पाराशरीपुत्रो वार्कारुणीपुत्राद्वार्कारुणीपुत्रो वार्कारुणीपुत्राद्वार्कारुणीपुत्र आर्तभागीपुत्रादार्तभागीपुत्रः शौङ्गीपुत्राच्छौङ्गीपुत्रः सांकृतीपुत्रात्सांकृतीपुत्र आलम्बायनीपुत्रादालम्बायनीपुत्र आलम्बीपुत्रादालम्बीपुत्रो जायन्तीपुत्राज्जायन्तीपुत्रो माण्डूकायनीपुत्रान्माण्डूकायनीपुत्रो माण्डूकीपुत्रान्माण्डूकीपुत्रः शाण्डिलीपुत्राच्छाण्डिलीपुत्रो राथीतरीपुत्राद्राथीतरीपुत्रो भालुकीपुत्राद्भालुकीपुत्रः क्रौञ्चिकीपुत्राभ्यां क्रौञ्चिकीपुत्रौ वैदभृतीपुत्राद्वैदभृतीपुत्रः कार्शकेयीपुत्रात्कार्शकेयीपुत्रः प्राचीनयोगीपुत्रात्प्राचीनयोगीपुत्रः सांजीवीपुत्रात्सांजीवीपुत्रः प्राश्नीपुत्रादासुरिवासिनः प्राश्नीपुत्र आसुरायणादासुरायण आसुरेरासुरिः ॥२ ॥ याज्ञवल्क्याद्याज्ञवल्क्य उद्दालकादुद्दालकोऽरुणादरुण उपवेशेरुपवेशिः कुश्रेःकुश्रिर्वाजश्रवसो वाजश्रवा जिह्वावतो बाध्योगाज्जिह्वावान्बाध्योगोऽसिताद्वार्षगणादसितो वार्षगणो हरितात्कश्यपाद्धरितः कश्यपः शिल्पात्कश्यपाच्छिल्पः कश्यपः कश्यपान्नैध्रुवेः कश्यपो नैध्रुविर्वाचो वागम्भिण्या अम्भिण्यादित्यादादित्यानीमानि शुल्कानि यजुꣳषि वाजसनेयेन याज्ञवल्क्येनाख्यायन्ते ॥ ३ ॥

॥ षष्ठं ब्राह्मणम् ॥

अथ वꣳशः पौतिमाष्यो गौपवनाद्गौपवनः पौतिमाष्यात्पौतिमाष्यो गौपवनाद्गौपवनः कौशिकात्कौशिकः कौण्डिन्यात्कौण्डिन्यः शाण्डिल्याच्छाण्डिल्यः कौशिकाच्च गौतमाच्च गौतमः ॥ १ ॥ आग्निवेश्यादाग्निवेश्यःशाण्डिल्याच्चानभिम्लाताच्चानभिम्लात आनभिम्ला-तादानभिम्लात-आनभिम्लातादानभिम्लातो गौतमाद्गौतमः सैतवप्राची-नयोग्याभ्याꣳ सैतवप्राचीनयोग्यौ पाराशर्यात्पाराशर्यो भारद्वाजाद्भारद्वाजो भारद्वाजाच्च गौतमाच्च गौतमो भारद्वाजाद्भारद्वाजः पाराशर्यात् पाराशर्यो बैजवापायनाद्बैजवापायनः कौशिकायनेः कौशिकायनिः ॥ २ ॥ घृतकौशिकाद्घृतकौशिकः पाराशर्यायणा-त्पाराशर्यायणः पाराशर्यात् पाराशर्यो जातूकर्ण्याज्जातूकर्ण्य आसुरायणाच्च यास्का-च्चासुरायणस्त्रैवणेस्त्रैवणिरौपजन्धनेरौपजन्धनिरासुरेरासुरिर्भारद्वाजाद्भारद्वाज आत्रेयादात्रेयो माण्टेर्माण्टिर्गौतमाद्गौतमो गौतमाद्गौतमो वात्स्याद्वात्स्यः शाण्डिल्या-च्छाण्डिल्यः कैशोर्यात्काप्यात्कैशोर्यः काप्यः कुमारहारितात्कुमारहारितो गालवाद्गालवो विदर्भीकौण्डिन्याद्विदर्भीकौण्डिन्यो वत्सनपातो बाभ्रवाद्वत्सनपाद्बाभ्रवः पथः सौभरात्पन्थाः सौभरोऽयास्यादाङ्गिरसादयास्य आङ्गिरस आभूतेस्त्वाष्ट्रादाभूतिस्त्वाष्ट्रो विश्वरूपात्त्वाष्ट्राद्विश्वरूपस्त्वाष्ट्रोऽश्विभ्यामश्विनौ दधीच आथर्वणाद्दध्यङ्ङाथर्वणोऽथर्वणो दैवादथर्वा दैवो मृत्योः प्राध्वꣳसनान्मृत्युः प्राध्वꣳसनः प्रध्वꣳसनात्प्रध्वꣳसन एकर्षेरेकर्षिर्विप्रचित्तेर्विप्रचित्तिर्व्यष्टेर्व्यष्टिः सनारोः सनारुः सनातनात्सनातनः सनगात्सनगः परमेष्ठिनः परमेष्ठी ब्रह्मणो ब्रह्म स्वयंभु ब्रह्मणे नमः ॥ ३ ॥

अथ षष्ठमं अनुवाकः ऋग्वेदीय पञ्चशान्तिः ॥

ऋषिः गोतमः राहूगणः । छन्दः त्रिष्टुप् १ विराट्स्थानः२ । देवता शान्तिः ॥

ॐ भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवा भद्रं पश्येमाक्षभिर्यजत्राः ।
स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवाꣳसस्तनूभि र्व्यशेम देवहितं यदायुः ॥ १
स्वस्ति न इन्द्रो वृद्धश्रवाः स्वस्ति नः पूषा विश्ववेदा ।
स्वस्ति नस्ताक्षर्यो अरिष्टनेमिः स्वस्ति नो बृहस्पतिर्दधातु ॥ २
ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥ १

ऋषिः शंयुः भरद्वाजः। छन्दः शक्वरी। देवता शान्तिः॥

ॐ तच्छं योरावृणीमहे गातुं यज्ञाय गातुं यज्ञपतये दैवी स्वस्तिरस्तु नः।
स्वस्तिर्मानुषेभ्यः ऊर्ध्वं जिगातु भेषजं शं नो अस्तु द्विपदे शं चतुष्पदे॥३
ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥ २

ऋषिः वामदेवः गोतमः। छन्दः त्रिष्टुप्। देवता शान्तिः॥

ॐ नमो ब्रह्मणे नमो अस्त्वग्नये नमः पृथिव्यै नम ओषधीभ्यः।
नमो वाचे नमो वाचस्पतये नमो विष्णवे महते करोति॥४
ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥ ३

ऋषिः वसिष्ठः मित्रावारुणिः। छन्दः त्रिष्टुप्। देवता शान्तिः॥

ॐ शान्ता पृथिवी शिवमन्तरिक्षं द्यौर्नो देव्यऽभयन्नो अस्तु।
शिवा दिशाः प्रदिश उद्दिशो न आपो विश्वतः परिपान्तु सर्वतः॥५
ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥ ४

ऋषिः शांखायनः कौषीतकः सुयज्ञः। छन्दःशक्वरीगायत्री। देवता शान्तिः॥

ॐ ऋतं वदिष्यामि। सत्यं वदिष्यामि। तन्मामवतु।
तद्वक्तारमवतुमां। अवतु वक्तारं॥ ६

मयि भर्गो मयि महः। वाङ् मे मनसि प्रतिष्ठता। मनो मे वाचि प्रतिष्ठां।

आविराविर्मय्याभूः। वेदस्य म आणीः। ऋत मा मा हिँसी॥ ७

अनेनाधीतेनाहोरात्रान् त्संवसामि। अग्ने इळ नम इळ नमः।

ऋषिभ्यो मन्त्रकृद्भ्यो मन्त्रपतिभ्यो नमोऽस्तु देवेभ्यः॥ ८

शिवा नः शन्तमा भव समृडीका सरस्वति। मा ते व्योम संदृशि॥९

अदब्धं मन इषिरं चक्षुः सूर्यो ज्योतिषां श्रेष्ठः। दीक्षे मा मा हिँसीः॥ १०

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥ ५

इति चतुर्वेदीय विश्वकर्म संहिता विद्या काण्डः॥ ७१॥

इति चतुर्वेदीय विश्वकर्म संहिता समाप्ता॥ मन्त्रसंख्यः ४५२॥

॥ ॐ सर्वम् विश्वकर्मार्पणमस्तु॥

॥ श्री सायणाचार्य भाष्यः॥

ॐ विश्वकर्मा जगत्कर्तुः परमेश्वरादधि समवर्तता आधिक्येन निष्पन्नो योऽयं ब्रह्माण्डाभिमानी चेतनः पुमान्सो अयमीश्वरांशस्तस्य विराट्पुरुषस्य रूपं चतुर्दश लोक रूपावयवसंस्थानं विदधन्निष्पादयः त्वष्टा विश्वकर्मा जगदीश्वरः। एति प्रवर्तते। विराडख्यस्य संबन्धि तद्विश्वं प्रसिद्धं देवमनुष्यादि रूपं सर्वं जगदग्रे सृष्ट्यादावाजानं सर्वत उत्पन्नं॥

சதுர்வேதீய விஸ்வகர்ம ஸம்ஹிதா

ஓம் விராட் விஶ்வகர்ம பரப்ரஹ்மணே நம:
ஓம் ஸதாஶிவாய நம: ஓம் தேவ்யை நம: ஓம் கணபதயே நம:

அத சதுர்வேதீய விஶ்வகர்ம ஸம்ஹிதா கர்ம காண்ட:

விஶ்வகர்ம நமஸ்கார மந்திரம்:

ருஷி: கௌத்யாயணீ: சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா விஶ்வகர்மா

த்வம் ப்ரஹ்மா த்வம் ச வை விஷ்ணுஸ் த்வகும் ருத்ரஸ் த்வம் ப்ரஜாபதி
த்வம் அக்னிர் வருணோ வாயுஸ் த்வம் இந்திரஸ் த்வம் நிஶாகர:(1)

த்வம் மநஸ் த்வகும் யமஸ் த்வம் ப்ருதிவீ த்வகும் விஶ்வம் கமதாச்யுத:
ஸ்வார்தே ஸ்வாபாவிகேர்தே ச பகுதா ஸகும் ஸ்திதிஸ் த்வயி(2)

விஶ்வவேஶ்ரா நமஸ்துப்யம் விஶ்வாத்மா விஶ்வகர்மா க்ருத்
விஶ்வபுக் விஶ்வமாயு த்வகும் விஶ்வக்ரீடாரதி: ப்ரபு:(3)

நம: ஶாந்தாத்மனே துப்யம் நமோ குஹ்யதமாய ச
அசிந்த்யாய ப்ரமேயாய அநாதி நிதநாய ச(4)

விராட்புருஷாய வித்மஹே விஶ்வகர்மணாய தீமஹி
தந்நோ பரப்ரஹ்ம: ப்ரசோதயாத்.(5)

வேதிகா பூஜா மந்திரம்:

ருஷி: அதர்வண: ப்ருகு ச சந்த: ஶக்வரீ தேவதா விஶ்வகர்மா
யஸ்யாம் வேதீம் பரிஹ்ருணந்தி பூம்யாம் யஸயாம்
யஜ்ஞும் தந்வதே விஶ்வகர்மாண:

யஸ்யாம் மீயந்தே ஸ்வரவ: ப்ருதிவ்யா மூர்த்வா: ஶுக்ரா ஆஹுத்யா:
புரஸ்தாத் ஸா நோ பூமிர் வர்தயத் வர்தமாநா.(6)

குண்ட பூஜா மந்திரம்:

ருஷி: விஶ்வகர்மா சந்த: பங்த்தி ப்ருஹதீ தேவதா-விஶ்வகர்மா
விஶ்வகர்மா த்வா ஸாதயத்வந்தரிக்ஷஸ்ய ப்ருஷ்டே வ்யசஸ்பதீம் ப்ரதஜ்வதீம் பாஸ்வதீம் ஜ்யோதிஷ்மதீகும் ஸூரிமதீமா யாத்யாம் பாஸ்யா ப்ருதிவீ மோர்வந்தரிக்ஷ மந்தரிக்ஷம் யச்சந்தரிக்ஷம் த்ரும்ஹாந்தரிக்ஷம் மா ஹிம்ஸீ(7)

விஶ்வஸ்மை ப்ராணாய வ்யாநாய அபாநாய உதாநாய ப்ரதிஷ்டாயை சரித்ராய வாயுஷ்ட்வாபிபாது மஹ்யா ஸ்வஸ்த்யா சர்திஷா சம்தமனே தயா தேவதயாங்கிரஸ் வத் த்ரவா ஸீத: (8)

ராஜ்ஞயஸி ப்ராசி திக் விராடஸி தக்ஷிணா திக் ஸம்ராடஸி ப்ரதீசி திக் ஸ்வராடஸி உதீசிதிக் அதிபத்ந்யஸி ப்ருஹதி திக். (9)

ஆயுர்மே பாஹி ப்ராணம் மே பாஹி பாஹ்யபாநம் மே பாஹி வ்யாநம் மே சக்ஷுர்மே பாஹி ஶ்ரோத்ரம் மே பாஹி மனோ மே பாஹி வாசம் மே பாஹி பிந்வாத்மாநம் மே பாஹி ஜ்யோதிர்மே யச்ச (10)

விஶ்வகர்மா த்வா ஸாதயத்வந்தரிக்ஷஸ்ய ப்ருஷ்டே ஜ்யோதிஷ்மதிம் விஶ்வஸ்மை ப்ராணாயாபாநாய வ்யாநாய விஶ்வம் ஜ்யோதிர் யச்ச வாயுஸ்தேதிபதி: தயா தேவதயாங்கிரஸ் வத் த்ருவா ஸீத.(11)

திக் பூஜா மந்திரம்:

ருஷி:விஶ்வகர்மா ஆங்கிரஸ ச சந்த: பங்க்தி: தேவதா-விஶ்வகர்மா
விஶ்வகர்மா திஶாம்பதி: ஸந: பசூந்பாது ஸோ அஸ்மான்பாது தஸ்மை நம: ப்ராணாயாபாநாய வாசே த்வா சக்ஷுஷே த்வா
தயா தேவதயாங்கிரஸ் த்ருவாஸீத (12)

ஸ்வஸ்தி வாசக மந்திரம்:

ருஷி: வஷிஸ்ட: மித்ராவருணௌ: சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா விஶ்வகர்மா
ஸ ந ஶிவே பவது விஶ்வகர்மா யூயம் பாத ஸ்வஸ்திபி: ஸதா ந: (13)

கலச பிரதிஷ்டா மந்திரம்:

ருஷி: அதர்வண: ப்ருகு ச சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா விஶ்வகர்மா
யாமந் வைச்சத் தவிஷா விஶ்வகர்மாந் தரர்ணவே ரஜஸி ப்ரவிஷ்டாம் புஜிஷ்யம் பாத்ரம் நிஹிதம் குஹா யதாவிர்போகே அபவந் மாத்ருமத்ப்ய:(14)

அக்னி பிரதிஷ்டா மந்திரம்:

ருஷி: விரூப: ஆங்கிரஸ: சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா விஶ்வகர்மாக்னி:
யோ அக்நிரக்னேஸ் தபஸோ அதி ஜத: ஶோசாத் ப்ருதிவ்யா உத வா திவஸ்பரி
யேந ப்ரஜா விஶ்வகர்மா வ்யாநட் தமக்நே ஹேட: பரி தே வ்ருணக்த்து
ஓம் பூர் புவஸ் ஸுவ: ஓம் (15)

அக்னி நமஸ்கார மந்திரம்:

ருஷி: மதுச்சந்த: வைஶ்வாமித்ர: சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா விஶ்வகர்மாக்னி:
மாதேவம் புத்ரம் ப்ருதிவீ புரீஷ்யம் அக்நிகும் ஸ்வே யோநாமபாருகா
தாம் விஶ்வைர் தேவைர் ருதுபி: ஸம்விதான:
ப்ரஜாபதிர் விஶ்வகர்மா விமுஞ்சது (16)

ஸ்ரீ விஶ்வகர்ம பூஜார்சனா மந்திரங்கள்:

ஓம் விராட்புருஷாய நம: ஓம் விஶ்வகர்மணாய நம: ஓம் விஶ்வேஶ்வராய நம:
ஓம் விஶ்வாத்மனாய நம: ஓம் விஶ்வரூபாய நம: ஓம் பரப்ரஹ்மணே நம:
ஓம் பரமேஶ்வராய நம: ஓம் பரமாதித்யாய நம: ஓம் பரமாத்மனே நம:
ஓம் பரமேஷ்டினே நம: ஓம் ப்ருஹஸ்பதயே நம: ஓம் வாஸ்துபதயே நம:
ஓம் வாசஸ்பதயே நம: ஓம் பூதபதயே நம: ஓம் ரூபபதயே நம:
ஓம் ப்ரஜாபதயே நம: ஓம் தர்மபதயே நம: ஓம் யஜ்ஞபதயே நம:
ஓம் பஶுபதயே நம: ஓம் அன்னபதயே நம: ஓம் மஹாத்மனே நம:
ஓம் மஹேஶ்வராய நம: ஓம் மஹேந்த்ராய நம: ஓம் ஜகத்குருவே நம:
ஓம் ஸ்வயம்ப்ரஹ்மணே நம: (17).

விஶ்வகர்ம பஞ்சபிரம்ம மந்திரங்கள்:

ருஷி: ஜமத3க்3னி: பார்க3வ:, ச2ந்த3: த்ரிஷ்டுப், தே3வதா ஸத்யோஜாத:
ஸத்3யோஜாதோ வ்யமிதீத யஜ்ஞம் அக்3னிர் தே3வானாம் அப4வத் புரோக3ா:
அஸ்யஹோது: ப்ரதி3ஶ்ய ருதஸ்ய வாசி ஸ்வாஹாக்ருத க்3ம் ஹவிரத3ந்து தேவா:(18)

ருஷி: ப4ரத்3வாஜ: பார்ஹஸ்பத்ய:, ச2ந்த3: த்ரிஷ்டுப், தே3வதா வாமதே3வ:
வாமமத்3ய ஸவிதர் வாமமுச்வோ தி3வோதி3வோ வாமமஸ்யமப்4ய க்3ம் ஸாவீ:
வாமஸ்ய ஹி க்ஷயஸ்ய தே3வ பூ4ரேரயா தி4யா வாமப4ாஜ: ஸ்யாம (19)

ருஷி: விஶ்வகர்மா: பு4வந:, ச2ந்த3: த்ரிஷ்டுப், தே3வதா அகே4ார:
கே4ாராருஷயோ நமோ அஸ்த்வேப்4ய: சக்ஷுஷ ஏஷாம் மநஸச்ச ஸந்தௌ4
ப்3ருஹஸ்பதயே மஹிஷத்3 த்3யுமன் நம:

நமோ விஶ்வகர்மணே ஸ உ பாத்வஸ்மான் (20)

ருஷி: விஶ்வாமித்ர: க3ாதின:, ச2ந்த3: க3ாயத்ரீ, தே3வதா தத்புருஷ:
தத்புருஷாய வித்3மஹே மஹாத்மநாய தீ4மஹி
தந்நோ விஶ்வகர்ம: ப்ரசோத3யாத் (21)

ருஷி: கே3ாதம: ரஹூக3ண:, ச2ந்த3: ஜக3தீ, தே3வதா ஈஶான:
தமீஶானம் ஜக3தஸ்தஸ்து2ஷஸ்பதிம் தி4யம் ஜின்வமவஸே ஹூமஹே வயம்
பூஷானோ யத2ா வேத2ஸாமஸத்3 வ்ருதே4 ரக்ஷிதா பாயுரத2ப்3த4: ஸ்வஸ்தயே (22)

மனு ஸூக்தம் (1)

ருஷி: மாநவ: கய ச சந்த: அனுஷ்டுப் 1,2 காயத்ரீ 3 த்ரிஷ்டுப் தேவதா மநு:
ப்ரநூநம் ஜாதயாமயம் மநு ஸ்தோக்மே வ ரோஹது
ய: ஸஹஸ்ரம் ஶதாஶ்வம் ஸத்யோ தாநாய மந்ஹதே (1)

ந தமஶ்நோதி கஶ்சந திவ இவ ஸாந்வாரபம்
ஸாவர்ண்யஸ்ய தக்ஷிணா வி ஸிந்துரிவ பப்ரதே (2)

உத தாஸா பரிதிஷேஸ்மத் திஷ்டி கோபரீணஸா
யதுஸ்துர்வாஶ்ச மாமஹே (3)

ஸஹஸ்ரா க்ராமணீர் மாரிஸந் மநு: ஸூர்யேணாஸ்ய யதமாநைது தக்ஷிணா
ஸாவர்ணேர் தேவா: ப்ரதிரந்த்வாயுர் யஸ்மிந் ஶ்ராந்தா அஸநாம வாஜம் (4)

பராவதோ யே திதிஷந்த ஆப்தம் மநு ப்ரீதாஸோ ஜநிதா விவஸ்வத:
யயாதேயே நஹுஷ்யஸ்ய பர்ஹிஷி தேவா ஆஸதே தே ப்ருவந்து ந: (5)

யேப்யோ ஹோத்ராம் ப்ரதமாமாயேஜே மநு:
ஸமித்தாக்நிர் மநஸா ஸப்தஹோத்ருபி:
த ஆதித்யா அபயம் ஶர்ம யச்சத ஸுகா ந: கர்தா ஸுபதா ஸ்வஸ்தயே (6)

தேவராஜாய வித்மஹே விஶ்வகர்மந் ச தீமஹி
தந்நோ மநு: ப்ரசோதாத். (7)

ருபு ஸூக்தம் (2)

ருஷி: மேதாதிதி: காண்வ: ஆங்கிரஸ: சந்த: காயத்ரீ தேவதா ருபவ:
அயம் தேவாய ஜந்மநே ஸ்தோமோ விப்ரேபிராஸயா
அகாரி ரத்ந தாதம: (1)

ய இந்த்ராய வசோ யுஜா ததக்ஷுர் மநஸா ஹரி
ஶமீபிர் யஜ்ஞமாஶத (2)

தக்ஷந் நாஸத்யாப்யாயம் பரிஜ்மாநம் ஸுகம் ரதம்
தக்ஷந் தேனும் ஸபர்துகாம் (3)

யுவானா பிதரா புந: ஸத்ய மந்த்ரா ருஜூயவ:
ருபவோ விஷ்ட்யக்ரத (4)

ஸம்வோ மதாஸோ அக்மதேந்த்ரேண ச மருத்வதா
ஆதித்யேபிஶ்ச ராஜபி: (5)

உத த்யம் சமஸம் நவம் த்வஷ்டுர் தேவஸ்ய நிஷ்க்ருதம்
அகர்த சதுர: புந: (6)

தே நோ ரத்நாநி தத் தந த்ரிரா ஸாப்தாநி ஸுந்வதே
ஏகமேகம் ஸு ஶஸ்திபி: (7)

அதாரயந்த வஹ்நயோ அபஜந்த ஸுக்ருத்யயா
பாகம் தேவேஷு யஜ்ஞியம் (8)

தேவதக்ஷாய வித்மஹே விஶ்வகர்மந்ச தீமஹி
தந்நோ ருபவ: ப்ரசோதயாத். (9)

த்வஷ்ட்ரு ஸூக்தம் (3)

ருஷி: ப்ருஹஸ்பதி: குத்ஸ ச சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா த்வஷ்ட- ப்ரஜாபதி:
த்வஷ்டா ததச்சுஶுஷ்மமிந்த்ராய வ்ருஷ்ணே பாகோசிஷ்டுர் யஶஸே புருணி
வ்ருஷா யஜந் வ்ருஷணம் பூரிரேதா மூர்தந் யஜ்ஞஸ்ய ஸமநக்து தேவாந் (1)

தந்நஸ்துரீபமத போஷயித்நு தேவத்வஷ்டர் விரராண: ஸ்யஸ்வ
யதோ வீர: கர்மண்ய: ஸுதக்ஷோ யுக்தக்ராவா ஜாயதே தேவகாம: (2)

த்வஷ்டா வீரம் தேவகாமம் ஜஜாந த்வஷ்டுரர்வா ஜாயத ஆஶுரஶ்வ:

த்வஷ்டேமா விஶ்வா புவநா ஜஜாந பஹோ: கர்தாமிஹ யக்ஷி ஹோத:(3)

பிஶங்கரூப: ஸுபரோ வயோதா: ஶ்ருஷ்டீ வீரோ ஜாயத தேவகாம:
ப்ரஜாம் த்வஷ்டா விஷ்யது நாபிமஸ்மே அதா தேவாநாமப்யேது பாத:(4)

தஶேமம் த்வஷ்டுர் ஜநயந்த கர்பம் மதந்த்ராஸோ யுவதயோ விப்ருத்ரம்
திக்மாநீகும் ஸ்வயஶஸம் ஜநேஷு விரோசமாநம் பரிஷீகும் நயந்தி (5)

ஆவிஷ்ட்யோ வர்ததே சாருராஸு ஜிஹ்மாநாமூர்த்வ: ஸ்வயஶா உபஸ்தே
உபே த்வஷ்டுர்பிப்யதுர் ஜாயமாநாத் ப்ரதீசி ஸிகும்ஹம் ப்ரதிசேதயேநே (6)

தேவபுரோஹிதாய வித்மஹே விஶ்வகர்மந்ச தீமஹி
தந்நோ த்வஷ்ட்ரு: ப்ரசோதயாத்.(7)

ஶில்பீ ஸூக்தம் (4)

ருஷி: ஶில்பகஶ்யப: நைத்ருவ: சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா ஶில்ப-ப்ரஜாபதி:
யேபி: ஶில்பை: பப்ரேதாநாமத்ருகும்கத் யேபிர் த்யாமப்யபிகும்ஶத் ப்ரஜாபதி:
யேபிர் வாசம் விஶ்வரூபாகும் ஸமவ்யயத்
தேநேமமக்ந இஹ வர்ஸா ஸமங்கதி (1)

யேபிராதித்யஸ்தபதி ப்ரகேதுபி: யேபி: ஸூர்யோ தத்ருஶே சித்ரபாநு:
யேபிர் வாசம் புஷ்கலேபிரவ்யயத் தேநேமமக்ன இஹ வர்ஸா ஸமங்கதி (2)

ஆயம் பாது ஶவஸா பஞ்சக்ருஷ்டீ: இந்த்ர இவ ஜ்யேஷ்டோ பவது ப்ரஜவாந்
அஸ்மா அஸ்து புஷ்கலம் சித்ரபாநு ஆயம் ப்ருணக்த்து ரஜஸீ உபஸ்தம் (3)

யத்தே ஶில்பம் கஶ்யப ரோசநாவத் இந்த்ரியாவத் புஷ்கலம் சித்ரபாநு
யஸிமந் ஸூர்யா அர்பிதா: ஸப்த ஸாகம் தஸ்மிந் ராஜா நமதி விஶ்ரயேத் (4)

தே அஸ்மை ஸர்வே கஶ்யபாஜ் ஜ்யோதிர் லபந்தே
தாந் ஸோம: கஶ்யபாதிதிர்த்தமதி ப்ராதாகர்ம க்ருதிவைவம்
ப்ராணோ ஜீவாநீந்த்ரிய ஜீவயநி ஸப்த ஶீர்ஷண்யா:
ப்ராணா: ஸூர்யா இத்யாசார்யா:(5)

அபஶ்யமஹமேதந் ஸப்த ஸூர்யாநிதி பஞ்சகர்ணோ வாத்யாயந:
ஸப்தகர்ணோஶ்சப்லாக்ஷி:
ஆநுஶ்ரவிக ஏவ நௌ கஶ்யப இதி உபௌ வேதயிதே

ந ஹி ஶேகுமிவ மஹாமேரும் கந்தும். (6)

தேவஶில்பீச வித்மஹே விஶ்வகர்மந்ச தீமஹி
தந்நோ ஶில்பகஶ்யப: ப்சோதயாத்.(7)

தக்ஷா ஸூக்தம் (5)

ருஷி: தாக்ஷாயண: ப்ரஜாபதி: சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா தக்ஷ-ப்ரஜாபதி:
ஆயுஷ்யம் வர்சஸகும் ஸுவீர்யகும் ராயஸ்போஷமௌத்பித்யம்
இதகும் ஹிரண்யம் ஜைத்ர்யாயாவிஶதாம் மாம் (1)

உச்சைர் வாதி ப்ருதநாஜி ஸத்ராஸாஹம் தநம் ஜயம்
ஸர்வாஸ் ஸம்ருத்திர் ருத்தயோ ஹிரண்யே அஸ்மிந் ஸமாஹிதா: (2)

ஶுநமஹகும் ஹிரண்யஸ்ய பிதுரிவ நாபாக்ரபைஷம்
தம் மா ஹிரண்ய வர்சஸம் பூருஷம் ப்ரியம் குரு (3)

ஸம்ராஜம் ச விராஜம் சாபி ஶ்ரீர்யா ச நோ க்ருஹே
லக்ஷ்மீ ராஷ்ட்ரஸ்ய யா முகே தயா மா ஸகும் ஸ்ருஜாமஸி (4)

ந தத் ராக்ஷாகும்ஸி ந பிஶாசாஸ்தசந்தி தேவாநாமோஜ: ப்ரதமஜம் ஹ்யேதத்
யோ பிபர்தி தாக்ஷாயண: ஹிரண்ய: ஸ தேவேஷு க்ருணுதே தீர்கமாயு:
ஸ மநுஷ்யேஷு க்ருணுதே தீர்கமாயு:(5)

யுதாபத்நந் தாக்ஷாயாணா ஹிரண்ய: ஶதாநீகாய ஸுமநஸ்யமாநா
தந்ம ஆபத்நாமி ஶதஶாரதாயுஷ்மாம் ஜரதஷ்டிர் யதாஸம் (6)

தேவப்ராஹ்மணாய வித்மஹே விஶ்வகர்மந்ச தீமஹி
தந்நோ தக்ஷ: ப்ரநோதயாத்.(7)

ஶ்ரத்தாதேவீ ஸூக்தம் (6)

ருஷிகா ஶ்ரத்தா காமாயணீ: சந்த: அனுஷ்டுப் தேவதா ஶ்ரத்தாதேவீ:
ஶ்ரத்தாக்நி: ஸமித்யதே ஶ்ரத்தயா விந்ததே ஹவி:
ஶ்ராதாம் பகஸ்ய மூர்தநி வசஸா ஆவேதயாமஸி (1)

ப்ரியம் ஶ்ரத்தே ததத: ப்ரியம் ஶ்ரத்தே திதாஸத:
ப்ரியம் போஜேஷு யஜ்வஸு இதம் ம உதிதம் க்ருதி (2)

யதா தேவா அஸுரேஷு ப்ரத்தாமுக்ரேஷு சக்ரிரே
ஏவம் போஜேஷு யஜ்வஸு அஸ்மாகமுதிதம் க்ருதி (3)

ப்ரத்த தேவா யஜமாநா: வாயுகோபா உபாஸதே
ப்ரத்தாகும் ஹ்ருதய்யா ஆகூத்யா ப்ரத்தாயா ஹூலதே ஹவி:(4)

ப்ரத்தாம் ப்ராதர் ஹவாமஹே ப்ரத்தா மத்யந்திநம் பரி
ப்ரத்தாகும் ஸூர்யஸ்ய நிம்ருசி ப்ரத்தாபயேஹ மா (5)

ப்ரத்தா தேவாநதிவஸ்தே ப்ரத்தா விப்வமிதம் ஜகத்
ப்ரத்தா காமஸ்ய மாதரம் ஹவிஷா வர்தயாமஸி (6)

மஹாதேவ்யைச வித்மஹே மநுபத்ந்யைச தீமஹி
தந்நோ ப்ரத்தா ப்ரசேதயாத்.(7)

மேதாதேவீ ஸூக்தம் (7)

ருஷிகா மேதா: சௌநகர்வா சந்த: அனுஷ்டுப் ப்ருஹதீ 2,3 தேவதா மேதாதேவீ:
த்வம் நோ மேதே ப்ரதா கோபிரப்வோபிரா கஹி
த்வம் ஸூர்யஸ்ய ரப்மிபிஸ் த்வம் நோ அஸி யஜ்ஞியா (1)

மேதாம் அஹம் ப்ரதமா ப்ரஹ்மண்வதீம் ப்ரஹ்ம ஜூதாம் ருஷிஷ்டுதாம்
ப்ரபீதாம் ப்ரஹ்மசாரிபிர் தேவானாமவஸே ஹுவே (2)

யாம் மேதாம் ருபுவோ விதுர்யாம் மேதாமஸுரா விது:
ருஷயோ பத்ராம் மேதாம் யாம் விதுஸ்தாம் மய்யா வேபயாமஸி (3)

யாம் ருஷயோ பூத க்ருதோ மேதாம் மேதாவிநோ விது:
தயா மாமத்ய மேதாயாக்நே மேதாவிநம் க்ருணு (4)

மேதாம் ஸாயம் மேதாம் ப்ரார் மேதாம் மத்யந்திநம் பரி
மேதாம் ஸூர்யஸ்ய ரப்மிபிர் வர்சஸா வேபயாமஹே (5)

மஹாதேவ்யைச வித்மஹே ருபுபத்ந்யைச தீமஹி
தந்நோ மேதா ப்ரசேதயாத்.(6)

ரூபாதேவீ ஸூக்தம் (8)

ருஷிகா த்வாஷ்ட்ரீ: விஶ்வரூபர்வா சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா ரூபாதேவீ:
த்வஷ்டா பத்நீபிரிஹ ந: ஸஜேஷா தேவோ தேவீபிர் ஹவிஷோ ஜுஷாண:
உபோ ரயிம் பஹுலம் விஷ்யதா ந: ஶ்ருணோத ந: ஸுமதிகும் யஜ்ஞியாஸ: (1)

ரேதோதா யஸ்ய புவநஸ்ய தேவ: ஸஸாத யோநௌ ஜநிதா ஜநிஷ்டா:
ரூபாணி க்ருண்வந் விததத்வபூகும்ஷி த்வஷ்டா பத்நீபிஶ்சரந்தி ப்ரஜாநந் (2)

த்வஷ்டா பத்நீபிரநு மகும்ஹநேவாக்ரேயாவா திஷணே யம் ததாதே
விஶ்வா வஸு ஹஸ்தயோரா ததாநோ அந்தர்மஹீ ரோதஸீ யாதி ஸாதந் (3)

ஆநோ வீரோபிர் ஜநிதா மதீநாம் கோபிரஶ்வேபிர் வஸுபிர் வஸூயந்
ஸமஞ்ஜாநோ தாமாநில் விஶ்வரூபைஸ் த்வஷ்டா பத்நீபிஶ்சரதி ப்ரஜாநந் (4)

த்வஷ்டா ரேதோ புவநஸ்ய பத்நீர் நிக்ருவாநாஸ்த நயம் பூரிபஶ்வ:
க்நா வோ தேவீ ரோதஸீ தச் ஶ்ருணோதா நோ ரயிம் ஜநத விஶ்வவாரம் (5)

யஜ்ஞும் ச நஸ்தந்வம் ச ப்ரஜாம் ச ரயிம் நோ ஜநத விஶ்வரூபம்
யோநௌ ரேதோ தததஸ்மே நு த்வஷ்ட தேவீ: பத்நீர் ஜநத ஜீவஸே ந: (6)

மஹாதேவ்யைச வித்மஹே த்வஷ்ட்ருபத்ந்யைச தீமஹி
தந்நோ ரூபா ப்ரசேதயாத்.(7)

அதிதிதேவீ ஸூக்தம் (9)

ருஷிகா தாக்ஷாயணீ: அதிதிர்வா சந்த: அநுஷ்டுப் தேவதா அதிதிதேவீ:
அதிதிர் ந உருஷ்ய த்வதிதிஶ் ஶர்ம யச்சது
அதிதி: பாத்வகும் ஹஸ: (1)

மஹீமூஷு மாதரகும் ஸுவ்ரதாநாம்ருதஸ்ய பத்நீமவஸே ஹுவேம
முவிக்ஷத்ராமஜரந்தீமுரூசீகும் ஸுஶர்மாணமதிதிகும் ஸுப்ரணீதிம் (2)

ஸுத்ராமாணம் ப்ருதிவீந் த்யாமநேஸகும் ஸுஶர்மாணமதிதிகும் ஸுப்ரணீதிம்
தைவீந் நாவகும் ஸ்வரித்ராமநாகஸமஸ்ரவந்தீமா ருஹேமா ஸ்வஸ்தயே (3)

அதிதிர் த்யோரதிதிரந்தரிக்ஷம் அதிதிர் மாதா ஸ பிதா ஸ பித்ர:
விஶ்வே தேவா அதிதி: பஞ்ச ஜநா: அதிதிர் ஜாதமதிதிர் ஜநித்வம் (4)

அஷ்டௌ புத்ராஸோ அதிதே: யே ஜாதாஸ்தந்வ: பரி
தேவாம் உப ப்ரை ஸப்தபி: பராமார்தண்டமாஸ்யத் (5)

ஸப்தபி: புத்ரைரதிதி: உப ப்ரை பூர்வ்யம் யுகம்
ப்ரஜாயை ம்ருத்யவே தத் பராமார்தாண்டமாபரதிதி (6)

தாநநுக்ரதிஷ்யாம: மித்ரஶ்ச வருணஶ்ச தாதா சார்யமா ச
அம்ஶஶ்ச பகஶ்ச இந்த்ரஶ்ச விவஸ்வாகும் ஶ்சேத்யேதே. (7)

மஹாதேவ்யைச வித்மஹே ஶில்பகஶ்யபத்ந்யைச தீமஹி
தந்நோ அதிதி: ப்ரசேதயாத்.(8)

தக்ஷிணாதேவீ ஸூக்தம்: (10)

ருஷிகா தக்ஷிணா ப்ரஜாபத்யா: சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா தக்ஷிணாதேவீ:
ஆவிரபூந் மஹி மாகோநமேஷாம் விஶ்வம் ஜீவம் தமஸோ நிரமோசி
மஹி ஜ்யோதி: பித்ருர்பிதத் தமாகாதுரு: பந்தா தக்ஷிணாயா அதிர்ஶி (1)

உச்சா திவி தக்ஷிணாவந்தோ அஸ்துர்யே அஶ்வதா: ஸஹ தே ஸூர்யேண
ஹிரண்யதா அம்ருதத்வம் பஜந்தே வாஸோதா: ஸோம ப்ர திரந்த ஆயூ: (2)

தைவீம் பூர்தி தக்ஷிணா தேவ யஜ்யா ந கவாரிப்யோ நஹி தே ப்ருணந்தி
அதா நர: ப்ரயத தக்ஷிணாஸோ அவத்யபியா பஹவ: ப்ருணந்தி (3)

ஶததாரம் வாயுமர்கம் ஸ்வர்விதம் ந்ருசக்ஷஸஸ்தே அபி சக்ஷதே ஹவி:
யே ப்ருணந்தி ப்ர ச யச்சந்தி ஸம்கமே தே தக்ஷிணாம் துஹதே ஸப்தமாதரம் (4)

தக்ஷிணாவந் ப்ரதமோ ஹூத ஏதி தக்ஷிணாவாந் க்ராமணீரக்ரமேதி
தமேவ மந்யே ந்ருபதிம் ஜநாநாம் ய: ப்ரதமோ தக்ஷிணாமாவிவாய (5)

தமேவ ருஷிம் தமு ப்ரஹ்மாணமாஹுர் யஜ்ஞந்யம் ஸாமகாமுத்தஶாஸம்
ஸ ஶுக்ரஸ்ய தந்வோ வேத திஸ்ரோ ய: ப்ரதமோ தக்ஷிணாயா ரராத (6)

தக்ஷிணாஶ்வம் தக்ஷிணா காம் ததாதி தக்ஷிணா சந்த்ரமுத யத்திரண்யம்
தக்ஷிணாந்நம் வநுதே யோ ந ஆத்மா தக்ஷிணா வர்ம க்ருணுதே விஜாநந் (7)

ந போஜா மம்ருர்ந ந்யர்தமீயுர்ந ரிஷ்யந்தி ந வ்யதந்தே ஹ போஜா:
இதம் யத் விஶ்வம் புவநம் ஸ்வஶ்சை தத் ஸர்வம் தக்ஷிணைப்யோ ததாதி (8)

மஹாதேவ்யைச வித்மஹே தக்ஷபத்ந்யைச தீமஹி
தந்நோ தக்ஷிணா ப்ரசேதயாத்.(9)

மஹேந்தர ஸூக்தம்: 11 (ஶத்ருந்ஜெய மஹா மந்திரம்)

ருஷி: வாமதேவ: வஸிஷ்ட ச சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா மஹேந்த்ர:
இந்த்ரா ஸூரா ஜநயந் விஶ்வகர்மா மருத்வாகும் அஸ்து கணவாந்த் ஸஜாதவாந்
அஸ்ய ஸ்நுஷா ஶ்வஶூரஸ்ய ப்ரவிஷ்டிம் ஸபத்நா வாசம் மநஸா உபாஸதாம் (1)

இந்த்ர: ஸூரோ அதரத்ரஜாகும்ஸி ஸ்நுஷா ஸபத்நா: ஶ்வஶூரோயமஸ்து
அயகும் ஶத்ரூந் ஜயது ஜர்ஹ்ருஷாண: அயம் வாஜம் ஜயது வாஜஸாதௌ (2)

ஶில்பகஶ்யபபுத்ராய வித்மஹே விஶ்வகர்மேவ தீமஹி
தந்நோ மஹேந்த்ர: ப்ரசோதயாத்.(3)

வாஸ்தோஷ்பதி ஸூக்தம்: 12 (வாஸ்து பூஜா மந்திரம்)

ருஷி: ப்ரஹ்மா வஸிஷ்டர்வா சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா வாஸ்தோஷ்பதி:
பத்யஸ்ய ஸ்தூணாம் ப்ருதிவீம் தாதார ருதேந அம்ருதம் அந்தவிந்தந்
த்ருவேண த்வா ஹவிஷா தாரயாம்யபி தத் த்யாவா ப்ருதிவீ க்ருணீதாம் (1)

யேபிர் ஹோமை: விஶ்வகர்மா தாதாரேமாம் ப்ருதிவீம் மாதரம் ந:
தேபிஷ்ட் வா ஹோமை: இஹ தாரயாம் ருதம் ஸத்யம் அநு சரந்து ஹோமா: (2)

இஹ த்ரியத்வம் தருணோ ப்ருதிவ்யா உஶத்யா மாதும் ஸூபகாயா உபஸ்தே
உபராணும்த்வா மஹஸாமோதமாநாஅஸ்மிந் வாஸ்தௌஸூப்ரஜஸௌ பவாத:(3)

வாஸ்தோஷ்பதே ப்ரதி ஜாநிஹ்யஸ்மாந் ஸ்வாவேஶோ அநமீவோ ந ஏதி
யத் த்வேமஹே ப்ரதி நஸ்தம் ஜுஷஸ்வ சதுஷ்பதே த்விபத ஆவேஶயேஹ (4)

மஹாபூதாய வித்மஹே விஶ்வகர்மந்ச தீமஹி
தந்நோ வாஸ்தோஷ்பதி: ப்ரசோதயாத் (5). **(104)**

<u>அத சதுர்வேதீய விஶ்வகர்ம ஸம்ஹிதா ருஷி காண்ட:</u>

விஶ்வகர்ம ருஷி மந்திரம்:

ருஷி: அஶ்விநௌ: விவஸ்வாந் சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா விஶ்வகர்ம ருஷி:
ஊர்மிர் த்ரப்ஸோ அபாமஸி விஶ்வகர்மா த ருஷி:
அஶ்விநாத்வர்யூ ஸாதயதாமிஹ த்வா ஸ்வாஹா
விஶ்வகர்மர்ஷி இதம் ந மம. (1)

விஶ்வகர்ம ஸப்த ருஷி மந்திரம்:

ருஷி: அதர்வண: ப்ருகு: சந்த: ஜகதீ தேவதா ஸப்த ருஷி:
விஶ்வகர்மா மா ஸப்த ருஷிபிருதீச்யா திஶ: பாது தஸ்மிந் க்ரமே
தஸ்மிந் ச்ரயே தாம் புரம் ப்ரைபி
ஸ மா ரக்ஷது ஸ மா கோபாயது தஸ்மா ஆத்மாநம் பரிதே ததே ஸ்வாஹா.
விஶ்வகர்ம ஸப்த ருஷிம் இதம் ந மம (2)

விஶ்வகர்மா தே ஸப்த ருஷி வந்தம் ருச்சந்து
யே மா அகாயவ உதீச்யா திஶோபிதாஸாத் ஸ்வாஹா.
விஶ்வகர்ம ஸப்த ருஷிம் இதம் ந மம. (3)

விஶ்வகர்மாதி பஞ்ச ருஷி ஹோம மந்திரங்கள்:

ருஷி: உஶாந: காவ்ய: சந்த: ஸ்வராட்ப்ராஹ்மீ தேவதா ப்ராண:
அயம் புரோ புவநஸ்ய ப்ராணோ பௌவாயநோ வஸந்த: ப்ராணயநோ காயத்ரீ
வாஸந்தீ காயத்ரியை காயத்ரம் காயத்ரதுபாகும்ஶு ருபாகும்ஶோஸ் த்ரிவ்ருத்ஸ்
த்ரிவ்ருதோ ரதந்தரகும் ரதந்தராத் வஸிஷ்ட ருஷி:
ப்ரஜாபதி க்ருஹீதயா த்வயா ப்ராணம் க்ருஹ்ணாமி ப்ரஜாப்ய: ஸ்வாஹா
ப்ரஜாபதிர் விஶ்வகர்மணே இதம் ந மம (4)

ருஷி: உஶாந: காவ்ய: சந்த: நிச்ருததித்ருதி தேவதா மந:
அயம் தக்ஷிணா விஶ்வகர்மா தஸ்ய மநோ வைஶ்வகர்மணோ க்ரீஷ்மோ மாநஸஸ்
த்ரிஷ்டுக் க்ரைஷ்மீ த்ரிஷ்டுப ஏடமைடாதந்தர்யாமோ அந்தர்யாமாத் பஞ்சதச:
பஞ்சதசாத் ப்ருஹத் ப்ருஹதோ பரத்வாஜ ருஷி:
ப்ரஜாபதி க்ருஹீதயா த்வயா மநோ க்ருஹ்ணாமி ப்ரஜாப்ய: ஸ்வாஹா
ப்ரஜாபதிர் விஶ்வகர்மணே இதம் ந மம (5)

ருஷி: உஶாந: காவ்ய: சந்த: நிச்ருததித்ருதி தேவதா சக்ஷு:
அயம் பஶ்சாத் விஶ்வவ்யசாஸ் தஸ்ய சக்ஷுர் வைஶ்வவ்யசஸம் வர்ஸாணீ
சாக்ஷுஷாணி ஜகதீ வார்ஷீ ஜகத்யா ருக்ஷம் ருக்ஷமாச் சுக்ர: சுக்ராத்
ஸப்ததஶ: ஸப்ததஶயத் வைரூபம் வைரூபாத் விஶ்வாமித்ர ருஷி:
ப்ரஜாபதி க்ருஹீதயா த்வயா சக்ஷுர் க்ருஹ்ணாமி ப்ரஜாப்ய: ஸ்வாஹா
ப்ரஜாபதிர் விஶ்வகர்மணே இதம் ந மம (6)

ருஷி: உஶாந: காவ்ய: சந்த: ஸ்வராட்ப்ராஹ்மீ தேவதா ஶ்ரோத்ர:
இதம் உத்தராத் ஸுவஸ் தஸ்ய ஶ்ரோத்ரகும் ஶௌவகும் ஶரச்சரௌத்ர்யனுஷ்டுப்
ஶாரத்யனுஷ்டுப: ஸ்வாரகும் ஸ்வாரந்மந்தீ மந்திந ஏகவிம்ஶ ஏகவிம்ஶாத்
வைராஜம் வைராஜஜ் ஜமதக்நி ருஷி:
ப்ரஜாபதி க்ருஹீதயா த்வயா ஶ்ரோத்ரம் க்ருஹ்ணாமி ப்ரஜாப்ய: ஸ்வாஹா
ப்ரஜாபதிர் விஶ்வகர்மணே இதம் ந மம (7)

ருஷி: உஶாந: காவ்ய: சந்த: ஸ்வராட் க்ருதி தேவதா வாசஸ்பதி:
இயமுபரி மதிஸ் தஸ்யை வாங்மாதீ ஹேமந்தோ வாச்யாயந: பங்க்தைர்
பங்க்த்ய நிதநவந்நிதநவத ஆக்ராயண ஆக்ராயணாத் த்ரிணவத் த்ரியஸ்
த்ரிம்ஶௌ த்ரிணவ த்ரியஸ் த்ரிஶாப்யாகும் ஶாக்வர ரைவதே
ஶாக்வர ரைவதாப்யாம் விஶ்வகர்ம ருஷி:
ப்ரஜாபதி க்ருஹீதயா த்வயா வாசம் க்ருஹ்ணாமி ப்ரஜாப்ய: ஸ்வாஹா
ப்ரஜாபதிர் விஶ்வகர்மணே இதம் ந மம (8)

விஶ்வகர்ம பஞ்ச ப்ரஹ்ம ருஷி மந்திரங்கள்:

யஜுர்வேத தைத்திரீய ஸம்ஹிதையின் படி:

ப்ராசீ திஶாம் வஸந்த ருதுநாமரக்நிர் தேவதா ப்ரஹ்ம த்ரவிணம்
த்ரிவ்ருத் ஸ்தோம: ஸ உ பஞ்சதசவர்தநிஸ் த்ரயவிர்வய: க்ருதமயாநாம்
புரோவாதோ வாத: **ஸாநக-ருஷி:** (9)

தக்ஷிணா திஶாம் க்ரிஷ்ம ருதூநாமிந்தரோ தேவதா க்ஷத்ரம் த்ரவிணம்
பஞ்சதச: ஸ்தோம: ஸ உ ஸப்ததசவர்தநி: தித்யவாட் வய ஸ்த்ரேதாயாநாம
தக்ஷிணாத் வாதோ வாத: **ஸநாதந-ருஷி:** (10)

ப்ரதீசீ திஶாம் வர்ஷா ருதூ விஶ்வேதேவா தேவதா விட் த்ரவிணம்
ஸப்ததச: ஸ்தோம: ஸ உ ஏகவிகும்சவர்தநிர் த்ரிவத்ஸோ வயோ த்வாபரோ
அயாநாம் பஞ்சாத் வாதோ வாத: **அஹபூந-ருஷி:** (11)

உதீசீதிக் ஶரத் ருதூநாம் மித்ராவருணௌ தேவதா புஷ்டம் த்ரவிணம்
ஏக விகும்ச: ஸ்தோம: ஸ உ த்ரிணவர்தநி: துர்யவாட் வயோ ஆஸ்கந்தோ
அயாநாம் உத்தராத்வாதோ வாத: **ப்ரத்ந-ருஷி:** (12)

ஊர்த்வா திஶாகும் ஹேமந்த ஶிஶிரா ருதூநாம் ப்ருஹஸ்பதிர் தேவதா
வர்சோ த்ரவிணம் த்ரிணவ:ஸ்தோம:ஸஉ த்ரயஸ்த்ரிகும்ஶ வர்தநி:
பஷ்டவாட் வயோ அபிபுரயாநாம் விஷ்வாக்வாதோ வாத:**ஸுபர்ண-ருஷி:**(13)

பிதர: பிதாமஹா: பரே அவரே தே ந: பாந்து தே நோ அவந்த்வஸ்மிந்

ப்ரஹ்மந்நஸ்மிந் க்ஷத்ரே அஸ்யாமாஶிஷ்யாம் புரோதாயாமஸ்மிந்
கர்மண்யஸ்யாம் தேவஹூதௌ ஸ்வாஹா விஶ்வகர்மணே இதம் ந மம (14).

யஜுர்வேத மைத்ராயணீ ஸம்ஹிதையின் படி

ருஷி: விஶ்வகர்மா சந்த: நிச்ருததித் த்ரிஷ்டுப் தேவதா- பஞ்சப்ரஹ்ம-ருஷி:
ப்ராசீ திக் வஸந்த ருதூரக்நிர் தேவதா ப்ரஹ்ம த்ரவிணம்
காயத்ரீ சந்தோ ரதந்தரகும் ஸாம த்ரிவ்ருத் ஸ்தோம: ஸ உ பஞ்சதசவர்தநி:
ஸாநகா-ருஷிஸ் த்ரயவிர்வய: க்ருதமயாநாம் புரோவாதோ வாத:
பிதர: பிதாமஹா: பரே அவரே தேநோ அவந்து தே ந:
பாந்த்வஸ்மிந் ப்ரஹ்மண்யஸ்யாம் புரோதாயாமஸ்மிந்
கர்மண்யஸ்யாமாசிஷ்யஸ்யாம் தேவஹூதௌ ஸ்வாஹா
விஶ்வகர்மணே இதம் ந மம (15)

தக்ஷிணா திசாம் க்ரிஷ்ம ருதூநாமிந்தரோ தேவதா க்ஷத்ரம் த்ரவிணம்
த்ரிஷ்டுப் சந்தோ ப்ருஹத் ஸாம பஞ்சதச: ஸ்தோம: ஸ உ ஸப்ததசவர்தநி:
ஸநாதநா-ருஷிர் தித்யவாட் வய ஸ்த்ரேதாயாநாம் தக்ஷிணாத் வாதோ வாத:
பிதர: பிதாமஹா: பரே அவரே தேநோ அவந்து தே ந:
பாந்த்வஸ்மிந் ப்ரஹ்மண்யஸ்யாம் புரோதாயாமஸ்மிந்
கர்மண்யஸ்யாமாசிஷ்யஸ்யாம் தேவஹூதௌ ஸ்வாஹா
விஶ்வகர்மணே இதம் ந மம (16)

ப்ரதீசீ திக் வர்ஷா ருதுர் விஶ்வேதேவா தேவதா விட் த்ரவிணம்
ஜகதீ சந்தோ வைரூபகும் ஸாம ஸப்ததச: ஸ்தோம: ஸ உ எகவிகும்சவர்தநிர்
அஹபூநா-ருஷிஸ் த்ரிவத்ஸோ வயோ த்வாபரோ அயாநாம் பஞ்சாத் வாதோ வாத:
பிதர: பிதாமஹா: பரே அவரே தேநோ அவந்து தே ந:
பாந்த்வஸ்மிந் ப்ரஹ்மண்யஸ்யாம் புரோதாயாமஸ்மிந்
கர்மண்யஸ்யாமாசிஷ்யஸ்யாம் தேவஹூதௌ ஸ்வாஹா
விஶ்வகர்மணே இதம் ந மம (17)

உதீசீதிக் சரத் ருதுர் மித்ராவருணௌ தேவதா புஷ்டம் த்ரவிணம்
அநுஷ்டுப் சந்தோ வைராஜகும் ஸாம ஏக விகும்ச: ஸ்தோம: ஸ உ த்ரிணவர்தநி:
ப்ரத்நா-ருஷிஸ் துர்யவாட் வயோ அபிபவோ அயாநாம் உத்தராத்வாதோ வாத:
பிதர: பிதாமஹா: பரே அவரே தேநோ அவந்து தே ந:
பாந்த்வஸ்மிந் ப்ரஹ்மண்யஸ்யாம் புரோதாயாமஸ்மிந்
கர்மண்யஸ்யாமாசிஷ்யஸ்யாம் தேவஹூதௌ ஸ்வாஹா
விஶ்வகர்மணே இதம் ந மம (18)

ஊர்த்வா திக் ஹேமந்த சிசிரா ருதூ ப்ருஹஸ்பதிர் தேவதா பலம் த்ரவிணம்

பங்க்திச்சந்த:சாக்வரரைவதே ஸாமநீத்ரிணவ:ஸ்தோம:ஸ உ த்ரயஸ்த்ரிகும்ச ர்தநி:
ஸுபர்ணா-ருஷி: பஷ்டவாட் வய ஆஸ்கந்தோயாநாம உபரிஷ்டாத்வாதோ வாத:
பிதர: பிதாமஹா: பரே அவரே தேநோ அவந்து தே ந:
பாந்த்வஸ்மிந் ப்ரஹ்மண்யஸ்யாம் புரோதாயாமஸ்மிந்
கர்மண்யஸ்யாமாசிஷ்யஸ்யாம் தேவஹூதௌ ஸ்வாஹா
விஶ்வகர்மணே இதம் ந மம. **(19)**

யஜுர்வேத சரக-காடக ஸம்ஹிதையின் படி:

ப்ராசீ திக் காயத்ரீ சந்தோ ரதந்தரகுமாக்நிர் தேவதா வஸந்த ருதுஸ்
த்ரிவ்ருத் ஸ்தோம: பஞ்சதஶவர்தநிஸ் த்ரயவிர்வய: க்ருதமயாநாம்
புரோவாதோ வாத: **ஸாநக-ருஷி:** (20)

தக்ஷிணா திக் த்ரிஷ்டுப் சந்தோ ப்ருஹத் ஸாமேந்தரோ தேவதா க்ரிஷ்மருது:
பஞ்சதச: ஸ்தோமஸ் ஸப்ததசவர்தநி: தித்யவாட் வய ஸ்த்ரேதாயாநாம்
தக்ஷிணாத் வாதோ வாத: **ப்ரத்ந-ருஷி:** (21)

ப்ரதீசீ திக் ஜகதீ சந்தோ வைரூபகும் ஸாம மருதோ தேவதா வர்ஷா ருதுஸ்
ஸப்ததச: ஸ்தோம: ஏகவிகும்சவர்தநிர் த்ரிவத்ஸோ வயோ த்வாபரோ
அயாநாம் பஞ்சாத் வாதோ வாத: **சநாதந-ருஷி:** (22)

உதீசீதிக் அநுஷ்டுப் சந்தோ வைராஜகும் ஸாம விஶ்வேதேவா தேவதா
ஶரத் ருதுரேக விகும்ஶ: ஸ்தோம: த்ரிணவர்தநி: துர்யவாட் வய ஆஸ்கந்தோ
அயாநாம் உத்தராத்வாதோ வாத: **அஹபூந-ருஷி:** (23)

ஊர்த்வா திக் பங்க்தி சந்தோஶ் ஶாக்வர ரைவதகும் ஸாம மித்ராவருணௌ
தேவதா ஹேமந்த ஶிஶிரா ருதூ த்ரிணவ: ஸ்தோம: த்ரயஸ்த்ரிகும்ஶ வர்தநி:
பஷ்டவாட் வயோ அபிபுரயாநாம் விஷ்வாக்வாதோ வாத:**ஸுபர்ணா-ருஷி:**(24)

பிதர: பிதாமஹா: பரே அவரேப்யஸ்தே ந: பாந்து தே நோ அவந்த்வஸ்மிந்
ப்ரஹ்மந்நஸ்மிந் க்ஷத்ரே அஸ்யாமாஶிஷ்யாம் புரோதாயாமஸ்மிந் தேவஹூதௌ
ப்ரஹ்மணா தேநச்சந்தஸா தயா தேவதாயங்கிரஸ் வத் த்ருவா ஸீதத் ஸ்வாஹா
விஶ்வகர்மணே இதம் ந மம **(25).**

ப்ரஹ்மாதி கணங்களின் நிரூபணங்கள்:

ப்ரஹ்மகணங்கள்:

ருஷி: புருச்சேப தைவாதாஸி: சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா பூர்வ மனு:
தத்யங் ஹ மே ஜநுஷம் பூர்வோ அங்கிரா: ப்ரியமேத: கண்வோ
அத்ரிர் மநு: விதுஸ்தே மே பூர்வே மநுர் விது: **(26)**

ருஷி: கோதம: ராஹுூகண: சந்த: பங்க்த்தீ தேவதா அதர்வண மனுச்ச
யாம் அதர்வா மனுஷ் பிதா தத்யங் தியமத்நத
தஸ்மிந் ப்ரஹ்மாணி பூர்வதேந்த்ர உத்தா ஸமக்மதார் சந்நநு ஸ்வாரஜ்யம்.(27)

ருஷி: யம: விவஸ்வாந் சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா பூர்வ பித்ரு:
ஆங்கிரஸோ ந: பிதரோ நவக்வா அதர்வணே ப்ருகவ: ஸோம்யாஸ:
தேஷாம் வயம் ஸுூமதௌ யஜ்ஞியாநாமபி பத்ரே ஸௌமநஸே ஸ்யாம: (28)

அங்கிரோகணங்கள்:

ருஷி: ஹிரண்யஸ்துப: ஆங்கிரஸ: சந்த: ஜகதீ தேவதா பூர்வ ஆங்கிரஸ:
த்வக்நே ப்ரதமோ அங்கிரா ருஷிர் தேவோ தேவாநாமபவ: ஶிவ: ஸகா
தவ வ்ரதே கவயோ வித்மநாபஸோ அஜாயந்த மருதோ ப்ராஜத்ருஷ்டய: (29)

ருஷி: ப்ரஸ்கண்வ: சந்த: அநுஷ்டுப் தேவதா ப்ரயமேத: ப்ரஸ்கண்வ ஆங்கிரஸ ச
ப்ரயமேதவதத்ரிவஜ் ஜாதவேதோ விரூபவத்
அங்கிரஸ் வந்மஹிவ்ரத ப்ரஸ்கண்வஸ்ய ஶ்ருதீ ஹவம். (30)

ருஷி: நாபாநேதிஷ்ட: மனு: சந்த: அநுஷ்டுப் தேவதா விரூப: ஆங்கிரஸ:
விரூபாஸ இத் ருஷயஸ்த இத் கம்பீரவேபஸ:
தே அங்கிரஸ: ஸூநவஸ்தே அக்நே: பரி ஜஜ்ஞிரே. (31)

ப்ருகுகணங்கள்:

ருஷி: வத்ஸப்ரிய: பாலந்தன: சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா த்வஷ்ட்ரா பார்கவ:
த்யாவா யமக்நிம் ப்ருதிவீம் ஜவிஷ்டாபா: த்வஷ்டா ப்ருகவோ யம் ஸஹோபி:
ஈளேந்யம் ப்ரதமம் மாதரிஶ்வா தேவா: ததக்ஷுூர் மனவே யஜத்ரம். (32)

ருஷிகா கோஷா காக்ஷீவதீ: சந்த: ஜகதீ தேவதா ச்யாவந:
யூவம் ச்யாவநம் ஸநயம் யதா ரதம் புநர் யுவாநம் சரதாத தக்ஷது:
நிஷ்டௌக்ர்யமூஹதுரத்ப்யஸ்பரி விஶ்வேத் தா வாம் ஸவநேஷுூ ப்ரவாச்யா. (33)

ருஷிகா கோஷா காக்ஷீவதீ: சந்த: ஜகதீ தேவதா ப்ருகு:
ஏதம் வாம் ஸ்தோமம் அஶ்விநாவ கர்மா தக்ஷாம ப்ருகவோ ந ரதம்
ந்யத்ருக்ஷாம யோஷணம் ந மர்யே நித்யம் ந ஸூநும் தநயம் ததாநா: (34)

ருபுகணங்கள்:

ருஷி: ப்ரசேத: ஆங்கிரஸ: சந்த: ஜகதீ தேவதா ஸுூதந்வாங்கிரஸ:
இதம் த்ருதீயகும் ஸவநம் கவீநாம் ருதேந யே சமஸமைரயந்த

தே ஶௌதந்வநா: ஸுவராநபஶ்யநா: ஸ்விஷ்டம் நோ அபி வஸீயோ நயந்து. (35)

ருஷி: குத்ஸ: ஆங்கிரஸ: சந்த: ஜகதீ தேவதா ருபுவ:
விஷ்டவீ ஶமீ தரணித்வேந வாகதோ மர்தாஸ: ஸந்தோ அம்ருதத்வாமநஶு:
ஸௌதந்வா ருபவ: ஸூரசக்ஷஸ: ஸம்வத்ஸரே ஸமப்ருச்யந்த தீதிபி: (36)

ருஷி: வாமதேவ: கோதம: சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா ருபுர் விப்வாந் வாஜ:
ஆபோ ஹ்யேஷாமஜுஷந்த தேவா அபி க்ரத்வா மநஸா தீத்யாநா:
வாஜோ தேவாநாமபவத் ஸுகர்மேந்த்ரஸ்ய ருபுக்ஷா வருணஸ்ய விப்வா. (37)

ருக்வேதீய விஶ்வகர்ம பூர்வ ரிஷி ஹோம மந்திரங்கள்:

ருஷி: மதுச்சந்த: வைஶ்வாமித்ர: சந்த: காயத்ரீ தேவதா ஸாநக ருஷி:
அக்நி: பூர்வேபிர் ருஷிபிரீட்யோ நூதநைருத
ஸ தேவாகும் ஏத வக்ஷதி ஸ்வாஹா
அக்நயே வாஸந்திகாய காயத்ராய த்ரிவ்ருதே ராதந்தராய ஸ்வாஹா.
விஶ்வே வைஶ்வாநரா விஶ்வே விஶ்வமஹஸ இஹ மாவத
அஸ்மிந் ப்ரஹ்மண்யஸ்மிந் க்ஷத்ரே அஸ்மிந் கர்மண்யஸ்யாமாஶிஷ்யாம்
ப்ரதிஷ்டாயாமஸ்யாம் தேவஹூத்யாம் ஸாநகாய ஸ்வாஹா. (38)

ருஷி: வஸிஷ்ட: மித்ராவாருணௌ: சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா ஸநாதன ருஷி:
யே பூர்வே ருஷயோ யே ச நூத்நா இந்த்ர ப்ரஹ்மாணி ஜநயந்த விப்ரா:
அஸ்மே தே ஸந்து ஸரவ்யா ஶிவாநி யூயம் பாத ஸ்வஸ்திபி: ஸதா ந: ஸ்வாஹா
இந்த்ராய க்ரைஷ்மாய த்ரைஷ்டுபாய பஞ்சதஶாய பார்ஹதாய ஸ்வாஹா.
விஶ்வே வைஶ்வாநரா விஶ்வே விஶ்வமஹஸ இஹ மாவத
அஸ்மிந் ப்ரஹ்மண்யஸ்மிந் க்ஷத்ரே அஸ்மிந் கர்மண்யஸ்யாமாஶிஷ்யாம்
ப்ரதிஷ்டாயாமஸ்யாம் தேவஹூத்யாம் ஸநாதநாய ஸ்வாஹா. (39)

ருஷி: அபவத்ஸர: காஶ்யப: சந்த: ஜகதீ தேவதா ப்ரத்ந ருஷி:
தம் ப்ரத்நதா பூர்வதா விஶ்வதேமதா ஜ்யோஷ்டதாதிம் பர்ஹிஷதம் ஸ்வர்விதம்
ப்ரதீசீநம் வ்ருஜநம் தோஹஸே கிரா ஆஶும் ஜயந்தமநு யாஸு வர்தஸே வாஹா.
விஶ்வேப்யோ தேவேப்யோ வார்ஷிகேப்யோ ஜாகத்தேப்ய: ஸப்ததஶேப்யோ
வைரூப்யாம் ஸ்வாஹா.
விஶ்வே வைஶ்வாநரா விஶ்வே விஶ்வமஹஸ இஹ மாவத
அஸ்மிந் ப்ரஹ்மண்யஸ்மிந் க்ஷத்ரே அஸ்மிந் கர்மண்யஸ்யாமாஶிஷ்யாம்
ப்ரதிஷ்டாயாமஸ்யாம் தேவஹூத்யாம் ப்ரத்நாய ஸ்வாஹா. (40)

ருஷி: யஜ்ஞ: ப்ரஜாபதி: சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா அஹபூந ருஷி:
சாக் ல்ருப்ரே தேந ருஷயோ மநுஷ்யா யஜ்ஞே ஜாதே பிதரோ ந: புராணே

பஶ்யந் மந்யே மநஸா சக்ஷுஸா தாந் ய இமம் யஜ்ஞமய ஜயந்த பூர்வே ஸ்வாஹா.
மித்ராவருணாப்யாம் ஶாரதாப்யாம் அநுஷ்டுபாப்யாம் ஏகவிஶாம்ப்யாம்
வைராஜாப்யாம் ஸ்வாஹா.
விஶ்வே வைஶ்வாநரா விஶ்வே விஶ்வமஹஸ இஹ மாவத
அஸ்மிந் ப்ரஹ்மண்யஸ்மிந் க்ஷத்ரே அஸ்மிந் கர்மண்யஸ்யாமாஶிஷ்யாம்
ப்ரதிஷ்டாயாமஸ்யாம் தேவஹூத்யாம் அஹபூநாய ஸ்வாஹா. (41)

ருஷி: ப்ரதிரத: ஆத்ரேய: சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா ஸுபர்ண ருஷி:
உக்ஷா ஸமுத்ரோ அருஷ: ஸுபர்ண: பூர்வஸ்ய யோநி இம் பதுரா விவேஶ
மத்யே திவோ நிஹித: ப்ருஶ்நிரஶ்மா வி சக்ரமே ரஜஸஸ்பாத்யந்யௌ ஸ்வாஹா.
ப்ருஹஸ்பதயே ஹைமந்திகாய பாங்க்தாய த்ரிணவாய ஶாக்வாராய
ஸவித்ரே ஶைஶிராயாதிச் சந்தஸாய த்ரயஸ் த்ரிம்ஶாய ரைவதாய ஸ்வாஹா.
விஶ்வே வைஶ்வாநரா விஶ்வே விஶ்வமஹஸ இஹ மாவத
அஸ்மிந் ப்ரஹ்மண்யஸ்மிந் க்ஷத்ரே அஸ்மிந் கர்மண்யஸ்யாமாஶிஷ்யாம்
ப்ரதிஷ்டாயாமஸ்யாம் தேவஹூத்யாம் ஸுபர்ணாய ஸ்வாஹா. (42)

அத சதுர்வேதீய விஶ்வகர்ம ஸம்ஹிதா யஜ்ஞ காண்ட:

1) ருக்வேதீய விஶ்வகர்மா ஸூக்தம் (13)

ருஷி: விஶ்வகர்மா பௌவந: சந்த: த்ரிஷ்டுப்: தேவதா-விஶ்வகர்மா
ய இமா விஶ்வா புவநாநி ஜுஹ்வத் ருஷிர்ஹோதா நிஷஸாதா பிதா ந:
ஸ ஆசிஷா த்ரவிணதிச்சமாந: பரமச்சதாம் ஆ விவேச (1)

கிகும் ஸ்விதாஸீத திஷ்டாந-மாரம்பணம் கதமத் ஸ்வித் கதாஸீத்
யதோ பூமிம் ஜநயந் விஶ்வகர்மா வி த்யோமௌர்ணோந் மஹிநா விஶ்வசக்ஷா:(2)

விஶ்வதஶ்-சக்ஷுருத விஶ்வதோ-முகோ விஶ்வதோ-பாஹுருத
உத விஶ்வதஸ்-பாத்
ஸம் பாஹுப்யாம் தமதி ஸம் பதத்ரைர் த்யாவா பூமீ ஜநயந் தேவ ஏக: (3)

கிகும் ஸ்வித் வநம் க உ ஸ வ்ருஷ ஆஸீத் யதோ த்யாவாப்ருதிவீ நிஷ்டதக்ஷு:
மநீஷிணோ மநஸா ப்ருச்சதேது தத் யதத்ய திஷ்டத் புவநாநி தாரயந் (4)

யா தே தாமாநி பரமாநி யாவமா யா மத்யமா விஶ்வகர்மந்நுதேமா
ஶிக்ஷா ஸகிப்யோ ஹவிஷி ஸ்வதாவ: ஸ்வயம் யஜஸ்வ தநுவம் வ்ருதாந: (5)

விஶ்வகர்மந் ஹவிஷா வாவ்ருதாந: ஸ்வயம் யஜஸ்வ ப்ருதிவீமுத த்யாம்:
முஹ்யந் த்வந்யே அபிதோ ஜநாஸ இஹாஸ்மாகம் மகவா ஸூரிரஸ்து (6)

வாசஸ்பதிம் விஶ்வகர்மாண மூதயே மநோ யுஜம் வாஜே அத்யாஹுவேம
ஸ நோ விஶ்வாநி ஹவநாநி ஜோஷதே விஶ்வசம்பூரவஸே ஸாதுகர்மா (7)

சக்ஷுஷ: பிதா மநஸா ஹி தீரோ க்ருதமேந அஜநந்நம்நமாநே
யதே தந்தா அதத்ருகும் ஹந்த பூர்வ ஆதித் த்யாவா ப்ருதிவீ அப்ரதேதாம்(8)

விஶ்வகர்மா விமநா யத் விஹாயா தாதா விதாதா பரமோத ஸந்த்ருக்
தேஷாதிஷ்டாநி ஸமிஷா மதந்தி யத்ர ஸப்தருஷீந் பர ஏக மாஹு (9)

யோந: பிதா ஜநிதா யோ விதாதா தாமாநி வேத புவநாநி விஶ்வா
யோ தேவாநம் நாமதா ஏக ஏவ தகும் ஸம்ப்ரச்நம் புவநம் யந் த்யந்யா (10)

த ஆயஜந்த த்ரவிணகும் ஸமஸ்மா ருஷய: பூர்வே ஜரிதாரோ ந பூநா
அஸூர்தே ஸூர்தே ரஜஸி நிஷத்தே யே பூதாநி ஸமக்ருண் வந்நிமாநி (11)

பரோ திவா பர ஏநா ப்ருதிவ்யா பரோ தேவேபிரஸுரைர் யதஸ்தி
ககும் ஸ்வித் கர்பம் ப்ரதம் தத்ர ஆபோ யத்ர தேவா: ஸமகச்சந்த விஶ்வே (12)

தமித் கர்பம் ப்ரதமம் தத்ர ஆபோ யத்ரதேவா: ஸமகச்சந்த விஶ்வே
அஜஸ்ய நாபாவத்யேகமர்பிதம் யஸ்மிந் விஶ்வாநி புவநாநி தஸ்து: (13)

ந தம் விதாத ய இதம் ஜஜாநாந் யத்யுஷ்மாகமந்த்ரம் பபூவ
நீஹாரேண ப்ராவ்ருதா ஜல்ப்யா சா அஸுத்ருப உக்தா ஸஶ்சரந்தி (14)

ஸமுத்ராய வைணவே நமோ வருணாய தர்மபதயே நமோ
நம: ஸர்வாப்யோ நதீப்ய:

ஸர்வாஸாம் பித்ரே விஶ்வகர்மணே
தத் தகும் ஹவிர் ஜுஷதாம்

விராட்புருஷாய வித்மஹே விஸ்வகர்மணாய தீமஹி
தந்நோ பரப்ரஹ்ம ப்ரசோரயாத் (15).

2) ஸாமவேதீய விஶ்வகர்மா ஸூக்தம் (14)

ருஷி: வாமதேவ: கோதம: சந்த: அனுஷ்டுப் தேவதா ப்ரஜாபதி:

2 3 2 3 2 3 1 2ர 3 2 3 1 1ர

மயி வர்சோ அதோ யஶோ அதோ யஜ்ஞஸ்ய யத் பய:

3 2 3 2 3 1 2ர

பரமேஷ்டீ ப்ரஜாபதிர் திவி த்யாமிவ த்ருஹது.(1)

ருஷி: ந்ருமேத: ஆங்கிரஸ: சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா விஶ்வகர்மா

1 2 3 1 2 3 1 2 ர

த்வமிந்த்ராமிபூரஸி த்வகும் ஸூர்யமரோசய:

3 1 2 3 1 2 3 1 2

விஶ்வகர்மா விஶ்வதேவோ மஹாகும் அஸி.(2)

ருஷி: விஶ்வகர்மா பௌவந: சந்த: த்ரிஷ்டுப்: தேவதா-விஶ்வகர்மா:

1 2 3 1 2 3 2 3 1 2 3 2க 1 2ர

விஶ்வகர்மந் ஹவிஷா வாவ்ருதாந: ஸ்வயம் யஜஸ்வ தந்வம் ஸ்வா ஹிதே

1 2 3 2 3 2 3 1 2 3 1 2ர 3 1 2 3 1 2

முஹ்யந் த்வந்யே அபிதோ ஜநாஸ இஹாஸ்மாகம் மகவா ஸூரிரஸ்து.(3)

ருஷி: வாமதேவ: கோதம: சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா விஶ்வகர்மா

ஓம் இதமஹமிமம் விஶ்வகர்மாகும் ஶ்ரீவத்ஸமபி ஜுஹோமி ஸ்வாஹா.
விஶ்வகர்மணே இதம் ந மம.(4)

3) அதர்வணவேதீய விஶ்வகர்மா ஸூக்தம் (15)

ருஷி: ஆங்கிரஸ: ப்ருகு ச சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா விஶ்வகர்மா

விஶ்வதஶ்சக்ஷுருதவிஶ்வதோமுகோயோவிஶ்வதோபாணிருதவிஶ்வதஸ்ப்ருத:
ஸம் பாஹுப்யாம் பரதி ஸம் பதத்ரைர் த்யாவா ப்ருதிவீ ஜநயந் தேவ ஏக: (1)

ப்ரஜாபதி ஹவிஷா வர்தநேந ஹநதாரமிந்த்ரமக்ருணோரவத்யம்
தஸ்மை விஶோ தேவ க்ருதா நமந்த ஸஹ்யந்தஸ்ஸஹி ஹவ்யோ பபூவ (2)

ஸ ந: பிதா ஜநிதா ஸ உத பந்துர் தாமாநி வேத புவநாநி விஶ்வா
யோ தேவாநம் நாமதா ஏக ஏவ தகும் ஸம் ப்ரச்நம் புவநா யந்தி ஸர்வா (3)

யே பக்ஷயந்தோ ந வஸூந்யாந்ருதுர் யாநக்நயோ அந்வதப்யந்த திஷ்நியா:
ய தேஷாமவயா துரிஷ்டி: ஸ்விஷ்டிம் நஸ்தாந் க்ருணவத் விஶ்வகர்மா. (4)

யஜ்ஞபதிம் ருஷய ஏந ஸாஹுர் நிர்பக்த்தம் ப்ரஜா அநுதப்தமாநாம்
மதவ்யாந்த் ஸ்தோகாநப யாந் ரராத ஸம் நஷ்டேபி: ஸ்ருஜது விஶ்வகர்மா. (5)

அதந்யாந்த் ஸோமபாந் மந்யமாநோ யஜ்ஞஸ்ய வித்வாந்த் ஸமரே ந தீர
யதேநஶ்சக்ருவாந் பத்த ஏஷ தம் விஶ்வகர்மந் ப்ரமுஞ்ஜா ஸ்வஸ்தயே. (6)

கோராருஷயோ நமோ அஸ்த்வேப்யஶ் சக்ஷுர் தேஷாம் மநஸாஶ்ச ஸத்யம்
ப்ருஹஸ்பதயே மஹி ஷத் த்யுமந் நமோ விஶ்வகர்மந் நமஸ்தே பாஹ்யஸ்மாந். (7)

யஜ்ஞஸ்ய சக்ஷு: ப்ரப்ருதிர்முகம் ந வாசா ஶ்ரோத்ரேண மநஸா ஜுஹோமி
இமம் யஜ்ஞம் விததம் விஶ்வகர்மணா தேவா யந்து ஸுமநஸ்ய மாநா: (8)

ஏதம் ஸதஸ்தா: பரி வோ ததாஸி யம் ஶேவதிமாவஹஜ் ஜாதவேத:
அந்வாகந்தா யஜமாநா: ஸ்வஸ்தி தம் ஸ்ம ஜாநீத பரமேவ்யோமந் (9)

ஜாநீதஸ்மைநம் பரமேவ்யோமந் தேவா: ஸதஸ்தா வித லோகமத்ர
அந்வாகந்தா யஜமாநா: ஸ்வஸ்தீ அஷ்டா பூர்தம் ஸ்ம க்ருணுதாவிரஸ்மை (10)

யேநா ஸஹஸ்ரம் வஹஸி யேநாக்நே ஸர்வ வேதஸம்
தேநேமம் யஜ்ஞம் நோ ஸ்வர் தேவேஷு கந்தவே (11).

4) ஶுக்லயஜுர்வேதீய விஶ்வகர்ம ஸூக்தம் (16)

ருஷி: விஶ்வகர்மா பௌவந: சந்த: த்ரிஷ்டுப்: தேவதா-விஶ்வகர்மா
ய இமா விஶ்வா புவநாநி ஜுஹ்வத் ருஷிர்ஹோதா ந்யஸீதம் பிதா ந:
ஸ ஆஶிஷா த்ரவிண மிச்சமாந: ப்ரமச் சதவரகும் ஆ விவேஶ (1)

கிகும் ஸ்விதாஸீத திஷ்டாந-மாரம்பணம் கதமத் ஸ்வித் கதாஸீத்
யதோ பூமிம் ஜநயந் விஶ்வகர்மா வி த்யோமௌர்ணோந் மஹிநா விஶ்வசக்ஷா:(2)

விஶ்வதஶ்-சக்ஷுருத விஶ்வதோ-முகோ விஶ்வதோ-பாஹுருத விஶ்வதஸ்-பாத்
ஸம் பாஹுப்யாந் தமதி ஸம் பதத்ரைர் த்யாவா பூமீ ஜநயந் தேவ ஏக: (3)

கிகும் ஸ்வித் வநம் க உ ஸ வ்ருக்ஷ ஆஸ யதோ த்யாவாப்ருதிவீ நிஷ்டதக்ஷு:
மநீஷணோ மநஸா ப்ருச்சதேது தத் யதத்யதிஷ்டத் புவநாநி தாரயந் (4)

யா தே தாமாநி பரமாநி யாவமா யா மத்யமா விஶ்வகர்மந்நுதேமா
ஶிக்ஷா ஸகிப்யோ ஹவிஷி ஸ்வதாவ: ஸ்வயம் யஜஸ்வ தநுவம் வ்ருதாந: (5)

விஶ்வகர்மந் ஹவிஷா வாவ்ருதாந: ஸ்வயம் யஜஸ்வ ப்ருதிவீமுத த்யாம்:
முஹ்யந் த்வந்யே அபிதோ ஜநாஸ இஹாஸ்மாகம் மகவா ஸூரிரஸ்து (6)

வாசஸ்பதிம் விஶ்வகர்மாண மூதயே மநோ யுஜம் வாஜே அத்யாஹுவேம
ஸ நோ விஶ்வாநி ஹவநாநி ஜோஷதே விஶ்வசம்பூரவஸே ஸாதுகர்மா (7)

விஶ்வகர்மந் ஹவிஷா வர்தநேந த்ராதாரமிந்த்ரமக்ருணோரவத்யம்
தஸ்மை விஶ: ஸமநமந்த பூர்வீரயமுக்ரோ விஹவ்யோ யதா அஸத் (8)

ருஷி: விஶ்வகர்மா பௌவந: சந்த: த்ரிஷ்டுப்: தேவதா-விஶ்வகர்மா
சக்ஷுஷ: பிதா மநஸா ஹி தீரோ க்ருதமேநே அஜநந்நம்நமாநே
யதே தந்தா அதத்ருகும் ஹந்த பூர்வ ஆதித் த்யாவா ப்ருதிவீ அப்ரதேதாம்(9)

விஶ்வகர்மா விமநா யத் விஹாயா தாதா விதாதா பரமோத ஸந்த்ருக்
தேஷாதிஷ்டாநி ஸமிஷா மதந்தி யத்ர ஸப்தருஷீந் பர ஏக மாஹு: (10)

யோந: பிதா ஜநிதா யோ விதாதா தாமாநி வேத புவநாநி விஶ்வா
யோ தேவாநம் நாமதா ஏக ஏவ தகும் ஸம்ப்ரச்நம் புவநம் யந் த்யந்யா (11)

த ஆயஜந்த த்ரவிணகும் ஸமஸ்மா ருஷய: பூர்வே ஜரிதாரோ ந பூநா
அஸூர்தே ஸூர்தே ரஜஸி நிஷத்தே யே பூதாநி ஸமக்ருண் வந்நிமாநி (12)

பரோ திவா பர ஏநா ப்ருதிவ்யா பரோ தேவேபிரஸுரைர் யதஸ்தி
ககும் ஸ்வித் கர்பம் ப்ரதம் தத்ர ஆபோ யத்ர தேவா: ஸமகச்சந்த பூர்வே (13)

தமித் கர்பம் ப்ரதமம் தத்ர ஆபோ யத்ரதேவா: ஸமகச்சந்த விஶ்வே
அஜஸ்ய நாபாவத்யேகமர்பிதம் யஸ்மிந் விஶ்வாநி புவநாநி தஸ்து: (14)

ந தம் விதாத ய இதம் ஜஜாநாந் யத்யுஷ்மாகமந்த்ரம் பபூவ
நீஹாரேண ப்ராவ்ருதா ஜல்ப்யா சா அஸுத்ருப உக்தா ஸஶ்சரந்தி (15)

விஶ்வகர்மா ஹ்யஜநிஷ்ட தேவ ஆதித் கந்தர்வோ அபவத் த்விதீய:
த்ருதீய: பிதா ஜநிதௌ ஷதீநாமபாம் கர்பம் வ்யததாத் புருத்ரா (16)

ருஷி: விஶ்வகர்மா பௌவந: சந்த: த்ரிஷ்டுப்: தேவதா-விஶ்வகர்மா
யதாகூதாத் ஸம ஸுஸ்ரோத் த்ருதோ வா மநஸா வா ஸம்ப்ருதம் சக்ஷுஷோ வா
தமநு ப்ரேஹி ஸுக்ருதாமு லோகம் யத்ர ருஷியோ ஜக்மு:
ப்ரதமஜா: புராணா: (17)

ஏதகும் ஸதஸ்த பரி தே ததாமி யமாவஹாச்சேவதிம் ஜாதவேதா:

அந்வாகந்தா யஜ்ஞபதிர் வோ அத்ர தகும்ஸ்ம ஜாநீத பரமேவ்யோமந்.(18)

ஏதம் ஜாநாய பரமேவ்யோமந் தேவா: ஸதஸ்தா வித ரூபமஸ்ய
யதாகச்சாத் பதிபிர் தேவயாநைரிஷ்டா பூர்தே க்ருணுதாதாவிரஸ்மை (19)

உத் புத்யஸ்வாக்நே ப்ரதி ஜாக்ருஹி த்வமிஷ்டா பூர்தே ஸகும் ஸ்ருஜேதாமயம்ச
அஸ்மிந்த் ஸதஸ்தே அத்யுத்தரஸ்மிந் விஶ்வே தேவா யஜமாநஶ்ச ஸீதத (20)

யேந வஹஸி ஸஹஸ்ரம் யேநாக்நே ஸர்வ வேதஸம்
தேநேமம் யஜ்ஞம் நோ வஹ ஸுவர் தேவேஷு கந்தவே (21)

ப்ரஸ்தரணே பரிதிநா ஸ்ருசா வேத்யா ச பர்ஹிஷா
ருசேமம் யஜ்ஞம் நோ நய ஸுவர் தேவேஷு கந்தவே (22)

யத் தத் தகும் யத் பராதாநகும் யத் பூர்தகும் யாஶ்ச தக்ஷிணா
யத் அக்நிர் வைஶ்வகர்மண: ஸுவர் தேவேஷு நோததத் (23)

யத்ர தாரா அநபேதா மதோர் க்ருதஸ்ய ச யா:
யத் அக்நிர் வைஶ்வகர்மண: ஸுவர் தேவேஷு நோததத் (24)

ருஷி: வஸிஷ்ட: விஶ்வகர்மா ச சந்த: ஜகதீ தேவதா விஶ்வகர்மா
சித்திம் ஜுஹோமி மநஸா க்ருதேந யதா தேவா இஹாஹமந்
வீதி ஹோத்ரா ருதாவ்ருத:

பத்யே விஶ்வஸ்ய பூமநோ ஜுஹோமி விஶ்வகர்மணே
விஶ்வாஹாதாப்யகும் ஹவி: (25)

விஶ்வகர்ம மஹா ஆஹுதி மந்திரம்:

ருஷி: ஶாஸ: பரத்வாஜ: சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா விஶ்வகர்மா
வாசஸ்பதிம் விஶ்வகர்மாண மூதயே மநோ யுஜம் வாஜே அத்யாஹுவேம
ஸ நோ விஶ்வாநி ஹவநாநி ஜோஷதே விஶ்வசம்பூரவஸே ஸாதுகர்மா
உபயாம க்ருஹீதோ அஸீந்த்ராய த்வா விஶ்வகர்மணே ஏஷ தே யோநிரிந்த்ராய
த்வா விஶ்வகர்மணே ஸ்வாஹா விஶ்வகர்மணே இதம் ந மம. (26)

விஶ்வகர்மந் ஹவிஷா வாவ்ருதாந: ஸ்வயம் யஜஸ்வ ப்ருதிவீமுத த்யாம்:
முஹ்யந் த்வந்யே அபிதோ ஜநாஸ இஹாஸ்மாகம் மகவா ஸூரிரஸ்து
உபயாம க்ருஹீதோ அஸீந்த்ராய த்வா விஶ்வகர்மணே ஏஷ தே யோநிரிந்த்ராய
த்வா விஶ்வகர்மணே ஸ்வாஹா விஶ்வகர்மணே இதம் ந மம. (27)

விஶ்வகர்மந் ஹவிஷா வர்தநேந த்ராதாரமிந்த்ரமக்ருணோரவத்யம்
தஸ்மை விஶ: ஸமநமந்த பூர்வீரயமுக்ரோ விஹவ்யோ யதா அஸத்
உபயாம க்ருஹீதோ அஸீந்த்ராய த்வா விஶ்வகர்மணே ஏஷ தே யோநிரிந்த்ராய
த்வா விஶ்வகர்மணே ஸ்வாஹா விஶ்வகர்மணே இதம் ந மம.(28)

விஶ்வகர்ம ப்ராயச்சித்த ஆஹுதி மந்திரம்:

ருஷி: ஸோமாஹுதி: பார்கவ: சந்த: அனுஷ்டுப் தேவதா விஶ்வகர்மா
ஸ போதி ஸூரிர்மகவா வஸுபதே வஸுதாவந்
யுயோத்-யஸ்மத் த்வேஷாகும்ஸி
விஶ்வகர்மணே ஸ்வாஹா விஶ்வகர்மணே இதம் ந மம.(29)

விஶ்வகர்ம பூர்ணாஹுதி மந்திரம்:

ருஷி: விஶ்வகர்மா பௌவந: சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா விஶ்வகர்மா
ப்ரஹ்மணஸ்பதே த்வமஸ்ய யந்தா ஸூக்தஸ்ய போதி தந்யஞ்ச ஜிந்வ
விஶ்வந்தத் பத்ரகும் யதவந்தி தேவா ப்ருஹத்வதேம விததே ஸுவீரா: (30)

ய இமா விஶ்வா புவநாநி ஜுஹ்வத் ருஷிர்ஹோதாந்யஸிதத் பிதா ந:
ஸ ஆஶிஷா த்ரவிணதிச்சமாந: ப்ரதமச்சதவரகும் ஆ விவேஶா (31)

விஶ்வகர்மா விமநா ஆத் விஹாயா தாதா விதாதா பரமோத ஸந்த்ருக்
தேஷாதிஷ்டாநி ஸமிஷா மதந்தி யத்ர ஸப்தருஷீந் பர ஏக மாஹு (32)

யோந: பிதா ஜநிதா யோ விதாதா தாமாநி வேத புவநாநி விஶ்வா
யோ தேவாநம் நாமதா ஏக ஏவ தகும் ஸம்ப்ரச்நம் புவநா யந் த்யந்யா (33)

அந்நபதேந்நஸ்ய நோ தேஹ்யமீவஸ்ய ஶுஷ்மிண:
ப்ரப்ர தாதாரந்தரிஷ ஊர்ஜந்நோ தேஹி த்விபதே சதுஷ்பதே

விஶ்வகர்மணே ஸ்வாஹா விஶ்வகர்மணே இதம் ந மம. (34) **(64)**

அத சதுர்வேதீய விஶ்வகர்ம ஸம்ஹிதா ஜ்ஞாந காண்ட:

விஶ்வகர்மா-ஸூக்தம்: (17)

ருஷி: விஶ்வகர்மா பௌவந: சந்த: த்ரிஷ்டுப்: தேவதா-விஶ்வகர்மா:
ய இமா விஶ்வா புவநாநி ஜுஹ்வத் ருஷிர்ஹோதா நிஷஸாதா பிதா ந:
ஸ ஆசிஷா த்ரவிணதிச்சமாந: பரமச்சஆதா வர ஆ விவேச (1)

விஶ்வகர்மா மநஸா யத் விஹாயா தாதா விதாதா பரமோத ஸந்த்ருக்
தேஷாதிஷ்டாநி ஸமிஷா மதந்தி யத்ர ஸப்தருஷீந் பர ஏக மாஹு (2)

யோந: பிதா ஜநிதா யோ விதாதா யோ ந: ஸதோ அப்யாஸஜ் ஜஜாந
யோ தேவாநம் நாமதா ஏக ஏவ தகும் ஸம்ப்ரச்நம் புவநம் யந் த்யந்யா (3)

த ஆயஜந்த த்ரவிணகும் ஸமஸ்மா ருஷய: பூர்வே ஜரிதாரோ ந பூநா
அஸூர்தா ஸூர்தா ரஜஸோ விமாநே யே பூதாநி ஸமக்ருண் வந்நிமாநி (4)
ந தம் விதாத ய இதம் ஜஜாநாந் யத்யுஷ்மாகமந்த்ரம் பவாதி
நீஹாரேண ப்ராவ்ருதா ஜல்ப்யா சாஸுத்ருப உக்தசா ஸச்சரந்தி (5)

பரோ திவா பர ஏநா ப்ருதிவ்யா பரோ தேவேபிரஸுரைர்குஹாயத்
ககும் ஸ்வித் கர்பம் ப்ரதம் தத்ர ஆபோ யத்ர தேவா: ஸமகச்சந்த விஶ்வே (6)

தமித் கர்பம் ப்ரதமம் தத்ர ஆபோ யத்ரதேவா: ஸமகச்சந்த விஶ்வே
அஜஸ்ய நாபாவத்யேகமர்பிதம் யஸ்மிந்நிதம் விஶ்வம் புவநமதிச்ரீதம் (7)

விஶ்வகர்மா ஹ்யஜநிஷ்டதேவா ஆதித் கந்தர்வோ அபவத் த்விதீய:
த்ருதீய: பிதா ஜநிதௌ ஷதீநாமபாம் கர்பம் வ்யததாத் புருத்ரா (8)

சக்ஷுஷ: பிதா மநஸா ஹி தீரோ க்ருதமேந அஜநந்நம்நமாநே
யதே தந்தா அதத்ருகும் ஹந்த பூர்வ ஆதித் த்யாவா ப்ருதிவீ அப்ரதேதாம் (9)

விஶ்வதஶ்-சக்ஷுருத விஶ்வதோ-முகோ விஶ்வதோ-ஹஸ்த உத விஶ்வதஸ்-பாத்
ஸம்பாஹுப்யாம் நமதி ஸம்பதத்ரைர் த்யாவா ப்ருதிவீ ஜநயந் தேவ ஏக: (10)

கிகும் ஸ்விதாஸீத திஷ்டாந-மாரம்பணம் கதமத் ஸ்வித் கிமாஸீத்
யதீ பூமிம் ஜநயந் விஶ்வகர்மா வித்யோமௌர்ணோந் மஹிமா விஶ்வசக்ஷா: (11)

கிகும் ஸ்வித் வநம் க உ ஸ வ்ருஷ ஆஸீத் யதோ த்யாவாப்ருதிவீ நிஷ்டதக்ஷு:
மநீஷிணோ மநஸா ப்ருச்சதேது தத் யதத்ய திஷ்டத் புவநாநி தாரயந் (12)

யா தே தாமாநி பரமாநி யாவமா யா மத்யமா விஶ்வகர்மந்நுதேமா
ஶிக்ஷா ஸகிப்யோ ஹவிஷி ஸ்வதாவ: ஸ்வயம் யஜஸ்வ தநுவம் ஜுஷாண: (13)

வாசஸ்பதிம் விஶ்வகர்மாண மூதயே மநோ யுஜம் வாஜே அத்யாஹுவேம
ஸ நோ நேதிஷ்டா ஹவநாநி ஜோஷதே விஶ்வசம்பூரவஸே ஸாதுகர்மா (14)

விப்⁴வகர்மந் ஹவிஷா வாவ்ருதாந: ஸ்வயம் யஜஸ்வ தநுவம் ஜுஷாண:
முஹ்யந் த்வந்யே அபித: ஸபத்நா இஹாஸ்மாகம் மகவா ஸூரிரஸ்து (15)

விப்⁴வகர்மந் ஹவிஷா வர்தநேந த்ராதாரமிந்த்ரமக்ருணோரவத்யம்
தஸ்மை விப⁴: ஸமநமந்த பூர்வீரய முக்ரோ விஹவ்யோ யதாஸத் (16)

ஸமுத்ராய வாயுநாய ஸிந்தூநாம் பதயே நம:
நதீநாகும் ஸர்வாஸாம் பித்ரே ஜுஹுதா விப்⁴வகர்மணே
விப்⁴வாஹாமர்த்யகும் ஹவி:(17)

யஜ்ஞபதி ஸூக்தம்: (18)

ருஷி: விப்⁴வகர்மா பௌவந: சந்த: த்ரிஷ்டுப்: தேவதா-விப்⁴வகர்மா:
யஜ்ஞபதிம் ருஷய ஏந ஸா ஆஹு: ப்ரஜா நிர்பக்த்தா அநுதப்தமாநா
மதவ்யௌ ஸ்தோகாவப தௌ ரராத
ஸம்நஸ்தாப்யாகும் ஸ்ருஜது விப்⁴வகர்மா. (1)

கோராருஷயோ நமோ அஸ்த்வேப்ய: சக்ஷுஷ ஏஷாம் மநஸாப⁴ச ஸந்தௌ
ப்ருஹஸ்பதயே மஹிஷத் த்யுமந்நம:
நமோ விப்⁴வகர்மணே ஸஉ பாத்வஸ்மாந். (2)

அநந்யாந்த் ஸோமபாந் மந்யமாந: ப்ராணஸ்ய வித்வாந்த் ஸமரே ந தீர
ஏநப⁴சக்ருவாந் மஹி பத்த ஏஷாம் தம் விப்⁴வகர்மந் ப்ரமுஞ்ஜா ஸ்வஸ்தயே. (3)

யே பக்ஷயந்தோ ந வஸூந்யாநூஹு: யாநக்நயோ அந்வதப்யந்த திஷ்நியா.
இயம் தேஷாமவயா துரிஷ்ட்யை ஸ்விஷ்டிம்
நஸ்தாம் க்ருணோது விப்⁴வகர்மா. (4)

நம: பித்ருப்யோ அபி நோ அரவ்யந் யஜ்ஞக்ருதோ யஜ்ஞகாமா:
ஸுதேவா அகாமா வோ தக்ஷிணாம் ந நீநிம நஸ்தஸ்மாதேநஸ: பாபயிஷ்ட.(5)

அக்நிபதி ஸூக்தம்: (19)

ருஷி: விப்⁴வகர்மா பௌவந: சந்த: த்ரிஷ்டுப்: தேவதா-விப்⁴வகர்மா:
யதாகூதாத் ஸம ஸுஸ்ரோத் த்ருதோ வா மநஸா வா ஸத்பருதம் சக்ஷுஷோ வா
தமநு ப்ரேஹி ஸுக்ருதஸ்ய லோகம் யத்ர ருஷிய: ப்ரதமஜா யே புராணா: (1)

ஏதகும் ஸதஸ்த பரி தே ததாமி யமாவஹாச்சேவதிம் ஜாதவேதா:
அந்வாகந்தா யஜ்ஞபதிர் வோ அத்ர தகும்ஸ்ம ஜாநீத பரமேவ்யோமந்.(2)

ஜாநீதாதேநம் பரமேவ்யோமந் தேவா: ஸதஸ்தா வித ரூபமஸ்ய
யதாகச்சாத் பதிபிர் தேவயாநைரிஷ்டா பூர்தே க்ருணுதாதாவிரஸ்மை (3)

ஸம் ப்ர ச்யவத்வமநு ஸத் ப்ர யாதாக்நே பதோ தேவயாநாந் க்ருணுத்வம்
அஸ்மிந்த் ஸதஸ்தே அத்யுத்தரஸ்மிந் விஶ்வே தேவா யஜமாநஶ்ச ஸீதத (4)

ப்ரஸ்தரணே பரிதிநா ஸ்ருசா வேத்யா ச பர்ஹிஷா
ருசேமம் யஜ்ஞம் நோ வஹ ஸுவர் தேவேஷு கந்தவே (5)

யதிஷ்டம் யத் பராதாநம் யத் தத்தம் யா ச தக்ஷிணா
யத் அக்நிர் வைஶ்வகர்மண: ஸுவர் தேவேஷு நோதததத் (6)

யேநா ஸஹஸ்ரம் வஹஸி யேநாக்நே ஸர்வ வேதஸம்
தேநேமம் யஜ்ஞம் நோ வஹ ஸுவர் தேவேஷு கந்தவே (7)

யேநேமம் தக்ஷிணா யுக்தா யஜ்ஞம் வஹந்து ருத்விஜ:
தேநேமம் யஜ்ஞம் நோ வஹ ஸுவர் தேவேஷு கந்தவே (8)

யேநாக்நே ஸுக்ருத: பதா மதோர் தாரா வ்யாநஶு:
தேநேமம் யஜ்ஞம் நோ வஹ ஸுவர் தேவேஷு கந்தவே (9)

யத்ர தாரா அநபேதா மதோர் க்ருதஸ்ய ச யா:
யத் அக்நிர் வைஶ்வகர்மண: ஸுவர் தேவேஷு நோதததத் (10)

ஸர்வபதி ஸூக்தம்: (20)

ருஷி: வஸிஷ்ட: விஶ்வகர்மா ச சந்த ஜகதீ தேவதா விஶ்வகர்மா
சித்திம் ஜுஹோமி மநஸா யதா தேவா இஹாஹமந்
வீதி ஹோத்ரா ருதாவ்ருத: (1)

ஸமுத்ரஸ்ய வோ வயுநஸ்ய பத்மஜ் ஜுஹோமி விஶ்வகர்மணே
விஶ்வாஹாதாப்யகும் ஹவி: (2)

ஸமுத்ராய வைணவே ஸிந்தூநாம் பதயே நம:
நமோ நதீநாகும் ஸர்வாஸாம் பத்யே
விஶ்வாஹா ஜுஷாதாம் விஶ்வகர்மணாமிதகும் ஹவி: ஸ்வ: ஸ்வாஹா.(3)

விராட்புருஷ-ஸூக்தம் (21)

ருஷி: நாராயண: சந்த: அனுஷ்டுப் தேவதா விராட்புருஷ:
ஸஹஸ்ர-ஶீர்ஷா புருஷ: ஸஹஸ்ராக்ஷ: ஸஹஸ்ர பாத்
ஸ பூமிம் விஶ்வதோ வ்ருத்வா அத்யதிஷ்டத் தஶாங்குலம்(1)

புருஷம் ஏவேதக்ம் ஸர்வம் யத் பூதம யச்ச பவ்யம்
உதாம்ருதத்வஸ்-யேசான: யதன்னேனாதிரோதி(2)

ஏதாவானஸ்யமஹிமா அதோ ஜ்யாயாக்ம்ஶ்ச பூருஷ
பாதா அஸ்ய விஶ்வா பூதாநி த்ரிபாதஸ்யாம்ருதம் திவி(3)

த்ரிபாதூர்த்வ உதைத் புருஷ: பாதோ அஸ்யேஹாபவாத்புந:
ததோ விஷ்வங் வ்யக்ரமாத் ஸாஶநாந ஶனே அபி(4)

தஸ்மாத் விராடஜாயத விராஜோ அதி பூருஷ:
ஸ ஜாதோ அத்யரிச்யத பஶ்சாத்-பூமி-மதோபுர:(5)

யத் புருஷேண ஹவிஷா தேவா யஜ்ஞ-மதன்வத
வஸந்தோ அஸ்யாஸீ-தாஜ்யம் க்ரீஷ்ம இத்ம: ஶரத்தவி:(6)

ஸப்தாஸ்யாஸக் பரிதய: த்ரி: ஸப்த: ஸமித: க்ருதா:
தேவா யத்யஜ்ஞம் தன்வானா: அபத்னன் புருஷம் பஶும்(7)

தம் யஜ்ஞம் பர்ஹிஷி ப்ரௌக்ஷக் புருஷம் ஜாதமக்ரத:
தேன தேவா அயஜந்த ஸாத்யா ருஷயஶ்ச யே (8)

தஸ்மாத்-யஜ்ஞாத் ஸர்வஹுத: ஸம்ப்ருதம் ப்ருஷதாஜ்யம்
பசூக்ம்ஸ்தாக்ஶ்-சக்ரே வாயவ்யான் ஆரண்யான் க்ராம்யாஶ்ச யே(9)

தஸ்மாத்-யஜ்ஞாத் ஸர்வஹுத: ருச: ஸாமானி ஜஜ்ஞிரே
ஶ்சந்தாக்ம்ஸி ஜஜ்ஞிரெ தஸ்மாத் யஜுஸ்தஸ்மா-தஜாயத(10)

தஸ்மா-தஶ்வா அஜதயந்த யே கே சோபயாதத:
காவோஹ ஜஜ்ஞிரே தஸ்மாத் தஸ்மாஜ்ஜாதா அஜாவய:(11)

யத் புருஷம் வ்யதது: கதிதா வ்யகல்பயன்

முகம் கிமஸ்ய கௌபாஹூ காவூரு பாதா-வுய்யேதே(12)

ப்ராஹ்மணோ அஸ்ய முகமாஸீத் பாஹூ ராஜன்ய: க்ருத:
ஊரூ ததஸ்ய யத்வைய்ய: பத்ப்யாக்ம் யூத்ரோ அஜாயத(13)

சந்த்ரமா மனஸோ ஜாத: சக்ஷோ: ஸூர்யோ அஜாயத
முகா-திந்த்ரய்ச-சாக்னிய்ச ப்ராணாத்-வாயு- ரஜாயத(14)

நாப்யா: அஸீதந்தரீஷம் யீர்ஷ்ணோ த்யௌ: ஸமவர்த்தத
பத்ப்யாம் பூமிர்-திய:ய்ரோத்ராத் ததா லோகாகும் அகல்பயன்(15)

வேதாஹமேதம் புருஷம் மஹாந்தம் ஆதித்யவர்ணம் தமஸஸ்து பாரே
ஸர்வாணி ரூபாணி விசித்ய தீர: நாமானி க்ருத்வா அபிவதன் யதாஸ்தே(16)

தாதா புரஸ்தாத்-யமுதாஜஹார யக்ர: ப்ரவித்வான் ப்ரதியச்சதஸ்ர:
தமேவம் வித்வன்-னம்ருத இஹ பவதி நான்ய: பந்தா அயனாய-வித்தே(17)

யஜ்ஞேன யஜ்ஞ-மயஜந்த தேவா: தானி தர்மானி ப்ரதமான்யாஸன்
தே ஹ நாகம் மஹிமான: ஸயந்தே யத்ர பூர்வே ஸாத்யா ஸந்திதேவா:(18)

பரமாத்ம-ஸூக்தம்: (22)

ருஷி: விய்வரூப: உத்தரநாராயணர்வா சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா பரமாத்மா:
அத்ப்ய: ஸம்பூத: ப்ருதிவ்யை ரஸாச்ச விய்வகர்மண: ஸமவர்த்ததாதி
தஸ்ய த்வஷ்டா விதத-ரூபமேதி தத்புருஷஸ்ய விய்வ-மாஜான-மக்ரே(1)

வேதாஹமேதம் புருஷம் மஹாந்தம் ஆதித்யவர்ணம் தமஸ: பரஸ்தாத்
தமேவம் வித்வானம்ரும இஹபவதி நான்ய: பந்தா வித்யே அயனாய(2)

ப்ரஜாபதிய்-சரதி கர்ப்பே அந்த: அஜாயமநோ பஹுதா விஜாயதே
தஸ்ய தீரா: பரிஜதனந்தி யோனிம் மரீசனாம் பதமிச்சந்தி வேதஸ:(3)

யோ தேவேப்ய ஆதபதி யோ தேவானாம் புரோஹித:
பூர்வோ யோ தேவேப்யோ ஜாத: நமோ ருசாய ப்ராஹ்மயே(4)

ருசம் ப்ராஹ்மம் ஜனயந்த: தேவா அக்ரே ததப்ருவன்
யஸத்வைவம் ப்ராஹ்மணோ வித்யாத் தஸ்ய தேவா அஸன் வயே(5)

ஹ்ரீஶ்ச தே லக்ஷ்மீஶ்ச பத்ன்யௌ அஹோராத்ரே பார்ஶ்வே நக்ஷத்ராணி ரூபம்
அஶ்விநௌவ்யாத்தம்இஷ்டம்மனிஷாண அமும்மனிஷானஸர்வம்மனிஷாண(6)

பரமாதித்ய ஸூக்தம்: (23)

ருஷி: விப்ராஜ: ஸூர்ய: சந்த: ஜகதீ தேவதா பரமாதித்ய:
விப்ராட் ப்ருஹத் பிபது ஸோம்யம் மத்வாயுர் ததத் யஜ்ஞபதாவ விஹ்ருதம்
வாதஜூதோ யோ அபிரக்ஷதித் மநா ப்ரஜா: புபோஷா புருதா விராஜதி(1)

விப்ராட் ப்ருஹத் ஸுப்ருதம் வாஜஸாதம் தர்மந் திவா தருணோ ஸத்யமர்பிதம்
அமித்ரஹாவ்ருத்ரஹா தஸ்யுஹந்தமம்
ஜ்யோதிர் ஜஜ்ஞே அஸுரஹா ஸபத்நஹா(2)

இதம்ஶ்ரேஷ்டம் ஜ்யோதிஷாம்ஜ்யோதிர்
உத்தமம்விஶ்வஜித் தநஜிதுச்யதே ப்ருஹத்
விஶ்வப்ராட்ப்ராஜோ மஹிஸூர்யோத்ருஶே
உரு பப்ரதே ஸஹ ஓஜோ அச்யுதம்(3)

விப்ராஜம் ஜ்யோதிஷா ஸ்வரகச்ச ரேசநம் திவ:
யேநேமா விஶ்வா புவநாந்யாப்ருதா விஶ்வகர்மணா விஶ்வதே வ்யாவதா(4)

பரமேஷ்டீ ஸூக்தம்: (24)

ருஷி: பரமேஷ்டீ: ப்ரஜாபதி: சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா பரமேஷ்டீ:
அக்நே யஶஸ்விந் யஶஸேமமர்பயேந்த்ராவதீசிதீமிஹா ஆவஹ
அயம் மூர்தா பரமேஷ்டீ ஸுவர்சா: ஸமாநாநாமுத்தஶ்லோகோ அஸ்து(1)

பத்ரம் பஶ்யந்த உப ஸேதுக்ரே தபோ தீக்ஷாம் ருஷய: ஸுவர் வித:
தத: க்ஷத்ரம் பலமோஜஶ்ச ஜாதம் அதஸ்மை தேவா அபி ஸம் நமந்து(2)

தாதா விதாதா பரமோத ஸந்த்ருக் ப்ரஜாபதி: பரமேஷ்டீ விராஜா
ஸ்தோமாஸ் சந்தாகும்ஸி நிவிதோ ம ஆஹுரே தஸ்மை ராஷ்ரமபி ஸம் நமாம(3)

அப்யாவர்தத்வமுப மேத ஸாகமயகும் ஶாஸ்தாதிபதிர் வோ அஸ்து
அஸ்ய விஜ்ஞான மநு ஸகும்ரபத்வமிமம் பஶ்சாதநு ஜீவாத ஸர்வே(4)

பரமேஷ்ட்யமிதீத: ப்ரஜாபதிர் வாசி வ்யாஹ்ருதாயாமந்தோ அச்சேத:

ஸவிதா ஸந்தாகும் விஶ்வகர்மா தீக்ஷாயாம் பூஷா ஸோமக்ரயண்யாமிந்த்ரஶ்ச(5)

விஶ்வகர்மா வய: பரமேஷ்டீ சந்த: இதி ஓம் ஶாந்தி: ஶாந்தி: ஶாந்தி:(6)

ஹிரண்யகர்ப-ஸூக்தம்: (25)

ருஷி: ஹிரண்யகர்ப: ப்ரஜாபதி: சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா க:

ஹிரண்யகர்பா: ஸமவர்ததாக்ரே பூதஸ்யஜாத: பதிரேக ஆஸீத்
ஸ தாதார ப்ருதிவீம் த்யாமுதேமாம் கஸ்மை தேவாய ஹவிஷா விதேம(1)

ய: ப்ராணதோ நிமிஷதோ மஹித்வைக இத்ராஜா ஜகதோ பபூவ
ஈஶே யோ அஸ்ய த்விபதஶ்சதுஷ்பத: கஸ்மை தேவாய ஹவிஷா விதேம(2)

ய ஆத்மதா பலதா யஸ்ய விஶ்வ உபாஸதே ப்ரசிஷகும் யஸ்ய தேவா:
யஸ்ய ச்சாயாம்ருதகும் யஸ்ய ம்ருத்யு: கஸ்மை தேவாய ஹவிஷா விதேம(3)

யஸ்யேமே ஹிமவந்தோ மஹித்வா யஸ்ய ஸமுத்ரகும் ரஸயா ஸஹா ஆஹு:
யஸ்யேமா: ப்ரதிஶோ: யஸ்ய பாஹு கஸ்மை தேவாய ஹவிஷா விதேம(4)

யம் க்ரந்தஸீ அவஸா தஸ்தபாநே அப்யைக்ஷே தாம் மநஸா ரேஜமானே
யத்ராதி ஸூர உதிதௌ வ்யேதி கஸ்மை தேவாய ஹவிஷா விதேம(5)

யே ந த்யௌருக்ரா ப்ருதிவீ ச த்ருடா யேந ஸுவ: ஸ்தபிதகும் யேந நாக:
யோ அந்தரிக்ஷே ரஜஸோ விமாந: கஸ்மை தேவாய ஹவிஷா விதேம(6)

ஆபோ ஹ யன் மஹதீர் விஶ்வ-மாயன் தக்ஷம் ததாநா ஜநயன் தீரக்நிம்
ததோ தேவாநாம் நிரவர்ததாஸுரேக: கஸ்மை தேவாய ஹவிஷா விதேம(7)

யஶ்சிதாபோ மஹிநா பர்யபஶ்யயத்யக்ஷம் ததாநா ஜநயன் தீரக்நிம்
யோ தேவேஷ்வதி தேவ ஏக ஆஸீத் கஸ்மை தேவாய ஹவிஷா விதேம(8)

மா நோ ஹிம்ஸீஜ் ஜநிதா ய: ப்ருதிவ்யா யோ வா திவம் ஸத்யதர்மா ஜஜாந
யஶ்சாபஶ்சந்த்ரா ப்ருஹதீர் ஜஜாந கஸ்மை தேவாய ஹவிஷா விதேம(9)

ப்ரஜாபதே ந த்வதேதாந்யந்ய: விஶ்வா ஜாதாநி பரி தா பபூவ
யத் காமாஸ்தே ஜுஜுமஸ்தந்நோ அஸதே வயகும் பதயே ரயீணாம்(10)

ப்ரஜாபதி ஸூக்தம்: (26)

ருஷி: ப்ரஜாபதி: விஶ்வகர்மா சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா ப்ரஜாபதி:
ப்ரஜாபதே ந த்வதேதாந்யந்ய: விஶ்வா ஜாதாநி பரி தா பபூவ
யத் காமாஸ்தே ஜுஜுமஸ்தந்நோ அஸதே வயகும் பதயே ரயீணாம்(1)

ரயீணாம் பதிம் யஜதம் ப்ருஹந்தம் அஸ்மிந்பரே ந்ருதமம் வாஜஸாதௌ
ப்ரஜாபதிம் ப்ரேமஜாம்ருதஸ்ய யஜாம தேவமதி நோ ப்ரவீது(2)

ப்ரஜாபதே த்வம் நிதிபா: புராண: தேவேநாம் பிதா ஜநிதா ப்ரஜாநாம்
பதிர் விஶ்வஸ்ய ஜகத: புரஸ்பா: ஹவிர் நோ சேவ விஹவே ஜுஷஸ்வ(3)

தவேமே லோகா: ப்ரதிஶோ திஶஶ்ச பராவதோ நிவத உத்வதஶ்ச
ப்ரஜாபதே விஶ்வஸ்ருஜ் ஜீவதந்ய இதம் நோ தேவ ப்ரதிஹர்ய ஹவ்யம்(4)

ப்ரஜாபதிம் ப்ரதமம் யஜ்ஞியாநாம் தேவாநாமக்ரே யஜதம் யஜத்வம்
ஸ நோ ததாது த்ரவிணகும் ஸுவீர்யம் ராயஷ்போஷம் விஷ்யது நாபிமஸ்மே(5)

யோ ராய ஈஶே ஶ்ததாய உக்த்ய: ய: பஶூநாகும் ரக்ஷிதா விஷ்டிதாநாம்
ப்ரஜாபதி: ப்ரதமஜா ருதஸ்ய ஸஹஸ்ர தாமா ஜுஷதாகும் ஹவிர் ந: (6)

யஸ்மாந்ந ஜாத: பரோ அந்யோ அஸ்தி ய ஆவிவேஶ புவநாநி விஶ்வா
ப்ரஜாபதி: ப்ரஜயாஸம் விதாந: த்ரீணி ஜ்யோதீகும்ஷி ஸசதே ஸ ஷோடஶீ(7)

ப்ரஜாபதிர் விஶ்வகர்மா தஸ்ய மநோ தேவகும் யஜ்ஞ நராத்யாஸம்
அர்தேகா அஸ்ய ஜஹித: அவஸாநபதே அஸாநம்மே விந்த(8)

பஶுபதி ஸூக்தம்: (27)

ருஷி: அதர்வண: ப்ருகு: சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா பஶுபதி:
ப்ரஜாபதேர் ஜாயமாநா: ப்ரஜா ஜாயாஶ்ச யா இமா
தா அஸ்மை ப்ரதி வேதய சிகித்வாகும் அநு மந்யதாம்(1)

பஶுபதே: பஶவோ விஶ்வரூபா: ஸந்ருஶா உத
தேஷாம் யம் வவ்நிரே தேவாஸ்தகும் ஸ்வராட் அநு மந்யதாம்(2)

ப்ரஜாநந்த: ப்ரதி க்ருஹணந்தி பூர்வே ப்ராணமங்கேப்யோ அதிநிஶ்சரந்தம்
ஹுதோ யாஹி பதிபிர் தேவயாநைரோஷதீஷு ப்ரதிதிஷ்டா ஶரீரை: (3)

யே பத்யாமாநமநு பத்யமாநா அந்வைக்ஷந்த மநஸா சக்ஷுஷா ச
அக்நிஷ்டாகும் அக்ரே ப்ர முமோக்த்து தேவ: ப்ரஜாபதி: ப்ரஜயா ஸம்விதாநத: (4)

ய ஆரண்யா: பஶவோ விஶ்வரூபா விரூபா: ஸந்தோ பஹுதைகரூபா:
வாயுஷ்டாகும் அக்ரே ப்ர முமோக்து தேவோ விஶ்வகர்மா ப்ரஜயா ஸம்ரராண:(5)

யேஷாமீஶே பஶுபதி: பஶூநாம் சதுபாத உத யே த்விபாத:
நிஷ்க்ரீதாஸ்தே யஜ்ஞ பாகம் யந்து ராயஸ்யோஷா யஜமாநம் விஶந்து(6)

ப்ரமுஞ்சமாநா புவநஸ்ய ரேதோ காதும் தத்த யஜமாநாய தேவா:
உபாக்ருதகும் ஶஶமாநம் யதஸ்தாத் ப்ரியம் தேவாநாமப்யேது பாத: (7)

நாநா ப்ராணோ யஜமாநஸ்ய பஶுநா யஜ்ஞோ தேவேபி: ஸஹ தேவயாந:
ஸம் யகாயுர் யஜ்ஞோ யஜ்ஞபதௌ ததாது (8)

உபேத ஶமிதாரோ தேவாநாம் தஸிதகும் ஹவி:
பஶோ: பாஶம் ப்ரமுஞ்சத பாஶம் யஜ்ஞபதேரதி(9)

வாசஸ்பதி ஸூக்தம்: (28)

ருஷி: அதர்வண: ப்ரஹ்மா 5 சந்த: அநுஷ்டுப் ஜகதீ 5 தேவதா வாசஸ்பதி:
யே த்ரிஸப்தா: பரியந்தி விஶ்வா ரூபாணி பிப்ரத:
வாசஸ்பதிர் பலா தேஷாம் தந்வோ அத்ய ததாது மே (1)

புநரோஹி வாசஸ்பதே தேவேந மநஸா ஸஹ
வஸோஷ்பதே நி ரமய மய்யேவாஸ்து மயி ஶ்ருதம் (2)

இஹைவாபி வி தநூபே ஆர்த்நீ இவ ஜ்யயா
வாசஸ்பதிர் நி யசது மய்யேவாஸ்து மயி ஶ்ருதம் (3)

உபஹூதோ வாசஸ்பதிருபாஸ்மாந் வாசஸ்பதிர் ஹ்வயதாம்
ஸம் ஶ்ருதேந கமேமஹி மா ஶ்ருதேந வி ராதிஷி (4)

வாசஸ்பதே ருதவ: பஞ்ச யே நௌ வைஶ்வகர்மணா: பரி யே ஸம் பபூவு:
இஹைவா ப்ராணா: ஸரவ்யே நோ அஸ்து தம்
த்வா பரமேஷ்டிந் ரோஹிதா ஆயுஷா வர்ஸா ததாது (5)

பரப்ரஹ்ம ஸூக்தம்: (29)

ருஷி: தீர்கதம: கக்ஷீவாந் சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா பரப்ரஹ்மா:
ருசோ அக்ஷரே பரமேவ்யோமந் யஸ்மிந் தேவா அதி விஶ்வே நிஷேது:
யஸ்தே ந வேதம் கிம் ருசா கரிஷ்யதி ய இத்தத்விதுஸ்த இமே ஸமாஸதே (1)

சந்தாகும்ஸி யஜ்ஞா: க்ரதவோ வ்ரதாநி பூதம் பவ்யம் யச்ச வேதா வதந்தி
அஸ்மாந் மாயீ ஸ்ருஜதே விஶ்வமே தத் தஸ்மிந் சாந்யோ மாயயா ஸம்நிருத்த: (2)

மாயாம் து ப்ரக்ருதிம் வித்யாந் மாயிம் து மஹேஶ்வரம்
தஸ்யா வயவபூதைஸது வ்யாப்தம் ஸர்வமிதம் ஜகத் (3)

யோ யோனிம் யோநிமதிஷ்டத்யேகோ யஸ்மிந்நிதம் ஸ ச வி சைதி ஸர்வம்
வரதம் தேவமீட்யம் நிசாயோமம் ஶாந்தி மத்யந்தமேதி (4)

யோ தேவானாம் ப்ரபவஶ்சோத் பவஶ்ச விஶ்வாதிபோ ருத்ரோ மஹருஷி:
ஹிரண்யகர்ப பஶ்யத ஜாதமாநம் ஸ நோ புத்யா ஶுபயா ஸம்யுநக்து (5)

யோ தேவாநாமதிபோ யஸ்மிம் லோக அதிஶ்ரிதா:
ய ஈசே அஸ்ய த்விபதச் சதுஷ்பத: கஸ்மை தேவாயா ஹவிஷா விதேம (6)

ஸூக்ஷ்மாதி ஸூக்ஷ்மம் கலிலஸ்ய மத்யே விஶ்வஸ்ய ஸ்ராஷ்டாரமநேக ரூபம்
விஶ்வஸ்யைகம் பரிவேஷ்டிதாரம் ஜ்ஞாத்வா ஶிவம் ஶாந்திமத்யந்தமேதி (7)

ஸ ஏவ காலே புவநஸ்ய கோப்தா விஶ்வதிப: ஸர்வபூதேஷு கூட:
யஸ்மிந் யுக்தா ப்ரஹ்மருஷியோ தேவாஶ்ச
தமேவம் ஜ்ஞாத்வா ம்ருத்யு பாஶாம்ஶ்சிநத்தி (8)

க்ருதாத் பரம் மண்டமிவாதி ஸூக்ஷ்மம் ஜ்ஞாத்வா ஶிவம் ஸர்வபூதேஷு கூடம்
விஶ்வஸ்யைகம் பரிவேஷ்டிதாரம் ஜ்ஞாத்வா தேவம் முச்யதே ஸர்வபாஶை: (9)

ஏஷ தேவா விஶ்வகர்மா மஹாத்மா ஸதா ஜனானாம் ஹ்ருதயே ஸந்நிவிஷ்ட:
ஹ்ருதா மநீஷா மனஸா அபிக்ல்ருப்தோ ய ஏனம் விதுரம்ருமாஸ்தே பவந்தி (10)

ப்ரஹ்மாத்ம-ஸூக்தம்: (30)

ருஷி: வேந: பார்கவ: சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா ப்ரஹ்மாத்மா:
ஏஷ ஹி தேவ: ப்ரதிசோ அனு ஸர்வா: பூர்வா ஹி ஜாதஸ்ய உ கர்பே அந்த:
ஸ விஜாயமானஸ்ய ஜநிஷ்யமாண: ப்ரத்யங்முகாஸ் திஷ்டதி ஸர்வதோமுக:(1)

விப்ஶ்வதப்ஶ்சக்ஷுருத விப்ஶ்வதோமுகோ விப்ஶ்வதோ ஹஸ்த உத விப்ஶ்வதஸ்பாத்
ஸம்பாஹுப்யாம் நமதி ஸம்பதத்ரைர் த்யாவா ப்ருதிவீ ஜநயந் தேவ ஏக:(2)

வேனஸ் தத் பஶ்யன் விப்ஶ்வா புவனானி வித்வான் யத்ர விப்ஶ்வம் பவத்யேகநீடம்
யஸ்மின் நிதகும்ஸம் ச வி ஶைவகும்ஸ ஓத: ப்ரோதப்ஶ்ச விபு: ப்ராஸு(3)

ப்ர தத் வோசே அம்ருதம் நு வித்வான் கந்தர்வோ நாம நிஹிதம் குஹாஸு
த்ரிணி பதா நிஹிதா குஹாஸு யஸ்தத்வேத ஸவிது: பிதா ஸத்(4)

ஸ நோ பந்துர் ஜநிதா ஸ விதாதா தாமாநி வேத புவநாநி விப்ஶ்வா
யத்ர தேவா அம்ருதத்வமாநஶாநாஸ் த்ருதீயே தாமாந்யப்யைரயந்த:(5)

பரி த்யாவா ப்ருதிவீ யந்தி ஸத்ய: பரி லோகான் பரி திஶ: பரி ஸுவ:
ருதஸ்ய தந்தும் விததம் விப்ஶ்ருத்ய தத பஶ்யத் தத பவத் ப்ரஜாஸு(6)

பரித்ய லோகான் பரித்ய பூதானி பரித்ய ஸர்வா: ப்ரதிஶோ திஶச்ச
ப்ரஜாபதி: ப்ரதமஜா ருதஸ்யாத்மனா ஆத்மானமபிஸம் பபூவ(7)

ஸதஸஸ்பதிமத்பூதம் ப்ரியதிந்த்ரஸ்ய காம்யம்
ஸநிம் மேதாமயாஸிஷம் (8)

புவநஸ்பதி ஸூக்தம்: (31)

ருஷி: புவந-ப்ரஜாபதி: பரமேஷ்டீர்வா சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா விப்ஶ்வகர்மா
ஹரி: ஓம் வைப்ஶ்வகர்மணோ தேவநாம் நு வயம் ஜாநா.
நாஸீதாஸீந்நோ ஸதாஸீத்ததாநீம் நாஸீத்ரஜோ வ்யோமாபரோ யத்
கிமாவரீவ: குஹ கஸ்ய ஶர்மந் அம்ப: கிமாஸீத் கஹநம் கபீரம் (1)

ந ம்ருத்யுரம்ருதம் தர்ஹி ந ராத்ரியா அஹ்ந ஆஸீத் ப்ரகேத:
ஆநீதவாதகும் ஸ்வதயா ததேகம் தஸ்மாத் தாந்யம் ந பர: கிம் நாஸ: (2)

தம ஆஸீத் தமஸா கூடமக்ரே ப்ரகதம் ஸலிலகும் ஸர்வமா இதம்
துச்சேநாப்வபிஹிதம் யதாஸீதம் யதாஸீத் தமஸஸ்தந்மஹிநா ஜாயதைகம் (3)

காமஸ்ததக்ரே ஸமவர்ததாதி மநஸோ ரேத: ப்ரதம் யதாஸீத்
ஸதோ பந்துமஸதி நிரவிந்தந் ஹ்ருதி ப்ரதிஷ்யா கவயோ மநீஷா (4)

திரஶ்சீநோ விததோ ரஶ்மிரேஷாம் அதாஸ் ஸ்விதாஸீதுபரி ஸ்விதாஸீத்
ரேதோதா ஆஸந்மஹிமாந ஆஸந் ஸ்வதா அவஸ்தாத் ப்ரயதி: புரஸ்தாத் (5)

கோ அத்தா வேத க இஹ ப்ரவேசத் குத ஆஜாதா குத இயம் விஸ்ருஸ்டி
அர்வாக் தேவா அஸ்ய விஸர் ஜநாய அதா கோ வேத யத ஆ பபூவ (6)

இயம் விஸ்ருஷ்டிர் யத ஆபபூவ யதி வா ததே யதி வா ந
யோ அஸ்யாத்யக்ஷ: பரமேவ்யோமந் ஸோ அங்கவேத யதி வா ந வேத (7)

கிம் ஸ்வித் வநம் க உ ஸ வ்ருக்ஷ ஆஸீத் யதோ த்யாவாப்ருதிவீ நிஷ்டதக்ஷு:
மநீஷிணோ மநஸா ப்ருச்சதேது தத் யதத்யதிஷ்டத் புவநாநி தாரயந் (8)

ப்ரஹ்ம வநம் ப்ரஹ்ம ஸ வ்ருக்ஷ ஆஸீத் யதோ த்யாவாப்ருதிவீ நிஷ்டதக்ஷு:
மநீஷிணோ மநஸா விப்ரவீமிவ ப்ரஹ்மத்யதிஷ்டத் புவநாநி தாரயந் (9)

ப்ரஹ்ம ஸூக்தம்: (32)

ருஷி: வேந: பார்கவ: சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா ப்ரஹ்மா:
ப்ரஹ்ம ஜஜ்ஞாநம் ப்ரதமம் புரஸ்தாத் வி ஸீமத: ஸுருசோ வேந ஆவ:
ஸ புத்நியா உபமா அஸ்ய விஷ்டா: ஸதஶ்ச யோநி மஸதஶ்ச விவ: (1)

பிதா விராஜம் ருஷபோ ரயீணாம் அந்தரிக்ஷம் விஶ்வரூப ஆவிவேஶ
தமர்கைரப்யர் சந்தி வத்ஸம் ப்ரஹ்ம ஸந்தம் ப்ரஹ்மணா வர்தயந்த: (2)

ப்ரஹ்ம தேவாந ஜநயத் ப்ரஹ்ம விஶ்வமிதம் ஜகத்
ப்ரஹ்மண: க்ஷத்ரம் நிர்மிதம் ப்ரஹ்ம ப்ராஹ்மண ஆத்மநா (3)

அந்தரஸ்மிந்நிமே லோகா: அந்தர் விஶ்வமிதம் ஜகத்
ப்ரஹ்மைவ பூதாநாம் ஜ்யோஷ்டம் தேந கோ அர்ஹதிஸ் பர்திதும் (4)

ப்ரஹ்மந் தேவாஸ் த்ரயஸ் த்ரிகும்ஶத் ப்ரஹ்மந்நிந்த்ர ப்ரஜாபதீ
ப்ரஹ்மந் ஹ விஶ்வா பூதாநி நாவீவாந்த: ஸமாஹிதா (5)

சதஸ்ர ஆஶா: ப்ரசரந்த்வந்நய: இமம் நோ யஜ்ஞம் நயது ப்ரஜாநந்
க்ருதம் பிந்வந்நஜரகும் ஸுவீரம் ப்ரஹ்ம ஸமித் பவத்யாஹுதீநாம் (6)

ப்ரஹ்ம ஜ்யேஷ்டா வீர்யா ஸம்ப்ருதாநி ப்ரஹ்மாக்ரே திவமாததாந
ருதஸ்ய ப்ரஹ்ம ப்ரதமோத ஜஜ்ஞே தேநார் ஹதி ப்ரஹ்மணா ஸ்பர்திதும் க: (7)

ப்ரஹ்ம ஸ்ருசோ க்ருதவதீ: ப்ரஹ்மணா ஸ்வரவோ மிதா:
ப்ரஹ்ம யஜ்ஞஸ்ய தந்தவ: ருத்விஜோ யே ஹவிஷ்க்ருத:(8)

ஸ்ரீ விஶ்வகர்ம பத்நீயின் ஸூக்தங்கள்:
விஶ்வகர்மணீதேவீ ஸூக்தம்: (33)

ருஷி: வாமதேவ: கோதம: சந்த: அநுஷ்டுப் தேவதா ஜகந்மாதா:
யா திரஶ்சீ நிபத்யஸே அஹம் விதரணீ இதி
தாம் த்வா க்ருதஸ்ய தாரயா ஜுஹோமி விஶ்வகர்மணீம் ஸ்வாஹா (1)

யாநூசீ நிபத்யேஸே அஹம் ஸம்ராதநீ இதி
தாம் த்வா க்ருதஸ்ய தாரயாக்நௌ ஸம்ராதநீ யஜே ஸ்வாஹா (2)

ஸம்ராதந்யை தேவ்யை ஸ்வாஹா (3)

ப்ரஸாதந்யை தேவ்யை ஸ்வாஹா (4)

யா திரஶ்சீ நிபத்யஸே அஹம் மர்யாதா விதரணீ இதி
தாம் த்வா க்ருதஸ்ய தாரயா ஜுஹோமி
விஶ்வகர்மணீம் காமை: ஸ்வதா நம: ஸ்வாஹா (5)

ஸம்ராதநீதேவ்யைச வித்மஹே விஶ்வகர்ம- பத்ந்யைச தீமஹி
தந்நோ விஶ்வகர்மணீ: ப்ரசோதயாத்.(6)

ஆஹுதிதேவீ ஸூக்தம்: (34)

ருஷி: ப்ருஹஸ்பதி: ஆங்கிரஸ: சந்த: ஜகதீ தேவதா யஜ்ஞமாதா:
ஆகூத்யை த்வா காமாய த்வா ஸம்ருத்யை
த்வா புரோ ததே அம்ருதத்வாய ஜீவஸே
ஆகூதிமஸ்யாவஸே காமமஸ்ய ஸம்ருத்யை இந்த்ரஸ்ய யுஞ்ஜதே திய: (1)

ஆகூதிம் தேவீம் மநஸ: புரோ ததே யஜ்ஞஸ்ய மாதா ஸுஹவா மே அஸ்து
யதிச்சாமி மநஸா ஸகாம: விதேயமேநத் த்ருதயே நிவிஷ்டம் (2)

ஆஹுதிதேவ்யைச வித்மஹே யஜ்ஞபதிபத்ந்யைச தீமஹி
தந்நோ யஜ்ஞமாதா ப்ரசோதயாத்.(3)

வாக்தேவீ ஸூக்தம்: (35)

ருஷி: நேம: பார்கவ: சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா வேதமாதா:
தேவீம் வாசமஜநயந்த தேவா: தாம் விப்ஶ்வரூபா: பஶவோ வாந்தி
ஸா நோ மந்த்ரேஷ மூர்ஜம் துஹாநா தேநுர்வாகஸ்மாநுப ஸுஷ்டுதைது (1)

யத் வாக் வதந்த்ய விசேதநாநி ராஷ்ட்ரீ தேவாநாம் நிஷஸாத மந்த்ரா
சதுஸ்ர ஊர்ஜம் துதுஹே பயாகும்ஸி க்வ ஸ்விதஸ்யா: பரமம் ஜகாம (2)

அநாந்தாமந்தாததிநிர்திதாம் மஹீம் யஸ்யாம் தேவா அததுர்வோ ஜநாநி
ஏகாக்ஷராம் த்விபதாகும் ஷட்பதாகும் ச வாசம் தேவா உபஜீவந்தி விப்ஶ்வே (3)

வாசம் தேவா உபஜீவந்தி விப்ஶ்வே வாசம் கந்தர்வா: பஶவோ மநுஷ்யா:
வாசீநா விப்ஶ்வா புவநாந்யர் பிதா ஸா நோ ஹவம் ஜுஷதாமிந்த்ரபத்நீ (4)

வாகக்ஷரம் ப்ரதமஜா ருதஸ்ய வேதாநாம் மாதா அம்ருதஸ்ய நாபி:
ஸா நோ ஜுஷாணோப யஜ்ஞமாகாத் அவந்தீ தேவீ ஸுஹவா மே அஸ்து (5)

யாம் ருஷயோ மந்த்ர க்ருதோ மநீஷிண: அந்வைச்சந் தேவாஸ் தபஸா ப்ஶ்ரமேண
தாம் தேவீம் வாசம் ஹவிஷா யஜாமஹே
ஸா நோ ததாது ஸுக்ருதஸ்ய லோகே (6)

சத்வாரி வாக் பரிமிதா பதாநி தாநி விதுர் ப்ராஹ்மணா யே மநீஷிண:
குஹா த்ரீணி நிஹிதா நேங்கயந்தி துரீயம் வாசோ மநுஷ்யா வாந்தி (7)

ருஷி: ப்ரஹ்மா வாமதேவர்வா சந்த: ஜகதீ தேவதா வேதமாதா
ஸ்துதா மயா வரதா வேதமாதா ப்ர சோதயந்தாம் பாவமாநீ த்விஜாநாம்
ஆயு: ப்ராணம் ப்ரஜாம் பஶும் கீர்திம் த்ரவிணம் ப்ரஹ்ம வர்சஸம்
மஹ்யம் தத் த்வா வ்ரஜத ப்ரஹ்மலோகம்.(8)

வாக்தேவ்யைச வித்மஹே வாசஸ்பதிபத்ந்யைச தீமஹி
தந்நோ வேதமாதா ப்ரசோதயாத்.(9) **(153)**

அத சதுர்வேதீய விப்ஶ்வகர்ம ஸம்ஹிதா வித்யா காண்ட:
வேதோக்தமான ஸவித்ரீ மந்திரங்கள் காயத்ரீ சந்தஸில்

ஓம் விராட்புருஷாய வித்மஹே விப்ஶ்வகர்மணாய தீமஹி
தந்நோ பரப்ரஹ்ம: ப்ரசோதயாத்.
தத்புருஷாய வித்மஹே மஹாத்மநாய தீமஹி

தந்நோ விஶ்வகர்ம: ப்ரசோதயாத்.
வேதாத்மநாய வித்மஹே விஶ்வகர்மணாய தீமஹி
தந்நோ வாசஸ்பதி: ப்ரசோதயாத்.
பரமாத்மநாய வித்மஹே விஶ்வகர்மணாய தீமஹி
தந்நோ யஜ்ஞபதி: ப்ரசோதயாத்.

ஸம்ராதநீதேவ்யைச வித்ஹே விஶ்வகர்ம-பத்ந்யைச தீமஹி
தந்நோ விஶ்வகர்மணீ: ப்ரசோதயாத்.
ஆங்கிரஸாய வித்மஹே இந்த்ரதக்ஷாய தீமஹி
தந்நோ ருபு: ப்ரசோதயாத்.
ஆங்கிரஸாய வித்மஹே வருணதக்ஷாய தீமஹி
தந்நோ விப்வ: ப்ரசோதயாத்.
ஆங்கிரஸாய வித்மஹே விஶ்வேதேவதக்ஷாய தீமஹி
தந்நோ வாஜ: ப்ரசோதயாத்.

ஆங்கிரஸாய வித்மஹே தேவபுரோஹிதாய வித்மஹே
தந்நோ ப்ருஹஸ்பதி: ப்ரசோதயாத்.
த்வஷ்ட்ராய வித்மஹே தேவபுரோஹிதாய வித்மஹே
தந்நோ விஶ்வரூப: ப்ரசோதயாத்.
ப்ருகவ்யே வித்மஹே அஸுரதக்ஷாய தீமஹி
தந்நோ ச்யவந: ப்ரசோதயாத்.
ப்ருகவ்யே வித்மஹே அஸுரபுரோஹிதாய தீமஹி
தந்நோ ஶுக்ர: ப்ரசோதயாத்.
ப்ருகவ்யே வித்மஹே அஸுரகவிந்த்ராய தீமஹி
தந்நோ வேந: ப்ரசோதயாத்.

மநுபுத்ரீச வித்மஹே இந்த்ர-பத்ந்யைச தீமஹி
தந்நோ இந்த்ராணீ: ப்ரசோதயாத்.
த்வஷ்ட்ருபுத்ரீச வித்மஹே விவஸ்வாந்-பத்ந்யைச தீமஹி
தந்நோ ஸரண்யு: ப்ரசோதயாத்.
த்வஷ்ட்ருபுத்ரீச வித்மஹே வாயு-பத்ந்யைச தீமஹி
தந்தோ வாதா ப்ரசோதயாத்.
தக்ஷபுத்ரீச வித்மஹே மஹாதேவ-பத்ந்யைச தீமஹி
தந்நோ தாக்ஷாயணீ: ப்ரசோதயாத்.
தக்ஷபுத்ரீச வித்மஹே சந்த்ர-பத்ந்யைச தீமஹி தந்நோ
ரோஹிணீ: ப்ரசோதயாத்.
தக்ஷபுத்ரீச வித்மஹே ஶில்பகஶ்யப-பத்ந்யைச தீமஹி
தந்நோ அதிதி: ப்ரசோதயாத்.

பரமாதித்யாய வித்மஹே விஶ்வகர்மந்ச தீமஹி
தந்நோ ஆதித்ய: ப்ரசோதயாத்.
மஹாபூதாய வித்மஹே விஶ்வகர்மந்ச தீமஹி
தந்நோ வாஸ்தோஷ்பதி: ப்ரசோதயாத்.
ப்ரஜாபதிச வித்மஹே விஶ்வகர்மந்ச தீமஹி
தந்நோ பஶுபதி: ப்ரசோதயாத்.
ஹிரண்யகர்பாய வித்மஹே விஶ்வகர்மந்ச தீமஹி
தந்நோ ப்ரஜாபதி: ப்ரசோதயாத்.
தக்ஷபுத்ரீச வித்மஹே வஸிஷ்டருஷி பத்ந்யைச தீமஹி
தந்நோ அருந்ததீ: ப்ரசோதயாத். (30)

சதுர்வேதங்களில் முதன் முதலில் தோன்றிய மது வித்யா மந்திர உபதேசம்:

ஸ்வயம் ப்ரஹ்மமாகிய விஶ்வகர்மாவிடமிருந்து பரமேஷ்டீ ப்ரஜாபதியும் இவரிடமிருந்து முதலில் ஸானக ரிஷி, ஸநாதன ரிஷிகளும் இவர்கள் மூலமாக த்வஷ்டாவும் த்வஷ்டாவிடமிருந்து இந்திரனும் இந்திரனிடமிருந்து ததீசி என்ற தத்யங்க அதர்வணரும் இவர்கள் மூலமாக ப்ருகு, ஆங்கிரஸாதி ருஷிகளுக்கு பரவியது, இந்த வித்தை ஆச்சார்ய குரு பாரம்பரியமாக ஆதிப்ரஹ்ம குல வம்சத்தினர்கள் மூலமாக வேதத்திலிருந்து வருகின்றது. இந்த வித்தையின் மூலமாக வேத ஸாரம்ஸமாக தோன்றிய மந்திரம் தான் "**அயம் ஆத்மா**" என்பது. இந்த மதுவித்யாவை உபநயன காலத்தில் குருமுகமாக உபதேசம் பெறுவது விஷேசமாகும்.

ருஷி: தத்யங்க (ததீசி): அதர்வண: வித்யா நாமः த்வஷ்ட்ரு மது வித்யா

இயம் ப்ருதிவீ ஸர்வேஷாம் பூதாநாம் மது அஸ்யை ப்ருதிவீ ஸர்வாணி
பூதாநி மது: யஶ்சாயமஸ்யாம் ப்ருதிவ்யாம் தேஜோ மயோ அம்ருதஸ்ய:
புருஷோ யஸ் சாயமத்யயாத்மம் ஶரீரஸ். தேஜோ மயோ அம்ருதோ மய:
புருஷோ அயமேவ ஸ யோ
அயம் ஆத்மாத்தேதமம்ருதம் இதம் ப்ரஹ்ம இதம் ஸர்வம்.(1)

இமா ஆப: ஸர்வேஷாம் பூதாநாம் மது அஸ்யாபமபாம் ஸர்வாணி பூதாநி மது:
யஶ்சாயமஸ்வப்யு தேஜோ மயோ அம்ருதஸ்ய: புருஷோ யஸ்
சாயமத்யயாத்மம் ரைதஸம் தேஜோ மயோ அம்ருதோ மய: புருஷோ அயமேவ ஸ
யோ அயம் ஆத்மாத்தேதமம்ருதம் இதம் ப்ரஹ்ம இதம் ஸர்வம்.(2)

இமா அக்நி: ஸர்வேஷாம் பூதாநாம் மது அஸ்யாக்நே ஸர்வாணி பூதாநி மது:
யஶ்சாயமஸ்மிந் அக்நௌ தேஜோ மயோ அம்ருதஸ்ய: புருஷோ யஸ்
சாயமத்யயாத்மம் வாக்மயம் தேஜோ மயோ அம்ருதோ மய: புருஷோ அயமேவ ஸ
யோ அயம் ஆத்மாத்தேதமம்ருதம் இதம் ப்ரஹ்ம இதம் ஸர்வம்.(3)

அயம் ஆகாஶ: ஸர்வேஷாம் பூதாநாம் மது அஸ்ய ஆகாஶஸ்ய ஸர்வாணி பூதாநி மது: யஶ்சாயமஸ்மிந் ஆகாஶே தேஜோ மயோ அம்ருதஸ்ய: புருஷோ யஸ் சாயமத்யயாத்மம் ஹ்ருயாகஹஶ: தேஜோ மயோ அம்ருதோ மய: புருஷோ அயமேவ ஸ யோ
அயம் ஆத்மாத்தேதமம்ருதம் இதம் ப்ரஹ்ம இதம் ஸர்வம்.(4)

அயம் வாயு: ஸர்வேஷாம் பூதாநாம் மது அஸ்ய வாயோ ஸர்வாணி பூதாநி மது: யஶ்சாயமஸ்மிந் வாயௌ தேஜோ மயோ அம்ருதஸ்ய: புருஷோ யஸ் சாயமத்யயாத்மம் ப்ராணஸ் தேஜோ மயோ அம்ருதோ மய: புருஷோ அயமேவ ஸ யோ அயம் ஆத்மாத்தேதமம்ருதம் இதம் ப்ரஹ்ம இதம் ஸர்வம்.(5)

அயம் ஆத்மா: ஸர்வேஷாம் பூதாநாம் மது அஸ்ய ஆத்மா: ஸர்வாணி பூதாநி மது: யஶ்சாயமஸ்மிந் ஆத்மாநி தேஜோ மயோ அம்ருதஸ்ய: புருஷோ யஸ் சாயமாத்மா தேஜோ மயோ அம்ருதோ மய: புருஷோ அயமேவ ஸ யோ அயம் ஆத்மாத்தேதமம்ருதம் இதம் ப்ரஹ்ம இதம் ஸர்வம்.(14)

ஸ வா **அயமாத்மா ஸர்வேஷாம் ஸர்வேஷாம் அதிபதி:**
ஸர்வேஷாம் பூதாநாம் ராஜா.
தத் யதா ரதநாபௌ ச ரதநேபௌ சாரா: ஸர்வே ஸமர்பிதா ஏவமேவாஸ்மிந் ஆத்மாநி ஸர்வாணி பூதாநி ஸர்வே தேவா: ஸர்வே லோகா: ஸர்வே ப்ராணா: ஸர்வ ஏத ஆத்மாந: ஸமர்பிதா: (15)

இதம் வை தந் மது தத்யங்கதர்வணோ அஶ்விப்யாம் உவாச.
ததே தத் ருஷி: பஶ்யந்நவோசத்.
ருக்வேதம்: மண்டலம்-1, ஸூக்தம்-116, மந்திரம்-12ல்,
ருஷி: தீர்கதம: கக்ஷீவாந் சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா அஶ்விநௌ:
தத் வாம் நரா ஸநயே தம்ஸ உக்ரமாவிஷ் க்ருணோமி தந்யதுர்ந வ்ருஷ்டிம்
தத்யங் ஹ யந்மத்வ அதர்வணோவாமஶ்வஸ்ய
ஶீர்ஷ்ணோ ப்ர யதீமுவாச. இதி(16)

இதம் வை தந் மது தத்யங்கதர்வணோ அஶ்விப்யாம் உவாச.
ததே தத் ருஷி: பஶ்யந்நவோசத்.
ருக்வேதம்: மண்டலம்-1, ஸூக்தம்-117, மந்திரம்-27ல்,
ருஷி: தீர்கதம: கக்ஷீவாந் சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா த்வஷ்டா:
ஆதர்வணாயாஶ்விநா ததீசே அஶ்வ்யம் ஶிர: ப்ரத்யைரயதம்
ஸ வாம் மது ப்ரவோசத்ருதாயந் த்வாஷ்ட்ரம் யத்
தஸ்ரவாபிகக்ஷ்யம் வாம். இதி.(17)

இதம் வை தந் மது தத்யங்கதர்வணோ அஶ்விப்யாம் உவாச.
தத்தே தத் ருஷி: பஶ்யந்நவோசத்.
புரஶ்சக்ரே த்விபத: புரஶ்சக்ர சதுஷ்பத:புர: ஸ பக்ஷீ புத்வா புர:புருஷ ஆவிஶதிதி.
ஸ வா அயம் புருஷ: ஸர்வாஸு பூர்ஷு புரிஶயோ:
நைநேந கிம் சநாநாவ்ருதம் நைநேந கிம் சநாநாவ்ருதம்.(18)

இதம் வை தந் மது தத்யங்கதர்வணோ அஶ்விப்யாம் உவாச.
தத்தே தத் ருஷி: பஶ்யந்நவோசத்.

ருக்வேதம்: மண்டலம்-6, ஸூக்தம்-47, மந்திரம்-18ல்,
ருஷி: கர்க: பரத்வாஜ: சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா இந்த்ர:
ரூபகும் ரூபம் ப்ரதி ரூபோ பபூவ தததஸ்ய ரூபம் ப்ரதி சக்ஷணாய
இந்த்ரோ மயாபி: புருரூப ஈயதே யுக்த்தா ஹ்யஸ்ய ஹரய: ஶதா தஶ: இதி.
அயம் வை ஹரயோ அயம் வை தஶ ச ஸஹஸ்ரணி பஹூநி சாநந்தாநி ச.
தத்தே தத் ப்ரஹ்மா பூர்வ மநபரமநந்தரம் பாஹ்யம் "**அயம் ஆத்மா**"
ப்ரஹ்ம ஸர்வாநுபூ: இத்யநுஶாஸநம்ஶ்பநுஸ்துப்த்.இதி.(19)

அத பஞ்ச ஶாந்தி:

ருஷி: கோதம: ராஹூகண: சந்த: த்ரிஷ்டுப் 1 விராட்ஸ்தான:2 தேவதா ஶாந்தி:
ஓம் பத்ரம் கர்ணேபி: ஶ்ருணயாம தேவா பத்ரம் பஶ்யேமாக்ஷபிர் யஜத்ரா:
ஸ்திரைரங்கைஸ் துஷ்டுவாகும் ஸஸ்தநூபிர் வ்யஶேம தேவஹிதம் யதாயு: (1)

ஸ்வஸ்தி ந இந்த்ரோ வ்ருத் தஶ்ரவா: ஸ்வஸ்தி ந: பூஷா விஶ்வவேதா
ஸ்வஸ்தி நஸ் தார்க்ஷ்ர்யோ அரிஷ்டநேமி: ஸ்வஸ்தி நோ ப்ருஹஸ்பதிர் தாதாது (2)
ஓம் ஶாந்தி: ஶாந்தி: ஶாந்தி:

ருஷி: ஶம்யு: பரத்வாஜ: சந்த: ஶக்வரீ தேவதா ஶாந்தி:
ஓம் தச்சம் யோரவ்ருணீமஹே காதும் யஜ்ஞாய காதும்
யஜ்ஞபதயே தைவீ ஸ்வஸ்திரஸ்து ந:
ஸ்வஸ்திர் மாநுஷேப்ய: ஊர்த்வம் ஜிகாது பேஷஜம்
ஶம் நோ அஸ்து த்விபதே ஶம் சதுஷ்பதே (3)
ஓம் ஶாந்தி: ஶாந்தி: ஶாந்தி:

ருஷி: வாமதேவ: கோதம: சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா ஶாந்தி:
ஓம் நமோ ப்ரஹ்மணே நமோ அஸ்து அக்நயே நம: ப்ருதிவ்யை நம ஓஷதீப்ய:
நமோ வாசே நமோ வாசஸ்பதயே நமோ விஷ்ணவே மஹதே கரோமி (4)
ஓம் ஶாந்தி: ஶாந்தி: ஶாந்தி:

ருஷி: வஸிஷ்ட: மித்ராவருணௌ: சந்த: த்ரிஷ்டுப் தேவதா ஶாந்தி:
ஓம் ஶாந்தா ப்ருதிவீ ஶிவமந்தரிக்ஷம் த்யௌர் நோ தேவ்ய அபயந்நோ அஸ்து
ஶிவா திஶா: ப்ரதிஶா: உத்திஶா ந ஆபோ விஶ்வத: பரிபாந்து ஸர்வத: (5)
ஓம் ஶாந்தி: ஶாந்தி: ஶாந்தி:

ருஷி: ஶாங்காயந: கௌஷீதகி: சந்த: ஶக்வரீ காயத்ரீ தேவதா ஶாந்தி:
ஓம் ருதம் வதிஷ்யாமி ஸத்யம் வதிஷ்யாமி தந்மாமவது
தத் வக்தாரமவது மாம் அவது வக்தாரம் (6)

மயி பர்கோ மயி மஹ: வாங் மே மநஸி ப்ரதிஷ்டா மநோ மே வாசி ப்ரதிஷ்டா
ஆவிராவிர் மய்யாபூ: வேதஸ்ய மா ஆணீ: ருத மா மா ஹிம்ஸி: (7)

அநேநாதீதேநாஹோத்ராந்த் ஸம்வஸாமி அக்நே இள நம இள நம:
ருஷிப்யோ மந்த்ர க்ருத்ப்யோ மந்த்ரபதிப்யோ நமோ அஸ்து தேவேப்ய: (8)

ஶிவா ந: ஶந்தமா பவ ஸம்ருடிகா ஸரஸ்வதீ
மா தே வ்யோம ஸம்த்ருஶி (9)

அதப்தம் மந இஷிரம் சக்ஷு: ஸூர்யோ ஜ்யோதிஷாம் ஶ்ரேஷ்ட:
தீக்ஷே மா மா ஹிம்ஸீ: (10)
ஓம் ஶாந்தி: ஶாந்தி: ஶாந்தி:

(சதுர்வேதீய விஶ்வகர்ம ஸம்ஹிதையிலுள்ள வேத
மந்திரங்களின் எண்ணிக்கை 452, ஸூக்தங்கள் 35ஆகும்)
இதி சதுர்வேதீய விஶ்வகர்ம ஸம்ஹிதா ஸமாப்தா.
ஸர்வம் விஶ்வகர்மார்பணமஸ்து.
ஶுபமஸ்து.
ஓம்.

॥ श्री सायणाचार्य भाष्यः ॥

ॐ विश्वकर्मा जगत्कर्तुः परमेश्वरादधि समवर्तता आधिक्येन निष्पन्नो
योऽयं ब्रह्माण्डाभिमानी चेतनः पुमान्सो अयमीश्वरांशस्तस्य
विराट्पुरुषस्य रूपं चतुर्दश लोक रूपावयवसंस्थानं विदधन्निष्पादयः
त्वष्टा विश्वकर्मा जगदीश्वरः। एति प्रवर्तते। विराडख्यस्य संबन्धि तद्विश्वं
प्रसिद्धं देवमनुष्यादि रूपं सर्व जगदग्रे सृष्टयादावाजानं सर्वत उत्पन्नं ॥

Rs. 200

Harini Printers,Rspm.9894337371